

katolički list

ZVONIK

GODINA: III

BROJ: 12 (26)

Subotica, prosinac (decembar) 1996.

Cijena: 4.00 N. din

*Čestit Božić
i
Blagoslovljena
Nova 1997.
godina!*

TAJ DIVNI BOG I ČOVJEK - ISUS

Volim se diviti. Zvezdanom nebu. Ljepoti prirode. Visini planina. Šumu mora. Razigranosti životinja. Snazi muškarca. Ljupkosti i nježnosti žene. Predanosti djeteta. Sreći zaljubljenih... Ali najviše Najdivnijemu. On je sve to tako čudesno i divno stvorio.

Kad je prorok Izaija u jednoj svojoj viziji gledao Mesiju - dijete koje se rodilo - zapisao je njegovo ime: "Savjetnik divni, Bog silni, Otac vječni, Knez mironosni" (usp. Iz 9,5). I ove godine pred jaslicama u našim crkvama diljem svijeta divit će se malom Isusu djeca, mladi i stari. Približavat će mu se vjernici i nevjernici, oni koji ga ljube kao i oni koji su samo radoznali... A svi će osjetiti neku milinu u susretu s tim divnim Djetetom. No, valja se u tom Djetetu najviše diviti Bogu koji je čovjekom postao. Doista, tko da se ne divi dobrotivosti i čovjekoljublju Gospodina našega Boga (usp. Titu 3,4) "koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa" i "prebivao među nama"?!

Tom čovjekoljublju divili su se anđeli kad su navijestili ljudima - "miljenicima njegovim" radosnu vijest o njegovu rođenju. Divili su mu se i pastiri pošto pohitješe i pogledaše "dogadaj" koji im obznani Gospodin (usp. Lk 2,15-17). Divili su se tom događaju i svi kojima su o tome pripovijedali pastiri (usp. Lk 2,18). Kako se tek svemu divila Marija koja "u sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svome sreću" (Lk 2,19). Josip i Marija su se, pak, divili svemu što se o Isusu govorilo (Lk 2,33). Nije manje divljenje bilo ni divljenje mudraca s Istoka koji, slijedeći zvijezdu njegovu, dođoše u Betlehem pokloniti mu se (usp. Mt 2,1-2).

Kako li je bio zadivljen starac Simun kad je primio u naručje dijete Isusa. Vidio je on u njemu "spasenje Božje" i "svjetlost na prosvjetljenje naroda" te "slavu puka izraelskoga" (usp. Lk 2,25-32). A proročica Ana nije mogla zatvoriti svoja usta. Svima je "pripovijedala o djetetu" (usp. Lk 2,36-38).

Ostali su zadivljeni i bez daha mudri učitelji pred dvanaestogodišnjim Isusom. Zaneseni bijahu njegovom razumnošću i odgovorima (usp. Lk 2,46-47). Divili su se Isusu njegovi učenici i mnogi njegovi suvremenici, pa i sam Herod koji ga je želio vidjeti "zbog onoga što je o njemu slušao..." (usp. Lk 23,8). Mnogi su se divili milini njegovih riječi (Lk 4,22); divili su se i svemu onome što je on činio (Lk 9,43). Divilo se Isusovim čudesima mnoštvo i slavilo je zbog njega Boga (Mt 15,31; Lk 11,14).

Kako li je morao biti divan Isus i u svojoj tjelesnosti i u svojoj dobroti. Nije uzalud kliknula ona žena iz mnoštva: "Blažena utroba koja te nosila..." (usp. Lk 11,27).

Koliko li se ljudi tokom protekla dva milenija kršćanstva divilo Isusu! Nepregledno je mnoštvo zadivljenih pred Predivnim i danas. Kako li se Isusu divio o. Ivan Čuk kad je u svojoj mašti vidio Isusa i opisao ga: "Pojava, koja je onako snažno uplivala na mnoštvo, sigurno je, osim nevidene snage duha, imala i blještav vanjski izgled. Njegov pogled burkao je duše, a bliskost izazivala da srca trepere poput lišća pri dodiru lahora... Visoka stasa, skladnih proporcija tijela, u uzvišenom dostojanstvu božanske i ljudske naravi, očiju koje u sebi kriju tajne Neba, glasa koji fascinira kao najuzvišenija melodija, blag i nježan kao vjetrić što se poigrava njegovim uvojcima, autoritativan kao Bog, siguran kao onaj kome baš ništa nije skriveno ni nepoznato, s ispruženom rukom koja dodiruje daleke horizonte, s čelom s kojega kao da odsijeva sjaj duginih boja. Mnoštvo sluša bez daha, zaneseno, očarano, uzbuđeno... Zane-marivši sebe, Isus se sav posvetio ljudima. Poučavao ih je, tješio, brinuo se za njih... Obilazeći zemljom, susreće mnoštvo fizičkih nevolja i jada. Gluhima vraća sluh, slijepima vid, čak i mrtve podiže iz groba. Izgleda kao sunce koje suši suze i unosi radost... Volio je sve ljude bez razlike. Ali dobrotu se pokazala većom gdje je potreba bila veća... Njegova ljubav posebno odskače u odnosu prema grešnicima... Samo na razumijevanju i oprostjenju gradi se ljubav! Neiscrpiva je i neopisiva dobrotu Isusova srca". Tako Isusa vidje o. Ivan, zato ga i nazva: "Taj divni čovjek Isus". Da, taj divni Bog i čovjek Isus!

Pred nama je još jedan Božić. Bit će prilike da se divimo Isusu u jaslicama, u njegovoj riječi, u bijeloj hostiji, u nevinom djetetu, u bijednom siromahu, u svakom bratu čovjeku...

Vjerujemo da će vam ovaj broj Zvonika otkriti dio bogatstva naše vjere i Isusove dobrote i ljepote, te ćete se moći diviti Božiću našem i da ga zadivljeni slušate, slijedite i slavite te svojim kršćanskim življenjem i svjedočenjem zadivite i druge. Neka se svi dive Isusu i njegovoj Crkvi ljudi XX. stoljeća kao što su mu se divili i ljudi Pracrkve i kroz sve vjekove.

Pred nama je 1997. godina od rođenja Isusova. Papa u bližoj pripravi za veliki jubilej - 2000 godina kršćanstva, ove godine stavlja pred nas lik bogočovjeka Isusa Krista "koji je jedini Spasitelj svijeta jučer, danas i uvijek" (usp. Heb 13,8). Iduće godine i u našem Zvoniku ćemo toj temi posvetiti puno prostora.

Dok na svemu zahvaljujem svim suradnicima, dobročiniteljima i čitateljima, želim se sa svima ujediniti u svetom divljenju Božiću - utjelovljenom Božjem Sinu, želeći svima njegov moćni blagoslov i svu milinu njegove blizine u Novoj godini.

S ljubavlju, Vaš urednik

NAJVEĆI DAR

Božić je tu. U susret nam dolaze dani radosti i darivanja, a isto tako i dani užurbanosti i pripreme za blagdane. Često smo u neprilici što darovati onima koje volimo. Kako iznenaditi svoje najbliže i najdraže.

Sjećam se. Bilo je davno. U našem samostanu u Zemuniku čuvali smo jednu djevojčicu kojoj su roditelji bili ateisti i nisu htjeli ni čuti da je odgajamo kršćanski. No, živeći s nama i s još nekoliko djece, naučila je moliti - i protiv volje roditelja. Za Božić smo u kući okitili jelku i stavili maloga Isusa ispod nje. Kad je došla k nama, toga dana stala je pred jelku i Isusa. Oči su joj zasjale i dugo se nije micala...

Vrativši se kući, plačući je ponavljala svojim roditeljima: **I JA HOĆU ISUSA**. Imala je jelku, vrijedne i skupe darove, ali to joj nije značilo ništa. Ona je željela više, željela je Isusa. I roditelji, iako nerado i oklijevajući, ipak su pošli u grad kupiti joj Isusa. Kad su stavili Isusa i pod svoju jelku, nestalo je plača, a lice joj se ozarilo radošću. Slijedećeg jutra sva razdragana je dotrčala k nama i rekla: **I JA IMAM ISUSA! TETA ČASNA, DOĐI GA VIDJETI!**

Zapitajmo se ovog Božića i pogledajmo oko sebe: Koliko je i danas djece, mladih, starih, bolesnih, siromašnih i osamljenih ljudi koji čeznu za Isusom... Lako ćemo prepoznati one koji trpe zbog manjka ljubavi, poštovanja, uvažavanja. A jedni drugima darivamo skupoćene darove i mislimo da je to dovoljno. Možda smo i mi zakazali i darujemo samo stvari, a potrebno je mnogo više: **PONIJETI ISUSA** svima, jer Isus je čovjek za druge. Rodio se iz ljubavi prema čovjeku, iz ljubavi prema nama. Rodio se da i nama otkrije ljepotu i radost življenja za druge. Neka zadaća našega života bude: drugima velikuodušno darivati sebe. Darovati svoje vrijeme osamljenome. Svoju ljubav neljubljenome. Svoje oči slijepome. Svoje noge hromome. Komadić kruha gladnome... Darujući sebe i svoju ljubav drugima, podariti ćemo im i Isusa. A Isusova blizina donosi sigurnost, mir, radost, sreću u svako ljudsko srce! Nemoj to uskratiti nikome. Tada će i ovaj Božić Tebi i onima kojima ćeš poći biti radostan, sretan i blagoslovljen.

Takav Božić Ti želim! I takvu sljedeću i svaku narednu godinu!

S. Silvana Milan

PRIHVATIMO I ZAVOLIMO SVJETLOST

/Božićna poruka IVANA PÉNZESA, biskupa subotičkog/

Sam događaj rođenja Isusa Krista smješta se u ljudsku povijest. Ono što su u njemu vidjeli i doživjeli ljudi, najprije je činjenica čovjekova rođenja. No, to je rođenje tako duboko usađeno u cjelinu ljudske povijesti da se u njemu može razabrati sav smisao povijesti kao takve. Radi se o rođenju čovjeka koji je, ne bez razloga, nazvan Sinom Čovječjim, koji je označio puninu vremena.

Potrebno je udubiti se sada u samo značenje događaja, koji se zbio u određenom vremenu, u ju-dejskom gradu Betlehemu, kada se rodio Onaj koji je bio tolikim proroštvima najavljen i kojega su

mnogi pojedinci i narodi, svjesno i nesvjesno, znajući i ne znajući očekivali. Događaj je, po svojoj pojavnosti, bio sasvim ljudski, običan - dijete rođeno od majke. No, taj događaj proglašen je sveopćim znakom, kako je to obznanjeno pastirima. Majka i dijete povijeno u pelene i položeno u jaslje! Treba zato svratiti pozornost na značenje toga znaka. On, dakle, nadmašuje vrijeme i prostor, kulture, narode i jezike. Preko toga znaka razabiremo smisao svega što već postoji i onoga što još nastaje.

Ljudi uvijek žele proniknuti smisao stvari koje ih okružuju; smisao svijeta i svega postojanja u njemu; žele proniknuti smisao

vlastitoga života i vlastitoga povijesnog puta. Jer, kad su bili stvoreni, Bog ih je nagovorio i s njima uspostavio razgovor, dijalog. Sve se za čovjeka počelo događati kroz odnos s Bogom i kroz odnose što ih sam uspostavlja sa stvorenjima. Čovjek je jedino biće usred ovoga svemira koje može Bogu odgovoriti. Bog je, stvorivši čovjeka sebi sličnim, odmah s njim uspostavio odnos. Ljudskim se grijehom, međutim, dogodio poremećaj tog odnosa. Čovjek je počeo eksperimentirati uspostavu odnosa sa stvorovima neovisno od Onoga u kojemu je smisao svakoga istinskog, osobnog odnosa. Tada je sve izgubilo pravi smisao. Čovjek je počeo biti stalan pitalac. Ništa mu više nije bilo jasno.

Onda je "u punini vremena" Bog odlučio doći među tražitelje smisla, biti s njima Bog, kako su to proroci najavljivali.

U prologu Ivanova evanđelja uz Riječ kao ime Vječnog Sina Božjega dominira i Svjetlost. U svjetlosti kao simbolu spoznaje se sam Isus kao od Boga poslani Spasitelj svih ljudi, kao i sve ono što se s njim dogodilo. Nisu ga svi prihvatili. Ljudska je povijest puna mračnih prostora. Ljudi napinju svoj um ne bi li protumačili sami sebe i opravdali svoje zamračene prostore u kojima vladaju laž i zločin. Bog je Riječ, ali Bog je i Svjetlost. To je cijelo Božje biće. Valja zapaziti da je Bog sam, koji je Riječ, postao tijelom. To je središnja spoznaja kršćanstva. "Riječ tijelom postade i nastani se među nama!" Bog je postao s nama tijelom. Progovorio je kroz ljudska usta. Čovjek je na taj način postao najtješnje povezan s Božjom riječi.

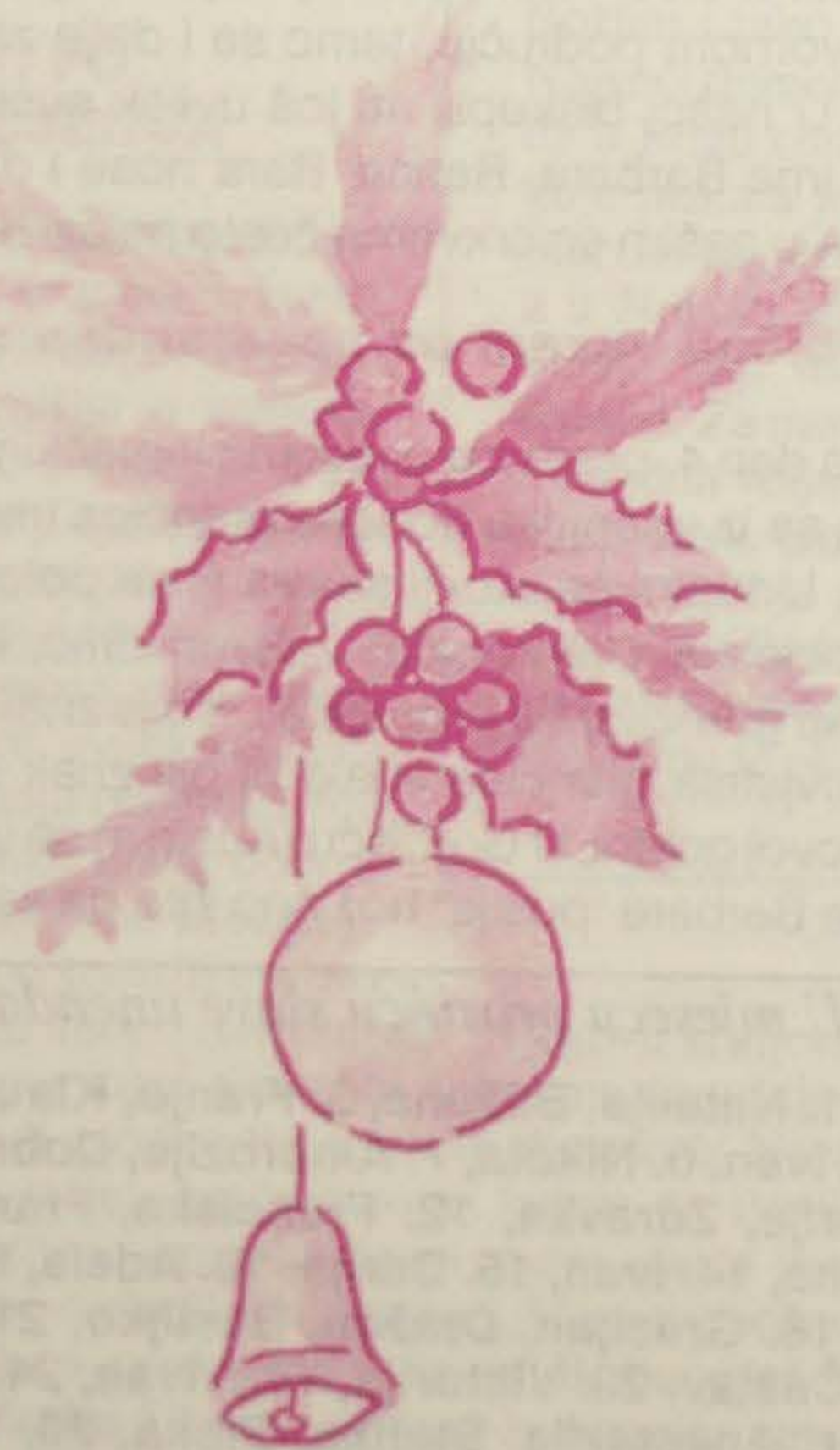
Božić s pravom nazivamo blagdanom mira, jer je Bog utjelovljenjem svoje Riječi podario mir ljudima i otvorio put pomirenja. To je ujedno i poziv da nastavimo djelo mira, da dademo sve od sebe kako bismo pridonijeli miru. Mora doći do razumijevanja među ljudima i narodima. Dosta je bilo razdora! Nek zasja Svjetlost! U toj Svjetlosti krenimo u sretnu budućnost!

Radi toga Sv. Otac Ivan Pavao II. sve nas poziva Apostolskim pismom NADOLASKOM TREĆEG TISUĆLJEĆA da se novom evangelizacijom, a mi i Biskupijskom sinodom spremimo za jubilaru 2000. godinu, slaveći Isusa Krista i čineći dobro svakom čovjeku u duhu evanđelja.

ŽELIM SVIMA SRETAN BOŽIĆ I BLAGOSLOVLJENU NOVU 1997. GODINU!

+ Ivan, biskup

MAJKE

Vi ste najljepša harmonija vremena,
vječiti svijećnjak
što gori u našim domovima
i pjesma za pokoljenja.

Ne dajte da izgine ova pjesma -
vječite patnje
urezat će vam likove
u sinovska srca
kad budete otišle izvan vremena.

Načinit ćemo za vas
najljepši spomenik
ljubavi za sva vremena.

Ne dajte da ugasne u našim srcima
sveta vatra -
Za koga će ostati vaša pjesma
u praznoj vasloni?

Branko Jegić

Uređuje: Stjepan Beretić

4. prosinca

SVETA BARBARA

(3. stoljeće)

* Zaštitnica topništva * zaštitnica vatrogasaca * zaštitnica "od groma" * zaštitnica rudara *
 * zaštitnica u velikim pogibeljima * svetica s kaležom i hostijom u ruci * zaštitnica dobre smrti *
 * jedna od 14 pomoćnika u velikim nevoljama * lijepa kći ljubomornog oca * svjetlo pod maskom liječnika *
 * djevojka u trostrukoj svjetlosti * svetica iz kule s tri prozora * otac je ubio * svetica s procvatom granom trešnjinom *

Djevojka u tami samoće

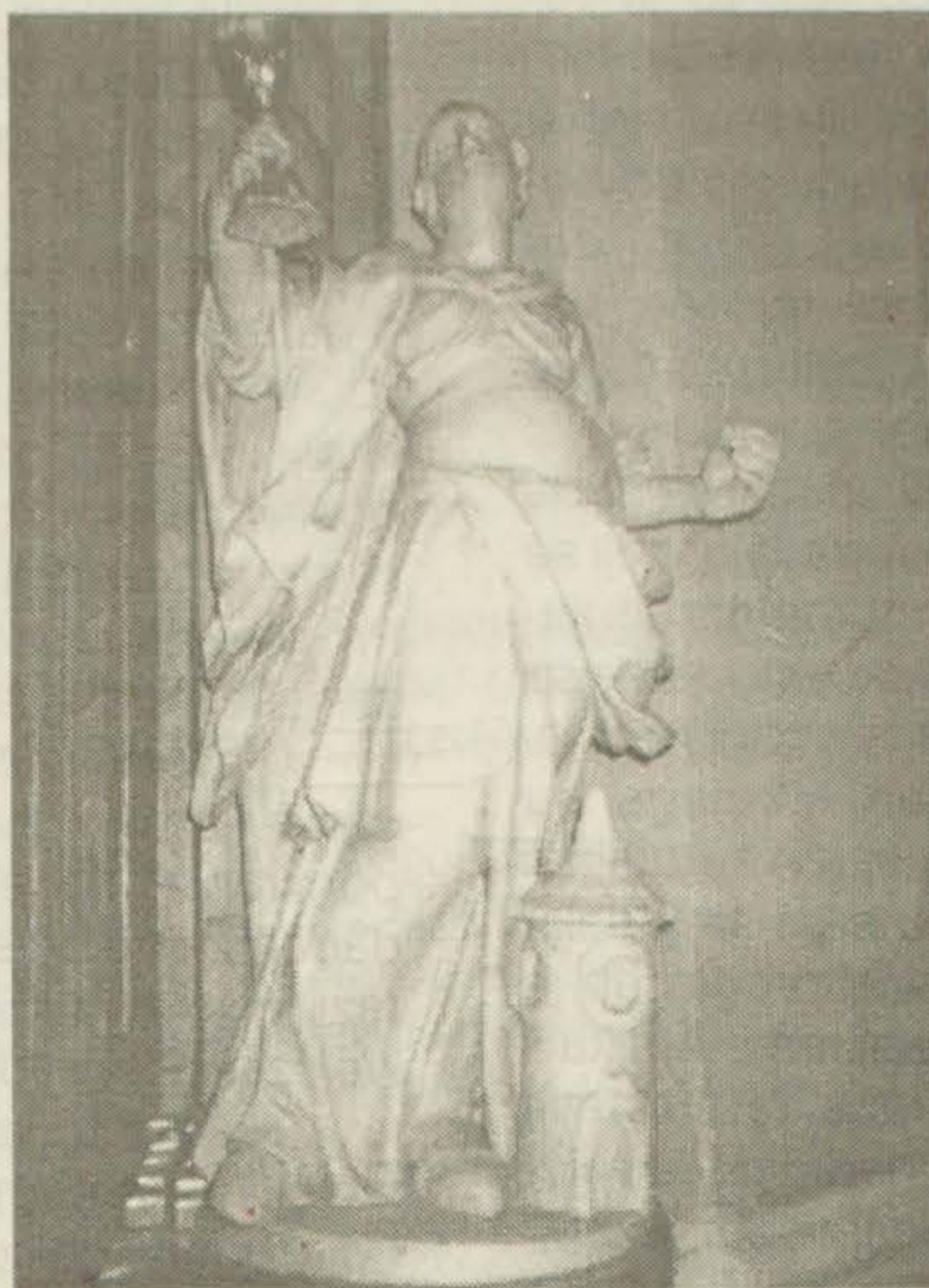
Barbara je živjela u dalekom 3. stoljeću. Jedni misle da je živjela u egipatskom Heliopolisu, drugi da je živjela u Nikomediji u Maloj Aziji. Bila su to za kršćane teška vremena. Čudnoga je oca imala. Bogat neki čovjek. Legenda kaže da je Barbaru htio samo za sebe. Bojao se za Barbaru. Udat će se. Ostavit će ga. Zato čudak kulu podiže. Bogato ju uredio, pa u svijet otputovao. Stražari je čuvali da se tko ne bi približio kuli i u kuli ljubomorno čuvanoj djevojci. Bilo kako bilo, Barbara dočuje za "novu vjeru". Dočula za kršćanstvo. Lukavstvom se poslužila. Na bolest se tužila, liječnika tražila. Dolazio joj kršćanski učitelj u liječnika prurušen. I dobro čuvana patricijka primi krštenje. Kad je tako obasjalo svjetlo vjere, njezina joj se kula odveć mračnom učini. Zato dade na svojoj kuli i treći prozor otvoriti. (Zato je slikari prikazuju s kulom na kojoj su tri prozora).

Djevojka koja svjedoči za svjetlo

Kad joj se otac vratio, Barbara mu sva radosna ispriopovijedi svoj doživljaj svjetlosti. Barbara sada prima svjetlost kroz tri prozora: kroz Oca, kroz Sina i kroz Duha. Ispovjedila tako Barbara vjeru pred ocem poganinom. Rekla mu da vjeruje. Zaboravio okrutni otac od čega ju je čuvao kad je kulu podigao. Svoje dijete preda vlastima. Na muke udariše očevu Barbaru. Zaslijepljen tamom mržnje sam podiže ruku na kćer. Predaja pripovijeda da je Barbara nebeskom Ocu rekla svoju posljednju želju: u trenutku svoje smrti molila ga da ljudima, koji se budu sjećali njezinoga mučeništva, dadne milost svete Pričesti prije smrti. (Zato je umjetnici prikazuju s kaležom i hostijom, a pobožni katolici se danomice molitvom obraćaju dragoj svetici za milost svete Pričesti za "posljednje putovanje". Zaštitnica je i od nagle smrti i od nesretne slučaj). S tom željom prisloni glavu na panj. Otac joj njezin svojom rukom glavu odrubi. Nebo se u crninu obuče. Tamni oblaci zastriješe svjetlo sunca. Gromovi zatu-tnjaše. Munja sijevnu i pogibe Barbarin otac. (Zato svetu Barbaru zazivaju i poljodjelci kad njima i njihovim usjevima zaprijeti ne-vrijeme).

Barbarina zaštita

Rudari je, kao ljudi čiji je život u stalnoj opasnosti, drže za svoju zaštitnicu. Uz Barbarinu zaštitu rudara, legenda kaže da se pred Barbarom koja je bježala od očeva bijesa stijena sama otvorila da joj pruži zaštitu. Zaštitnica je i graditeljica tunela i ljudi

Sv. Barbara u crkvi Presv. Trojstva u Somboru

koji obrađuju kamen. Artiljerci je drže svojom zaštitnicom (zbog strašnog groma koji je kaznio njezinog okrutnog oca). Barbara je zaštitnica tvrđava, tornjeva i kula. Zaštitnica je graditeljica i zidara, vatrogasaca i svih koji rade s vatrom.

Barbarino štovanje

Svetica se najprije počela štovati na kršćanskom Istoku. Rimski martirologij (popis mučenika) je spominje istom od 700. godine. Moći su svete Barbare, prema staroj tradiciji, oko 1000. godine dospjele u Mletke, gdje se čuvaju u samostanu svetog Ivana Evanđeliste in Torcello. Barbarino ime nalazimo među 14 svetih pomoćnika (Evo njihovih imena: Akacij, Barbara, Blaž, Cirijak, Dionizije, Egidije, Erazmo, Eustahije, Juraj, Katarina, Kristofor, Margareta, Pantaleon i Vid). Njezino je mjesto sa svetom Katarinom i Margaretom među trima svetim djevojkama. Pridružimo li im još i svetu Doroteju, dobit ćemo imena najštovanije 4 svete djevice. Nakon Drugog vatikanskog sabora (1969) ime svete Barbare ne nalazimo više u rimskom kalendaru. No, imajući u vidu veliku tradiciju njezinoga štovanja u njemačkom govornom području, tamo se i dalje zadržao njezin spomendan. U našoj biskupiji se još uvijek susrećemo s njezinim imenom. Ime Barbara, Barica, Bara nose i djevojčice i odrasle vjernice. A u našim se crkvama često nalazi Barbarin kip ili slika.

Običaji vezani uz spomendan svete Barbare

Na dan 4. prosinca u nekim njemačkim krajevima postoji običaj da se iz voćnjaka donese grančica trešnje, šljive, jabuke ili kruške. U toploj prostoriji se grančica položi u vodu da bi za Božić procjetala. Lijep običaj... Usred zime, kad je priroda "mrtva", prisiliti grančicu da procvjeta... To je znak novoga života. Lijepo procvjetala grančica imala bi biti znak dobroga zdravlja i sreće u novoj godini. U Gradišću (Austrija) se upravo na spomendan svete Barbare "posije" božićno žito da za Božić zazeleni.

U mjesecu prosincu slave imendan:

1. Natalija, Božena, 3. Franjo, Klaudije, 4. Barbara, Barica, Ivan, 6. Nikola, 7. Ambrozije, Dobroslav, 8. Marija, 9. Valerija, Zdravka, 12. Franciska, Franjka, 13. Lucija, Svjetlana, 14. Ivan, 15. Darija, 16. Adela, Etela, Etelka, 17. Lazar, 18. Gracijan, Dražen, Bosiljko, 21. Petar, 22. Honorat, Časlav, 23. Viktorija, Vita, Ivan, 24. Adam, Eva, 25. Božidar, Anastazija, Stanka, Stana, 26. Stjepan, Krunoslav, 27. Ivan, Janko, 28. Mladen, Nevena, Nevenka, 29. Toma, David, 31. Silvestar, Silvije, Goran.

Uređuje: Andrija Kopilović

3. nedjelja Došašća
- 15. 12. 1996.

Iz 61,1-2a.10-11
1 Sol 5,16-24
Iv 1,6-8.19-28

IVANOVO SVJEDOČANSTVO

Jedan od središnjih likova Došašća je Ivan Krstitelj, prorok i preteča Isusov. Čovjek koji u sebi utjelovljuje Stari i Novi zavjet. On je iskoraknuo iz Staroga zavjeta i zakoraknuo u Novi i to kao svjedok i navjestitelj Isusa Krista. Odlomak ovog evanđelja pred nas do-
vodi Ivana kao svjedoka koji je sličan posredniku. Naime, Ivan čini djela koja sama po sebi pobuđuju pitanje: Nije li on Krist?, djela koja su tako bogomnadahnuta da slušatelje i sudionike nukaju na dublje traženje. Najjači svjedok je onaj koji svjedoči djelom, ali tako snažno da oni koji promatraju njegova djela moraju poći dalje. I tada Ivan, svjedočeći, navješćuje i pokazuje onoga radi kojega je on sam i prorokom i svjedokom, a to je Krist Isus, koji također djelima stvara novoga čovjeka. Kršćanin u ovom poslanju Ivana Krstitelja vidi i svoje poslanje. To poslanje sa-
stoji se u svjedočenju djelom do te mjere da samo djelo biva jasnim znakom. U takvom svjedočenju nema mjesta samodopadnosti i samodost-
tosti, ni pozivanju na zaslugu djela. Takvo svjedočenje upućuje na Isusa Krista koji je djelitelj i izvoditelj bo-
žanskih djela - po nama i u nama.

Božić (danja misa)
- 25. 12. 1996.

Iz 52,7-10
Heb 1,1-6
Iv 1,1-18

OTAJSTVO ISUSA KRISTA

Kako god nas ovaj blagdan napunja ljepotom i lepršavošću, ipak je on dramatično ozbiljan u svojoj božanskoj dimenziji jedno-
stavnoga rođenja u Betlehemu. To rođenje očituje najveću poniznost druge božanske osobe i početak njegovog pashalnog miste-
rija, tj. križnoga puta do proslave, ali u novom svijetu uskrslog Gospodina. U prologu Ivanova evanđelja skrivena je cjelokupna teologija Novoga zavjeta i utjelovljene Riječi, ali je može doživjeti samo čovjek vjernik. U tih nekoliko redaka krije se neizrecivo bogatstvo onoga tko je Isus - Riječ Božja; kako je sišao k nama -
po Duhu Svetom; kako je prepoznatljiv - samo po vjeri i kakvo je poslanje svih njegovih vjernika - svjedočanstvo. Tako je Božić, barem u poruci ove danje mise, najsjajnije bogojavljenje koje nas baca na koljena. U poniznoj vjeri prihvaćamo znak samoga Oca: Isusa Krista. On nas, pak, kao prvoro-
deni brat obvezuje na svjedočenje. Budući da je on za nas postao vidljivi Bogom, zaželio je ostvariti kra-
ljevstvo svjedoka, čija će djela vjere biti vidljiva. Božić je, dakle, blagdan vjere, blagdan zadatka i pun milosti i istine.

2. nedjelja po Božiću
- 05.01. 1997.

Sir 24,1-2.9-12
Ef 1,3-6.15-17
Iv 1,1-18

I NASTANI SE MEĐU NAMA

Utjelovljenjem Isusa Krista svi smo pozvani na posinstvo. Krist je mudrost Očeva koja daje smisao svijetu i životu. U njemu smo i mi postali sinovima Božjim i tako nam je pokazan konačni smisao života. Najveći domet čovjeka je da po Bogu postane vječan i da u Bogu ostane vječan. Mudrost koja nam to objavljuje postala je opipljiva i nastanila se među nama. U Starom zavjetu Božja riječ je bila nazočna po Zakonu, a u Novom zavjetu Bog nam je darovao osobu Isusa Krista koji usmjeruje našu povijest i daje joj pravi smisao. Za nas je Isus kamen temeljac o kojega se svaka slobodna volja ili spotakne te se razbija, ili se susreće te se spašava. On je i sada nastanjem među nama svojom osobom koja je prisutna i poistovječena s njegovom Crkvom. Gledamo njegovu slavu koja je punina i od koje i mi primismo po mjeri svoje vjere. Cijeli ciklus Božićnog blagdana je obimno hranjenje naše vjere.

vršenje Božje volje. Sveta obitelj je nadahnuće svima nama da jednostavnim promatranjem i usvajanjem vrednota, koje su resile njihov nazaretski dom, upijamo u sebe duhovnu obnovu naših obitelji. Možda bi najplodonosniji bio jednostavni razgovor među članovima obitelji o onim vrednotama koje su krasile Josipa kao glavara obitelji, Mariju kao čuvaricu domaćeg ognjišta, Isusa koji je u tom okruženju rastao u milosti i mudrosti pred Bogom i ljudima. Pokušajmo sebi nabrojiti one vrijednosti koje su njih povezivale u jednu, ali svetu obitelj.

4. nedjelja Došašća
- 22. 12. 1996.

2 Sam 7,1-5.8b-11.16
Rim 16,25-27
Lk 1,26-38

**OTAJSTVO
UTJELOVLJENJA**

Pavao VI. je rekao da je Došašće najmarijanskije vrijeme crkvene godine. Stoga Crkva svake četvrte nedjelje Došašća razmišlja o otajstvu utjelovljenja koje je izvršio Bog po Duhu Svetom u Mariji djevici. Marija je s ljudske strane središnja osoba ovoga misterija u svojoj otvorenosti, u svojoj poniznosti, u svojoj vjeri. Tema utjelovljenja ostat će uvijek misterij koji u svakom slavljenju i razmišljanju otvara neiscrpne vidike Božje dobro-
te, koji zahvaća u naš život. Možda je dobro u ovoj godini promotriti upravo misao koju je izrekao anđeo navjestitelj: "Njegovu kraljevstvu neće biti kraja". To nas povezuje i s ostalim čitanjima današnje nedjelje. Bog je došao, našavši plodno tlo u osobi djevice iz Nazareta, da započne jedan novi svijet, kraljevstvo u kojem će Božji zakon i njegova volja biti vidljivi i opipljivi do te mjere, da će u njima biti prepoznatljivo i veliko djelo Duha Svetoga. Marijino prihvaćanje je za nas uvijek poruka i pouka kako se na Božju riječ odgovara jednostavnošću pristanka i kako se stvari iz temelja mijenjaju u času kada čovjek, unatoč svoje ograničenosti, govori Bogu neograničeno "da".

**Sveta obitelj Isusa,
Marije i Josipa**
- 29. 12. 1996.

Sir 3,2-6.12-14
Kol 3,12-21
Lk 2,22-40

ISUSOVA OBITELJ

Ovaj blagdan Crkva je u svoj kalendar uvrstila u novije vrijeme. Tema ove nedjelje zadire u najživlji problem suvremenog društva, pa i kršćanstva, a taj je obnova obiteljskih vrednota ili jednostavno reče-
no: spasenje obitelji kao jedini mogući izlaz čovječanstva iz neminovne propasti čovjekove osobe. Pred nama je u odlomku evanđelja vrlo poznat isječak. Luka naizvan prikazuje izvršavanje jednog starozavjetnog propisa, a zapravo u otajstvu najavljuje Božju nagradu za vjerno

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

U Djetetu rođenom u Betlehemu Bog nam se daje milovati

Pred Djetetom, Božjim Sinom rođenim u Betlehemu, ostajemo zadivljeni činjenicom da nas Bog toliko voli da nam je dao svoga Sina, da bi nas u Sinu učinio sinovima.

Manje možda obraćamo pažnju da nam se Bog, po svome Sinu, rođenom u liku Djeteta, želi dati milovati, da želi pružiti mogućnost da kušamo njegovu blizinu.

Ovaj iskustveni vid kušanja Božje blizine i milovanja Boga preko betlehenskog Djeteta, osobito je iskustvo u svom životu naš Sluga Božji s bačkih ravnicu, i to iskustvo priopćio drugima.

Izdvojimo u povodu Božića po koju misao iz njegovih brojnih zapisa koji svraćaju našu pažnju baš na ovaj vid kušanja i milovanja Boga, u Isusu Djetetu.

U slikama, kao i obično u svom pisanju, i kao sin Bačke na čijoj se ravnici "lelija" žito, on se služi slikom žita da bi istakao koji je temeljni uvjet da nam se Bog daje milovati u Djetetu Isusu: "Zlo bi bilo kad ne bi bilo žita", piše on, "a još više bi zlo bilo kad ne bi bilo Isusa. Isusa posjeduje onaj tko Isusa kao stabljiku zelenog žita zasađi u srce neka (da) tamo raste i postane našoj duši jelo, kojim nasićena naša duša, bit će sva sretna." Drugim riječima to znači: ne možemo kušati Božju blizinu sve dok se ne povežemo životno s Isusom, sve dok nismo u Božjoj milosti. Znači da kušanje Božje blizine, milovanje Boga, nije dostupno sve dok nismo životno s Bogom povezani po milosti! Nema autentičnog iskustva Boga, Božje blizine, bez milosne povezanosti s Bogom, po milosti. Onda je moguće kušati Božju blizinu i milovati Boga što Sluga Božji želi dočarati slikama o "igri", o "kolaču" i drugim brojnim slikama.

Koristeći sliku "igre" piše: "Iskusit ćemo Božju blizinu ako se 'igramo' s Isusom ali tako da dozvolimo da on predvodi i upravlja igrom. Najistinitija je naša 'igra' s Isusom ako dozvolimo da nas Isus pokreće, da on pokreće naše oči, jezik, ruke, noge" (Thp.26). "Kad dozvolimo da Isus predvodi 'igru' jer time dozvoljavamo da dotiče u duši milost, i kad milost upotrijebimo onda posebno Isusa veselimo" (BM,125). "'Igra' koju prepuštamo Isusu da je predvodi veseli toliko Isusa da se on vrlo veseli i želi svoju radost podijeliti sa svojom Presv. Majkom ... i pokaže joj cijelu jednu četvu malih duša, to jest pokrštenih duša, i počne ih sve grliti i s njima se igrati..." (Md.)

Mogli bismo nastaviti mislima u kojima se vidi kako nam se Bog želi dati milovati po Isusu Kristu, rođenom u Betlehemu. Važno je, ipak, da shvatimo poruku u ovim našim vremenima kada se dosta govori o duhovnom iskustvu, a to je: iskustvo pretpostavlja milost, suradnju s milošću. Bez tih istina, iskustvo može biti lažno iskustvo ili osjećajnost, trenutačno oduševljenje, a to nije pravo iskustvo Božje blizine.

Ante Stantić OCD

VRHOVNI SVEĆENIK U SLUŽBI JUBILEJA

/Prikaz enciklike "Nadolaskom trećeg tisućljeća - 9/

Nastavljajući čitati dokument "Nadolaskom trećeg tisućljeća" dolazimo do zanimljivog poglavlja u kojemu Ivan Pavao II, spremajući veliki jubilej, u posebnom poglavlju razmatra službu Rimskoga biskupa po pitanju jubileja. Zanimljivo je uočiti da su pape od sv. Pia X. pa do danas svi bili zahvaćeni velikom željom "obnoviti sve u Kristu". S pravom se ovo naše stoljeće može nazvati kristološkim u službi Vrhovnog svećenika, jer je svaki od pojedinih papa doživljavao i tragične i svijetle momente svog pontifikata u logici Isusovog križa i uskrsnuća.

Sjetimo se pojedinačno. Sv. Pio X. je umro na početku I. svjetskog rata. Pontifikat Benedikta XV. je bio za vrijeme rata. Pio XI. je bio papa između dva rata, ali se suočio s prijetnjama totalitarnih sistema i ratova u Rusiji, Italiji, Španjolskoj i Meksiku. Pio XII. je papa koji je tragično doživljavao pun suosjećanja tragediju II. svjetskog rata. Ivan XXIII. je osjetio veliku potrebu otvaranja Crkve službi mira do krajnjih granica. Stoga su njegove velike enciklike "Majka i učiteljica" i "Mir na zemlji" označile njegov pontifikat. Pavao VI. je papa koji je pun suosjećanja prema patnjama suvremenog svijeta, tako da su njegovi nedjeljni nastupi kod molitve Anđeoskog pozdrava u stvari bili presjek tragičnih događaja u svijetu s kojima je Crkva suosjećala. On sam je bio razapet na drvo patnje i bolesti, neshvaćenosti i krivih sudova te raskola u Crkvi nakon Sabora.

A što reći o pontifikatu Ivana Pavla II. koji je kao malo koji papa novijega vremena papa ZA čovjeka i PO mjeri čovjeka i to stradalnika, malenog, potlačenog, obespravljenog. Međutim, svi ovi spomenuti pape su orijaši duha i glasovi vapijućeg u pustinji, mirotvorci i mironosci, koji su zahvaljujući novim sredstvima komunikacije mogli započeti i novu misiju službe Velikog svećenika, a to je doslovno: utvrđivanje u vjeri svih vjernika cijeloga svijeta. Stoga je svaki od njih, više nego bilo koji papa u povijesti, doživio da je Vrhovni svećenik i kao takav proživio svu težinu, svu ljepotu i svu odgovornost poziva.

Pavao VI. i Ivan Pavao II. su pape koji su u svoj pontifikat duboko ugradili i svoja brojna hodočašća. Skromno je započeo Ivan XXIII. hodočašćem u Loreto i Asiz - Gospi i Franji. Vrata je otvorio Pavao VI. hodočašćem u Svetu zemlju i mnoga druga apostolska putovanja, a pontifikat Ivana Pavla II. je upravo označen hodočasnikom svijeta po svim kontinentima i svim narodima. Hodočašća su pastoralna, isključivo vjernička, ekumenska i mirotvorna. Hodočasnik je vođa poput Abrahama i Mojsija koji tako vodi cijeli svijet u zemlju obećanja trećeg tisućljeća, mirnijeg i plodnijeg nego što je ovo stoljeće. Važno je ovdje citirati doslovno ovo:

"U sadašnjem času, među ciljevima živo željenog hodočašća, tu su, osim Sarajeva u Bosni i Hercegovini, Srednji Istok: Libanon, Jeruzalem i Sveta zemlja. Bilo bi jako rječito, bude li u prigodi godine 2000. moguće posjetiti sva ona mjesta koja se nalaze na putu Naroda Božjega Staroga Saveza, polazeći od mjesta Abrahama i Mojsija, do Damaska, grada koji je bio svjedokom obraćenja svetoga Pavla" (t. 24).

M.V.

Uređuje: Andrija Kopilović

BIBLIJSKI MOLITVENIK

• Psalmi

Pred nama je zbirka od 150 prekrasnih molitava. Sam naziv potječe od grčke riječi "Psalterion" a označava instrumenat na strune kojim se prate pjesme. Hebrejski se psaltir zove "Tehillim" a odgovara našem nazivu "Himni". U stvari, to je zbirka prekrasnih bogomnadahnutih molitava koje su se molile uz pratnju instrumenata i redovito pjevale u starozavjetnoj liturgiji, a i izvan nje. Preuzimamo iz jeruzalemske Biblije kratki tumač iz uvoda u knjigu Psalama.

• Nastajanje Psaltira

Postoje dvije davidovske zbirke: Ps 3-41 i 51-72, u kojima se Davidu pripisuje svaki psalam osim posljednjega pripisana Salomonu i triju anonimnih. Na sličan su način morale postojati i druge zasebne zbirke: psaltir Asafov (Ps 50 i 73-83), Korahovih sinova (Ps 42-48 i 84; 85; 87; 88), hodočasnički (Ps 120-134), halleski (Ps 105-107; 111-118; 136; 146-150). Postojalo je, dakle, više zbirki i to istodobno, kako dokazuju psalmi koji se ponavljaju, sve i uz neke inačice (npr. Ps 14 i 53; 40,14-18 i 70; 57,8-12 + 60,7-14 i 108).

Rad je prikupljača obilježen i upotrebom Božjih imena: ime "Jahve" dolazi gotovo isključivo u Ps 1-41 (prva davidovska zbirka); Ps 42-89 (druga davidovska zbirka, jedan dio psalama Korahovih sinova, Asafov Psaltir) taj naziv zamjenjuju imenom 'Elohim'; preostatak, Ps 90-150, opet je "jahvistička" psalma, 57 i 60. Ta druga "jahvistička" cjelina, gdje su mnogi psalmi anonimni, gdje obiluju ponavljanja i posuđenice, morao bi biti najmlađi u Psaltiru, ali to još ne govori ništa o vremenu nastanka pojedinih psalama.

Napokon, Psaltir je podijeljen, bez sumnje po uzoru na Petoknjižje, u pet knjiga, odvojenih kratkim doksologijama: 41,-14; 72,18-20; 89,52; 106,48, Ps 150 služi kao duga završna dokslogija, dok je Ps 1 kao neki predgovor svemu Psaltiru. Taj se kanonski oblik nametnuo veoma kasno. A imao je i suparnika. Grčki Psaltir sadrži 151 psalam, stari ih sirska prijevod ima 155. Otkrića uz Mrtvo more vratila su hebrejski izvornik Ps 151 grčkoga prijevoda (u stvari dva spojena psalma) i dva posljednja psalma sirska prijevoda. Donijela su i tri nova pjesnička sastavka uklopljena u rukopise Psaltira, u kojima se inače redosljed pojedinih Psalama ne poklapa uvijek s kanonskim. Psaltir je, dakle, ostao otvorena zbirka sve do početka naše ere, barem u nekim sredinama.

• Duhovna vrijednost

Psalmi su vjerski toliko bogati da je o njihovoj duhovnoj vrijednosti dovoljno reći samo nekoliko riječi. Oni su molitve staroga Saveza. Sam je Bog u njih udahnuo osjećaje koje prema njemu imaju gajiti njegovi sinovi i kćeri te riječi kojima su mu se imali obračati. Molili su ih naš Gospodin i Bl. Djevica. Apostoli i prvi mučenici. Kršćanska ih je Crkva nepromijenjene prihvatila kao svoju službenu molitvu. Te pohvalnice, tužbalice i zahvalnice, provrele iz duše psalmista u okolnostima njihova vremena i osobnog iskustva, zvuče univerzalno jer izriču stav koji bi svaki čovjek trebao imati pred licem Božjim. Njima vjernik u novom Savezu bez promjene riječi, ali u znatno bogatijem smislu, hvali Boga i zahvaljuje mu što mu je objavio tajne svoga božanskoga života, otkupio ga krvlju svoga Sina i udahnuo mu svoga Duha. Stoga on u liturgijskoj molitvi svaki psalam završava trojstvenom doksologijom: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. Stare prošnje postaju žarče pošto su Posljednja večera, križ i uskrsnuće otkrili

čovjeku neizmjernu ljubav Božju, sveopćenitost i težinu grijeha i pravednicima obećanu slavu. Ispunjene su nade što su ih psalmisti pjevali. Mesija je došao i svi su narodi pozvani hvaliti ga.

I danas je, kako u životu Crkve, tako i u životu pojedinca biblijski molitvenik najbolji molitvenik, jer Duhom Božjim slavimo Boga i osjećamo suvremenost svakog pojedinog psalma.

Psalam 16 (15)

Jahve - moja baština

16 Miktam. Davidov.

- Čuvaj me, Bože, jer se tebi utječem.
- 2 Jahvi rekoh: "Ti si moj gospodar, nema mi blaženstva bez tebe!"
 - 3 Za svetima što su u zemlji sav plamtim od čežnje!
 - 4 Gomilaju patnje moje koji slijede bogove tuđe. Ja im ljevanica nalijevat' neću, ime im spominjat' neću usnama.
 - 5 Jahve mi je baština i kalež: Ti u ruci držiš sudbinu moju.
 - 6 Na divnu zemlju padoše mi konopi, vrlo mi je mila moja baština.
 - 7 Blagoslivljam Jahvu koji me svjetuje te me i noću srce opominje.
 - 8 Jahve mi je svagda pred očima; jer mi je zdesna, neću posrnuti.
 - 9 Stog' mi se raduje srce i kliče duša, i tijelo mi spokojno počiva.
 - 10 Jer mi nećeš ostavit' dušu u Podzemlju ni dati da pravednik tvoj truleži ugleda.
 - 11 Pokazat ćeš mi stazu u život, puninu radosti pred licem svojim, sebi zdesna blaženstvo vječno.

• Najkraći Psalam

Psalam 117 (116)

Poziv na hvalu

117 Aleluja!

Hvalite Jahvu, svi puci, slavite ga, svi narodi!

- 2 Silna je prema nama ljubav njegova, i vjernost Jahvina ostaje dovijeka!

Na slici lijevo Beduin slavi Boga

TEMELJNE ISTINE NAŠE VJERE (9)

ISUS KRIST

Budući da je Isus Krist temelj naše vjere, mi ćemo u nekoliko nastavaka razmišljati o tome tko je On i što On za naš kršćanski život znači.

U prvom članku govorit ćemo općenito o Isusu Kristu. Zatim ćemo u nastavcima govoriti šire o: Isus Krist je Sin Božji; Rođen od Marije djevice; Pravi Bog i pravi čovjek. Potom ćemo razmotriti njegov život: Isus Krist i njegov narod; Isus umro za nas; Isus uskrsnu i opet će doći suditi živima i mrtvima.

"ISUS" na hebrejskom jeziku znači "Bog koji spasava", jer ovako reče anđeo prigodom navještaja njegovog rođenja: "On će spasiti narod svoj od grijeha njegovih" (Mt 1,21). "Bog koji spasava" - to je njegov identitet i poslanje! Ime Isus je u središtu kršćanske molitve: sve liturgijske molitve završavaju - "Po Gospodinu našem Isusu Kristu". Svi sveci su, a i mnogi kršćani, umirali su samo jednom riječi na ustima: "Isuse!"

"Krist" dolazi od grčkog prijevoda hebrejske riječi "Mesija", što znači "pomazanik". On je zaista "pomazan", posvećen za poslanje koje mu je Otac povjerio. Isus je ostvario mesijansku nadu Izraela svojom trostrukom službom svećenika, proroka i kralja. Tako je i anđeo navijestio njegovo rođenje: "Danas vam se u gradu Davidovu rodio Mesija-spasitelj, Krist Gospodin" (Lk 2,11). Isus je prihvatio ime Mesija na koje je imao pravo, ali je sebe često nazivao "Sinom čovječjim" jer ga je dio suvremenika shvaćao previše zemaljski-politički (usp. Iv 6,15).

Sva Pisma (zakon, proroci i psalmi) ispunjena su u Isusu Kristu (usp. Lk 24,44). Zato je Krist temelj naše vjere: "Jer nema pod nebom drugog imena dana ljudima po kojem bi se mogli spasiti" (Dj 4,12), osim imena ISUS! Te riječi sv. Petra apostola stoje kao moto cijelog katekizma. Krist je središte kateheze. Prenošenje kršćanske vjere prije svega je navještaj Isusa Krista sa svrhom "da sve ljude dovede u životno jedinstvo s Isusom Kristom" - kako je to definirao Ivan Pavao II. kad govori o smislu kateheze (KKC 427). U katehezi je, naime, Krist onaj kojega proglašavamo i jedino On poučava, dok svaki drugi to čini kao njegov glasonoša - dopuštajući Kristu da poučava ljude - na njegova usta. Svaki bi zato kateheta trebao na sebe primijeniti riječ: "Moj nauk nije moj nego Onoga koji me poslao!" (Iv 7,16).

Dakle, u jezgri kateheze stoji bitno jedno osoba - Isus Krist! Zato katehizirati znači otkrivati u Kristovoj osobi vječni i potpuni naum Božji s ljudima i svijetom. Naime, svrha kateheze je uvoditi u zajedništvo Isusa Krista... koji nas uvodi u zajedništvo života u presvetom Trojstvu.

Kad se pita što je to što čini kršćanina kršćaninom? - onda se ponajprije može ovako odgovoriti: Kršćanin je onaj tko vjeruje da je Isus iz Nazareta KRIST, Sin Boga živoga. Ta vjera u Isusa Sina Božjega jest temeljni kamen na kojem je izgrađena Crkva Kristova (KKC 424). A vjerovati u Isusa Krista znači jednostavno - Njega ljubiti svim srcem, svom dušom, svom snagom svojom - ljubiti ga onako kako se samo Bog može ljubiti (Dt 6,4).

U tome je osobitost, posebnost i jedinstvenost kršćanske vjere: da je Isus, jedan čovjek - rođen u Betlehemu za vrijeme

cara Augusta a u Jeruzalemu umro na križu za vrijeme Poncija Pilata i cara Tiberija - da je on Sin Božji, sam Bog, pravi Bog i pravi čovjek. Vječni Sin Božji koji je od Boga izišao, sišao je s neba i postao čovjekom. Doista: "Riječ je tijelom postala i nastanila se među nama!" (Iv 1,14). To je ono nepojmljivo otajstvo naše vjere i radosna vijest o Isusu Kristu Spasitelju našem (usp. Mk 1,1).

Samo tako možemo razumjeti zašto vjera u Isusa Krista također znači: Njega slijediti. To nasljedovanje Krista dolazi ispred svih ljudskih veza i povezanosti. Jer, tko je mogao od ograničenih ljudi reći tako zahtjevne riječi: "Tko ljubi oca ili majku više nego mene, nije mene dostojan; i tko ljubi sina ili kćer više nego mene, nije mene dostojan"? (Mt 10,37). Tako velike zahtjeve može tražiti samo netko tko je sam Bog! Tko bi se od ljudi usudio reći: "Svaki koji mene prizna pred ljudima, priznat će ga i Sin čovječji pred anđelima Božjim"? (Lk 12,8).

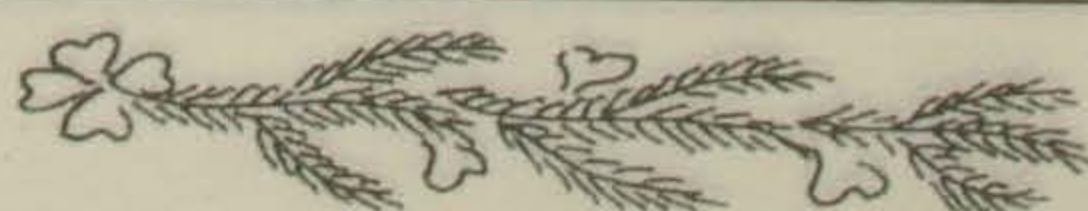
Zar bi, prema tome, vječno spasenje toliko ovisilo o čovjekovom stavu prema Isusu Kristu? Zar se itko onda može spasiti bez Krista Spasitelja?

Na to odgovaramo: U Isusu Kristu je jedino spasenje! On je "Put, Istina i Život!" (Iv 14,6). Međutim, što će biti s onima koji nisu nikad čuli za njegovo ime i koji nisu imali mogućnosti upoznati ga i zavoljeti ga? Na to pitanje je sam Isus odgovorio ovako: U času Sudnjega dana objavit će se Krist, Sin čovječji, pa će svim narodima suditi po istinskim djelima ljubavi što smo ih učinili najpotrebnijima: "Bio sam gladan i dadoste mi jesti, bio sam žedan i dadoste mi piti, bio sam bolestan i u tamnici i dođoste k meni" (usp. Mt 25). Dakle, oni koji čine djela milosrđa, pravde i mira - iako još nisu upoznali Krista - oni već sada čine spasenjska djela koja je Isus zahtijevao od svojih nasljedovatelja. I reći će: "Što god učiniste jednome od moje najmanje (najpotrebnije) braće, meni učiniste!" (usp. Mt 25). Bog hoće da se svi ljudi spase!

Pa ipak, blago onima koji razumom upознаše i vjerom uzljubiše Isusa Krista - "jer će se oni sinovima Božjim zvati!" (Mt 5). Krštenjem i nasljedovanjem Krista oni su već spašeni i već sada su dionici nebeskog kraljevstva!

Upravo zato treba Krista svim ljudima navješćivati. Već od početka učenici Isusovi su navješćivali Isusa svim ljudima: "Mi doista ne možemo ne govoriti što vidjesmo i čusmo" (Dj 4,20). Oni pozivaju ljude svih vremena: "Što vidjesmo i čusmo, navješćujemo i vama da i vi imate zajedništvo s Ocem i Sinom njegovim Isusom Kristom. To vam pišemo da radost vaša bude potpuna" (Iv 1,1). A zašto treba svom snagom navješćivati jedinog Spasitelja? Apostoli će reći: "Ljubav nas Kristova goni!" (2 Kor 5,14). Kad ta ljubav čovjeka obuzme i kad učenici Kristovi dožive snagu njegova trpljenja i njegova uskrsnuća, onda su oni gonjeni, tjerani "da navješćuju, evangeliziraju i tako druge dovede u zajedništvo s Kristom, jedinim Spasiteljem i Otkupiteljem ljudskoga roda!" (KKC 429).

Antun Miloš, Žednik

BOŽIĆNO OTAJSTVO U DUHOVNOSTI SV. MALE TEREZIJE

Kada je Terezija s 15 godina života postala redovnica u karmelu Lisieux, dobila je redovničko ime "Sestra Terezija od Djeteta Isusa i Svetoga Lica". Ta dva "prezimana" sintetiziraju svu njezinu duhovnost "malog puta duhovnog djetinjstva". Bilo bi potrebno ponovno iščitavati Terezijine spise i pronaći sve one misli koje se odnose na Utjelovljenu Riječ Isusa Krista, Sina Božjega, rođenog od Djevice Marije. Tu ćemo zapaziti ne samo da se Terezija obraća Isusu, nego i ono što govori vjera o otajstvu Utjelovljenja Isusova, Euharistije, Muke, Smrti i Uskrsnuća njegova.

Isusovo djetinjstvo je omiljena Terezijina tema još od ranog djetinjstva. Njezina sestra Celina posvjedočila je kod Postupka za proglašenje blaženom i svetom da je Terezija na osobit način ljubila "jaslice". Dijete Isus joj je u jaslicama otkrio sve svoje tajne o jednostavnosti i potpunom predanju Njemu. "Sveto Lice" druga je strana medalje istog Utjelovljenog Krista, kojega Terezija želi ljubavljtu tješiti. Jaslice i Sveto Lice Isusovo, otkrilo joj je Otajstvo poništenja Utjelovljene Riječi, potvrđujući ispravnost njezina učenja "malog puta duhovnog djetinjstva".

Terezija pripisuje Božićnoj noći milost svoga "obraćenja": "Božićna noć 1886. bila je doista odlučna za moje zvanje, ali da je imenujem jasnije, trebala bih je nazvati: noć mog obraćenja. U toj blagoslovljenoj noći o kojoj je pisano da obasjava miline i samoga Boga, Isus koji je postao dijete iz ljubavi prema meni, udostojao se da me izvuče iz pelena i nesavršenosti djetinjstva. Preobrazio me na takav način da više nisam prepoznavala samu sebe" (Pismo 201).

"U Božićnoj noći", piše Terezija: "trebalo je da dragi Bog učini malo čudo da bih ja postala velika u jedan čas, i to je čudo učinio na nezaboravni dan Božića. Te sjajne noći, koja obasjava miline Presvetog Trojstva, Isus, slatko Djetesce od jednoga sata, promijenio je noć moje duše u bujicu svjetla... Te noći, kad je htio da postane slab i da trpi za moju ljubav, učinio me jakom i hrabrom. Oboružao me svojim oružjem, i poslije te blagoslovljene noći nisam ni jednom bila poražena u boju, nego sam naprotiv išla od pobjede do pobjede... U toj svijetloj noći započe treće razdoblje moga života, najljepše od svih, najpunije nebeskih milosti... U jednom času Isus je izvršio djelo koje ja nisam mogla izvršiti u deset godina; Isus ga je izvršio zadovoljavajući se mojom dobrom voljom koje mi nikad nije nedostajalo... Gledajući put koji sam prevalila s njegovom pomoću, moja je zahvalnost velika" (Rukopis "A" 44-46).

Isusovo Božansko sinovstvo bitna je teologija milosti, ono je poruka o tome na koji nam način dolazi spasenje. Ono dolazi u primalačkoj skromnosti, kao slobodan dar ljubavi koja spašava svijet. Terezija će to ovako formulirati: "Duhovni vođe vode duše naprijed u savršenosti da čine veliki broj kreposnih djela i imaju pravo. Ali moj duhovni vođa, Isus, ne poučava me da brojim djela. On me uči da sve činim iz ljubavi, ne izbjegavajući ništa. (...) Vidim da je dosta priznati svoje vlastito ništa i predati se kao dijete u ruke dobrog Boga".

Terezija je otvorena kreposti ljubavi koja je pročišćena trpljenjem i darivanjem same sebe. Ljubav za ljubav: "Živjeti od ljubavi znači sačuvati Te, Utjelovljena Riječi! Riječi moga Boga! Ja te ljubim i to znaš, božanski Isuse! Duh ljubavi zapaljuje me ognjem svojim. Ljubim Te, privlačim Oca, koji čuva moje slabašno srce da ne utekne. O Trojstvo, Ti si zarobljenik moje ljubavi." Terezija je voljela voditi s Isusom ovaj mali razgovor koji se pripisuje svetom Bernardu: "Isuse, tko te je učinio tako malenim? Ljubav!"

"Mali put duhovnog djetinjstva" ima kod Terezije svoj najviši uzor u posvemašnjem "sinovstvu Božjem". Nije ni moguće

zamisliti nešto drugo. Da bismo došli u "krilo Očevo" i sudjelovali u njegovom intimnom životu, trebamo biti vođeni Sinovljevim Duhom. To je Duh ljubavi kojim je Isus otkupio grešno čovječanstvo po žrtvi jaslica i križa. Upirući svoj pogled na križ Kristov, Terezija ne zaboravlja "jaslice". Zanesena u motrenju "jaslica" ostat će zadivljena otajstvom "križa". Utjelovljena Riječ ponizila je samu sebe i na Kalvariji zaključila krvnu žrtvu, koja je već od "jaslica" započela. Skrivenost božanskog Veličanstva pod poniznu priliku Djetinjstva dovodi ga do ludila sudišta, u krik smrti, u tamu i šutnju groba. Terezija ovdje razmišlja o dvjema nerazdvojivim činjenicama istog otajstvenog događaja, dva vida istovjetnog ljudskog lica Utjelovljene Riječi. Ona će to orisati poznatim svojim "grbom", uspoređujući sebe neznatnom "Pepeljgom", koja postaje "Terezija od Djeteta Isusa i Svetoga Lica". To su njezini plemićki nazivi, njezino bogatstvo, njezina nada, njezino iščekivanje neba i trenutka kad će dati svoju krv za Onoga koga ljubi. Terezija u otajstvu Utjelovljenja i rođenja Sina Božjega od Djevice Marije, daje prednost "malenima" koji su u misli plana Božjega spasenja. I zato Tereziji suvremena teologija priznaje zasluge da je unijela revoluciju u kršćanski život otkrićem svoga "malog puta duhovnog djetinjstva", kojega sadrži evanđeoska poruka.

Mato Miloš OCD.

BOŽIĆ

Puno radosti!

U svečanoj prosinačkoj noći.

U božićnoj noći.

Puno radosti u danima koji dolaze i noćima koje pristižu.

Radost u svemu:

u tajnovitim osmjesima i nekazanim riječima, u velikim čežnjama i osamljeničkim dozivanjima, u daru i raskoši ljubavi.

Radost

u službama i služenju

u rijetkim pohvalama i muklim zavistima.

U svemu -

radost.

Punina božićnog Novorođenca.

Ante Sekulić

SREBRNI JUBILEJ REDOVNIŠTVA Č. S. ZRINKE GLAVAŠ

lijepo primila. Ona i sada živi sa mnom u ovoj kući i zanimljivo je da ove godine zajedno slavimo svaka svoj jubilej: ona 60 godina, a ja 25 godina redovništva.

U početku sam radila u vrtu, u radionici sam naučila šiti, a onda sam počela pomagati u kuhinji gdje i danas radim.

● Bez molitve nema ni redovništva ni kuhinje

- *Kuhinja - redovništvo - molitva. Kako uskladiti molitvu i rad?*

S. ZRINKA: Na ovo mi je lako odgovoriti. Bez molitve nema ni redovništva ni kuhinje. Molitva mi daje snagu i polet za sve: za posao, za redovništvo... Boga se može slaviti na razne načine, a ja ga, eto, slavim ovdje, u kuhinji kuhajući za moje časne i za bake o kojima brinemo, kao da kuham za Isusa.

- *Da li vas je život u samostanu odvojio od vaše obitelji?*

S. ZRINKA: Moja majka je rekla da je sretna što sam otišla u samostan jer zna da sam na sigurnom mjestu. To je bio blagoslov moje mame. Moji se poglavari trude da i meni i drugim sestrama, koje su rodom iz drugih krajeva, omoguće posjete obiteljima, a i godišnji odmor provodim kod mojih. Čini mi se da mi, koji smo u duhovnim zvanjima možda i više brinemo o svojim roditeljima i braći nego neki svjetovnjaci.

● Prijateljstvo je radost

- *Iako ste daleko od očiju javnosti, ovdje u kuhinji, imate mnogo prijatelja. Što vama znači prijateljstvo?*

S. ZRINKA: Radost! Prijateljstvo znači obradovati nekoga, učiniti nešto za nekoga. Po prirodi sam vedre naravi i rado se radujem s drugima. Kao takvu, vedru, ljudi me znaju i prihvaćaju. Nastojim uvijek biti dobro raspoložena i otvorena prema svima, bez obzira na sve što nas može dijeliti.

- *Službovali ste u Vinagori, Puli, Valpovu, a ipak najduže u Subotici.*

S. ZRINKA: Da, u Subotici sam s kraćim prekidom skoro 21 godinu. Lijepo mi je ovdje. Stekla sam mnogo prijatelja, a to sam osjetila i na proslavi u crkvi Sv. Roka kada mi je zaista puno ljudi poslije mise došlo čestitati jubilej.

Č. Zrinka sa župnikom A. Anišićem i nadstojnicom samostana s. Silvanom Milan

- *Imate li neki hobi?*

S. ZRINKA: Iako kuhanje zahtijeva puno vremena, nalazim ponekad i vremena i strpljenja za ručni rad koji jako volim, ali volim izradivati i gipsane figurice. Evo, upravo su mi na stolu figurice za "Betlehem" koje još moram obojati. To mi je velika ljubav.

- *Vi ste u vašem samostanu najmlađa redovnica. To baš i nije ohrabrujuće za ovu zajednicu. Kako to da ima tako malo mladih u samostanima? Znaju li oni dovoljno o životu u samostanu? Što biste im rekli?*

S. ZRINKA: Znaju oni dovoljno, ali se oglašuju jer ih više privlači "svijet". Treba više molitve. Treba moliti za njih ali i oni trebaju moliti. Na žalost, danas se više ne zna što je to žrtva a bez toga nema ni zvanja.

- *Draga časna Zrinka, hvala za razgovor i vaše vedre riječi. Bog vas blagoslovio i u narednim godinama u vašem zvanju!*

Razgovor vodila K. Čeliković

S. Zrinka na obnovi zavjeta u Blatu na Korčuli (peta s lijeva na desno)

S. Zrinka Glavaš rođena je 22. VII. 1954. godine u Bugojnu u BiH. Roditelji se 1964. godine preseljuju u Valpovo gdje desetogodišnja Zrinka upoznaje Družbu sestara Kćeri milosrđa. Sestra Zrinka ima još tri sestre.

U samostan sestara Kćeri milosrđa u Blatu na otoku Korčuli je otišla s punih 12 godina, 1967. godine, a zavjete je položila na Malu Gospu, 8. 09. 1971. godine.

Svečanu obnovu svojih redovničkih zavjeta imala je 6.08. 1996. god. u Blatu na otoku Korčuli, a 6.10. u župi Sv. Roka u Subotici.

● Od roditelja sam dobila molitvenik i kronicu u ruke

- *Časna Zrinka, iz osnovnih podataka vidimo da ste 25 godina redovnica. Kako je sve to počelo i kako ste se odlučili ući u samostan?*

S. ZRINKA: Kad smo se doselili iz Bugojna u Valpovo, imala sam deset godina. Tamo su djelovale naše časne sestre kod kojih sam zaista često odlazila i pomagala im u svemu u čemu sam mogla. One su zapravo izvršile najveći utjecaj na mene. Svaki dan sam išla na sv. misu, a ponekad i dva puta dnevno.

Moja mi je baka pričala da sam već kao mala djevojčica od pet, šest godina često govorila da želim biti časna sestra. I tako sam ja 12. 12. 1967. godine otišla u samostan.

- *Da li se netko protivio toj odluci?*

S. ZRINKA: Mi smo u kući molili i pamtim da sam od roditelja dobila molitvenik i kronicu u ruke. Zato mi mama nikad nije branila odlazak u samostan. Poticala me i molila za mene - ja sam te molitve jako osjećala. Ali, nije joj bilo ni lako jer sam ja bila najstarije dijete u kući i sa mnom je otišla i pomoć iz kuće.

Tata se u početku protivio, ali ja sam tek kasnije shvatila zašto. On se bojao hoću li ja izdržati i ostati u zvanju jer je mislio da sam jako mala otišla u samostan. Međutim, kad sad o njemu razmišljam vidim da je u sebi imao veliku vjeru. Kad se razbolio, bio je najbliže Bogu. U svojoj bolesti je svake nedjelje tražio ispovijed.

- *Kako je teklo navikavanje na novi način života?*

S. ZRINKA: Brzo i lako. Osjećala sam veliku radost kad sam došla u samostan, naročito zahvaljujući č. Blaženki koja me jako

Vatikan

SIMPOZIJ EUROPSKIH BISKUPA

U Rimu je održan deveti simpozij europskih biskupa od 23. do 27. listopada ove godine. Naslov simpozija je bio: "Vjera: 'privatni čin i javna stvarnost'. Crkva u pluralističkom društvu". Na ovom značajnom skupu sudjelovalo je u radu oko 150 osoba, među kojima je bilo oko stotinu biskupa. Nakon pada Berlinskog zida ovo je drugi seminar takve vrste koji organizira Crkva.

Na simpoziju se raspravljalo o aktualnoj tematici današnjeg društva - koja je uloga kršćana u tom i takvom društvu. Ovo je ujedno bila prilika za izmjenu brojnih iskustava svih sudionika. Vjera ne može biti samo privatni čin. Oni koji tako ograničavaju vjeru žele Crkvu potisnuti na marginu društvenog događanja. Na simpozijumu je govorio i dubrovački biskup Želimir Puljić o Crkvi i demokraciji u Hrvatskoj. Sudionicima simpozija oglasio se i Papa svojim pismom u kojem ističe da stvaranje svijeta bez Boga znači stvaranje društva protiv čovjeka. Ta tendencija daje se naslutiti i danas u mnogim zemljama.

Vatikan

OTVARANJE
TROGODIŠNJE PRIPREME
ZA VELIKI JUBILEJ

Papa Ivan Pavao II. je u subotu navečer, 30. studenog svečano otvorio trogodišnju pripremu za proslavu dvijetisućitog jubileja kršćanstva. Prva godina, koja je sada svečano započela prvim danom Došašća, posvećena je Isusu Kristu, Sinu Božjem i Sinu Marijinom. Vjernici cijeloga svijeta će kroz ove tri godine tražiti na razne načine prilike za životniji susret s Gospodinom. Papa je na poseban način naglasio citirajući sv. Ireneja da je "svaki čovjek, živa slika Božja". Na ovu misao Papa se češće vraćao i ranije u svojim nagovorima. Došlo je vrijeme da svladamo lijenost i osrednjost te slavimo život u svjetlu Evanđelja. O ovom velikom događaju koji je tek započeo bit će još mnogo govora i na stranicama našeg Lista.

Vatikan

PAPA ĆE 1997. GOD.
PUTOVATI U
SARAJEVO

Državni tajnik sv. Stolice kardinal Angelo Sodano u svom pismu zahvale sarajevskom kardinalu Vinku Puljiću napominje da bi Papa htio u proljeće naredne godine pohoditi Sarajevo. Tako bi se ostvarila Papina neostvarena želja kada je htio u najžešće doba rata pohoditi ovaj junački i napaćeni grad i njegove žitelje. Nema drugih detalja u javnosti o tome kada bi se točno mogao dogoditi Papin posjet.

Vatikan

PAPA PROSLAVIO
50. OBLJETNICU SVEĆENIŠTVA

U vatikanskoj bazilici sv. Petra na svetkovinu Svi-ju svetih u prijepodnevnim satima papa Ivan Pavao II, okružen mnoštvom svećenika i svojim najbližim suradnicima, služio je svečanu misu povodom svog zlatnog jubileja misništva. U svojem obraćanju okupljenim vjernicima i svećenicima koncelebrantima Papa se prisjetio svih važnih detalja svoga redjenja koje je bilo u kapelici kneza metropolite u Krakovu. Papa je podsjetio da su mu u svijesti uvijek ostale riječi psalmiste: "O ljubavi Gospodnjoj pjevat ću dovijeka". U svojoj propovijedi Papa je zahvalio Gospodinu za svaku osobu koju je susreo na svom životnom putu.

Središnja proslava Papina zlatomisništva bila je u bazilici sv. Petra u nedjelju, 10. studenog ove godine. Za ovu svečanost došli su iz cijeloga svijeta mnogi zlatomisnici. Uz Papu je u ovoj misi sudjelovalo stotinu kardinala, mnoštvo biskupa, svećenika i vjernika. Svečanost svih zlatomisnika u Rimu je proslavljena na razne načine.

Zagreb

POSVETA NOVE CRKVE

U Zagrebu je na Jordanovcu svečano posvećena novosagrđena crkva u čast Srca Marijina. Ovo lijepo novo zdanje crkve i župnog stana s pomoćnim prostorijama dugo je planirano. Župa Srca Marijina utemeljena je još šezdesetih godina i povjerena je isusovcima. Dugi niz godina župna crkva nalazila se u malom podrumskom prostoru zgrade isusovačkog kolegija na Jordanovcu. Dugo se čekalo na dozvolu za gradnju nove crkve. Nakon više desetina godina konačno je dozvoljena izgradnja nove crkve.

Svečanost posvete crkve predvodio je mons. Marko Culej, pomoćni zagrebački biskup. U neposrednoj blizini nove crkve nalazi se Filozofski fakultet Družbe Isusove gdje su završili studij mnogi mlađi svećenici naše biskupije. U Zagrebu isusovci upravljaju dvjema župama: u Palmotićevoj je bazilika Srca Isusova, a na Jordanovcu crkva Srca Marijina.

Sarajevo

SVEČANA SKUPŠTINA "NAPRETKA"

Hrvatsko kulturno društvo "Napredak" u Sarajevu je održalo svečanu godišnju skupštinu. Ova skupština Društva je prva poratna. "Napredak" je osnovan 1902. godine s nakanom da podupire dake srednjih i visokih škola u Bosni i Hercegovini. Ovo Društvo je djelovalo s većim poteškoćama sve do 1949. kada je od komunističkih vlasti bilo ukinuto. Rad "Napretka" je bio od izuzetne važnosti za mnoge talentirane učenike i studente onog vremena. Nastupanjem novih promjena "Napredak" je obnovljen 1990. godine. Posljednjih nekoliko ratnih godina "Napredak" je bio aktivan u odupiranju zlu i agresiji. U najtežim danima, kada je Sarajevo i veći dio Bosne bio u ratu, ovo Društvo je odigralo zapaženu ulogu u prvom redu zahvaljujući neumornom zauzimanju predsjednika dr. Franje Topića.

Zagreb

**IZASLANSTVO SVETOG SINODA SPC
U SLUŽBENOM POHODU HRVATSKOJ**

Izaslanstvo Svetog sinoda Srpske Pravoslavne Crkve je 5. studenog ove godine pohodilo predsjednika Republike Hrvatske i kardinala Franju Kuharića. U delegaciji Svetog sinoda bili su mitropolit Jovan Pavlović, episkop Sava Vuković i paroh Milenko Popović. Razgovorima su uz kardinala Kuharića bili nazočni biskupi Marin Srakić i Marko Culej te dr. Antun Škvorčević. Delegacija SPC izvjestila je kardinala Kuharića o svojim razgovorima s predsjednikom Republike Hrvatske u svezi povratka episkopa i svećenstva na prostore Hrvatske.

Razgovaralo se otvoreno o mnogim problemima, posebno oko povratka i nesmetanog komuniciranja svećenstva i mjesnih biskupa. Postoje problemi oko odlazanja svećenika iz Hrvatske u Srijem. Rečeno je da će se obje strane zauzeti kod vlasti u svojoj državi da se ovi problemi rješavaju na što bolji i brži način. Ovaj susret nagovješta bolje odnose između dviju Crkava u budućnosti.

Poljska

**PARLAMENT
OZAKONIO POBAČAJ**

Poljski Parlament je službeno ozakonio pobačaj u srijedu 23. listopada ove godine izglasavanjem zakona. Zakon je bio već ranije izglasan, ali ga je Senat odbio. Međutim, ponovnim izglasavanjem novi zakon o pobačaju je dobio potrebnu većinu u Parlamentu. O ovome je već ranije bilo više govora na stranicama našeg Lista.

Pečuh

**EKUMENSKI SUSRET
ZA VJERSKE SLUŽBENIKE**

U organizaciji Centra za strateška proučavanja iz Washingtona iz Sjedinjenih Američkih Država u mađarskom gradu Pečuhu održan je važan seminar. Već nekoliko godina, od kada je započeo rat na našim prostorima, ovaj značajni centar, koji vode vrsni stručnjaci za načine rješavanja sukoba, organizirao je nekoliko stupnjeva seminara za vjerske predstavnike. Tako su seminari takvog tipa do sada održani u Bizovcu, Daruvaru, Zagrebu, Sarajevu, Fojnici, Subotici, Šapcu... Vrhunac svih dosadašnjih seminara bio je ovaj, organiziran u srednjoj Reformatskoj školi u Pečuhu. Na ovom skupu bilo je šezdesetak sudionika i izvanredan tim voditelja iz raznih zemalja svijeta. Najbrojnije su bili zastupljeni muslimani iz Bosne i Hercegovine, a zatim, katolici, pravoslavni, evangelici, adventisti, baptisti, reformati i Židovi.

U četvorodnevnom radu seminara aktivno su sudjelovali svi prisutni. Raspravljalo se na vrlo korektan način o mnogim gorućim problemima i uzrocima koji mogu dovesti do sukoba. Najviše pozornosti posvećeno je promatranju uzroka, razvoja i posljedica svakog sukoba. Većina sudionika pokazala je vrlo visoki stupanj tolerancije i razumijevanja drugih različitih mišljenja.

Bilo je lijepo sjediti i mirno razgovarati o mnogim problemima s pripadnicima bilo koje vjerske zajednice. Svaki dan započinjao je duhovnom porukom i molitvom koju su predvodili različiti predstavnici. Na večernjim misama, koje su slavili katolici, bili su prisutni i predstavnici drugih vjerskih zajednica koji su s nama molili na svoj način.

Zajednička fotografija sudionika ekumenskog susreta

Teško je bilo rastati se i poći u svoje mjesto: Sarajevo, Banja Luku, Fojnice, Visoko, Bosansku Gradišku, Zagreb, Osijek, Sisak, Suboticu, Novi Sad, Sombor, Beograd...

Na kraju su svi sudionici dobili diplome o stečenom znanju na ovom važnom području.

Sudionik

Vijesti priredio: Franjo Ivanković

TRINAEST NOVIH ZVIJEZDA NA UKRAJINSKOM NEBU

U nedjelju, 6. listopada (oktobra) ove godine, papa Ivan Pavao II. proglasio je blaženima trinaest Ukrajinaca-grkokatolika, ubijenih 24. siječnja 1874. godine u Pratulinu (Konstantinovski kotar) za njihovu vjernost Katoličkoj Crkvi.

Bilo je to u vrijeme kada je carska Rusija žestoko progonila sjedinjene pripadnike istočnog obreda, sljedbenike Brest-Litovske unije iz 1596. godine.

Nekoliko dana ranije, u obližnjem selu Dreliv, od metaka ruskih soldata poginulo je pet grkokatolika - Semen Pavljuk, Teodor Bocjan, Andrij Haritonjuk, Ivan Romanjuk i Pavle Kozak, jer nisu htjeli predati svoju crkvu pravoslavcima. Osim poginulih bilo je i nekoliko desetina ranjenih.

Očekivalo se da će i u Pratulinu pokušati oduzeti crkvu. Nagovještaj za to bilo je hapšenje i odvođenje župnika o. Josifa Kurmanovića. Osjećajući opasnost, župljani su zaključali crkvu i ključeve skrivali kod sebe.

Kad je vojska došla u Dreliv oduzeti crkvu i kada su naišli na župljane ispred crkve koji su im to priječili, zapovjednik je telefonirao u Petersburg i pitao što da radi, jer se narod protivi. Kroz nekoliko sati dobio je odgovor: "Sve ih postrijelajte!"

Došavši u Pratuliu s istim ciljem i naišavši na narod ispred crkve, komandir više nije telefonirao u Petersburg. Zapovijedio je pucati u narod koji je klečao na snijegu (bio je siječanj) i punim glasom pjevao "Svjatij Bože, svjatij Krjepkij..." i "Tko pod Tvoju zaštitu..."

Ispaljen je prvi plotun i ljudi su počeli padati na zemlju - ubijeni i ranjeni, ali pjesma nije prestajala iako se snijeg zacrvenio od krvi. Prvi je pao 17-godišnji mladić Nikita Hricjuk, kojeg je rukama pridržao Hnat Frančuk, prekinuo pjesmu za trenutak i doviknuo: "Spremni smo svi umrijeti za vjeru". Kada je pucnjava prestala, na snijegu je ležalo 9 mučenika za vjeru, a četvorica su umrla još istog dana.

Poslije pucnjave narod se nije razilazio, pjevao je svom Stvoritelju. Nije bilo kuknjave ni plača, a pogotovo ne psovki i proklinjanja. Umirali su Bogu i s Bogom; za vjeru što ju im je Bog dao - tako snažnu i čvrstu.

Svu trinaestoricu sahranili su zajedno. Tog su dana, 24. siječnja 1874. godine svoj život za vjeru dali: **Vikentij Levonjuk** (25 g.), **Ivan Andrejčuk** (26 g.), **Konstantin Bojko** (21 g.), **Mihajlo Vavriščuk** (21 g.), **Filip Kiriljuk** (40 g.), **Maksim Havriljuk** (35 g.), **Nikita Hricjuk** (17 g.), **Danilo Karmaščuk** (40 g.), **Konstantin Lukaščuk** (45 g.), **Vartolomej Osipjuk** (28 g.), **Luka Bojko** (21 g.) i **Hnat Frančuk** (50 g.)

Kada se vijest o tom događaju proširila po cijelom svijetu, Petersburg je prestao pucati u "unijate", ali ih nije prestao progoniti ni onda, ni kasnije, sve do naših dana.

Roman MIZ

NOVA CRKVA U BANATU

U banatskom selu Vlajkovcu (pored Vršca) zrenjaninski biskup mons. László Huzsvár posvetio je 27. listopada 1996. godine novu crkvicu u čast sv. Margarete Arpadhazi.

Mala zajednica od oko 250 katolika Mađara do sada je slavila Euharistiju u mjesnoj rumunjskoj pravoslavnoj crkvi. Zato su se toga dana svi najprije okupili u toj crkvi, gdje je biskup Huzsvár mjesnom parohu uručio zahvalnicu kao mali znak pažnje za iskazanu susretljivost i kršćansku ljubav. Potom su svi u procesiji pošli, pjevajući litanije Svih svetih, prema novoj crkvi sv. Margarete, koju je potom biskup posvetio zajedno s novim oltarom.

Nova crkvica bila je premalena da primi sve vjernike kako katolike, tako i pravoslavne, koji su željeli sudjelovati u ovom slavlju. U posveti nove crkve sudjelovali su župnik iz Vršca preč. László Gyuris. On inače upravlja ovom župom i njegovim zalaganjem, kao i zalaganjem svih župljana za godinu dana je dovršena gradnja ove nove crkve. Uz njega su u svečanoj biskupskoj misi koncelebrirali i preč. János Fisher, kotarski dekan, mons. Lajos Eros te salezijanac o. Stojan Kalapiš, a slavlju su bili nazočni i svećenici Srpske i Rumunjske pravoslavne crkve.

A.

Zrenjanin

PROSLAVA 950. OBLJETNICE SV. GERARDA

Mađarski narod je ove godine različitim sadržajima proslavio 950. obljetnicu mučeništva sv. Gerarda (Szent Gellért). Ova značajna obljetnica svečano je proslavljena u Segedinu, Temišvaru i u Zrenjaninu.

Slavlje u Zrenjaninu je predvodio segedinsko-čanadski biskup mons. Endre Gyulai, podpredsjednik Mađarske biskupske konferencije, koji je i propovijedao. U koncelebraciji s njim bili su: apostolski nuncij iz Beograda mons. Santos Abryl y Castello, koji je pročitao pozdravno pismo sv. Oca, domaći biskup mons. László Huzsvár, beogradski nadbiskup i metropolita mons. dr. Franc Perko, mons. Sebastian Krauter, biskup temišvarski, mons. Ilija Janjić, biskup kotorski, te mons. Ivan Péntzes, biskup subotički. Zajedno s biskupima koncelebriralo je i tridesetak svećenika na misi u kojoj je sudjelovalo oko 1500 vjernika. Ovom rijetkom slavlju nazočni su bili i predstavnici Srpske pravoslavne crkve, a među uglednim gostima je bio i ministar vjera u Vladi Republike Srbije g. Dragan Dragojlović. Na ovoj misi kratku homiliju na hrvatskom jeziku održao je naš biskup Ivan, a na njemačkom temišvarski biskup Sebastian.

Navečer u 20 sati u zrenjaninskom kazalištu izveden je komad "Život sv. Gerarda".

(Žao nam je što ovaj značajan događaj objavljujemo sa zakašnjenjem.)

A.

MLADI SRIJEMA ZAJEDNO U BUDUĆNOST

Mladi vjernici Srijema susreli su se 19.10. 1996. godine u Zemunu na molitvu, razmišljanje i druženje. Na susretu je sudjelovalo oko 150 mladih iz Srijema, Novog Sada i Futoga. U 9 sati okupili smo se u samostanu sestara Milosrdnica, zatim smo posjetili franjevačku crkvu sv. Ivana Krstitelja, gdje je bila prilika za sv. ispovijed. U 11 sati je bila svečana sv. misa u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije, u kojoj se nalazi slika Zemunske Gospe. Misu je predvodio preč. Antun Kolarević, zemunski župnik. Poslije toga smo se vratili u samostan sestara Milosrdnica gdje su nas one ljubazno dočekale i počastile, a jedna sestra nam je ispričala nešto više o ovoj Družbi i njihovom zemunskom samostanu.

Poslije podne je bilo predavanje "Zajedno u budućnost" koje je održao Božidar Lusavec, župnik iz Beške. On je u svom predavanju naglasio da smo svi mi odgovorni za budućnost. Budućnost će biti i lijepa i sretnija ako u nju zakoraknemo s Kristom.

Na susretu poslije predavanja predstavili smo svoje župe i različite aktivnosti u njima. Susret je organizirao vlč Josip Matanović, župnik iz S. Mitrovice.

J.S., Futog

Sombor

**PROSLAVA 25. OBLJETNICE
GRADNJE I POSVETE CRKVE**

Crkva sv. Nikole Tavelića na Bezdanskom putu kraj Sombora posvećena je našem prvom kanoniziranom svecu Nikoli Taveliću. Velike zasluge za gradnju ove lijepe, male i skladne crkve na našim salašima uz Bezdanski put pripada pokojnom somborskom župniku Ivanu Jurigi. On je osjetio povoljan trenutak kada se mogla izgraditi crkva koja bi odgovarala vjernicima udaljenim od grada. Potrebna dokumentacija za početak izvođenja radova brzo je prikupljena. Kamen temeljac nove crkve postavljen je po rukama pokojnog subotičkog biskupa msgr. Matije Zvekanovića na blagdan sv. Antuna Padovanskog 13. lipnja 1971. godine. Crkva je sagrađena za nekoliko mjeseci. Svečana posveta novosagrađene crkve bila je na blagdan sv. Nikole Tavelića, 14. studenog 1971. godine.

Zajednica vjernika ove mlade župe broji stotinu obitelji. Posljednjih godina, kao i ranije, broj vjernika nije se umanjio. Svake godine sve obitelji na salašima zovu svećenika na blagoslov salaša. Tako ova mala zajednica živi svoj dinamičan vjerski život.

U nedjelju, 17. studenog svečano je proslavljena 25. obljetnica gradnje i posvete crkve sv. Nikole Tavelića. Misno slavlje predvodio je subotički biskup, **mons. Ivan Pénzés**, a uz njega je u koncelecijaciji bilo 8 svećenika. Ovu svečanost uveličali su svojom prisutnošću gospoda **dr. Ivo Kujundžić** i **Aleksandar Skenderović**, konzularni savjetnici pri veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu i gospodin **Milan Vojnović**, sekretar općinske Komisije za odnose s vjerskim zajednicama.

Za ovu svečanu proslavu jubileja crkve pripremili smo se trodnevnicom koju su imali g. **Lazar Novaković** i o. **Andrija Matić**. Dan uoči proštenja bio je zajednički sat klanjanja pred Presvetim oltarskim Sakramentom i prilika za svetu ispovijed.

Uoči trodnevnice napravljeni su prigodni programi s kratkom poviješću župe i programom proslave. Skicu crkve na programima nacrtała je gospoda **Cecilija Miler iz Sombora**. Ovi programi poslani su svakoj obitelji kako bi se pripremili za jubilej crkve.

Na početku misnog slavlja sve

prisutne pozdravio je župnik **Franjo Ivanković**. On je ukratko iznio razloge ovog značajnog slavlja. Prigodnu propovijed održao je preč. **Stjepan Beretić**, katedralni župnik iz Subotice. Na njegov prijedlog pokojni župnik Juriga odlučio je da nova crkva bude posvećena u čast sv. Nikoli Taveliću. Beretićevi su svojim podrijetlom svi sa salaša uz Bezdanski put. To je razlog da je za propovjednika na ovom slavlju pozvan g. Beretić. Svojim oduševljenim i zanosnim riječima g. Beretić je ukratko podsjetio na velike zasluge pokojnog župnika Jurige koji je posebno volio salaše i svoje "Bezdance" koji su bili revni vjernici. Župnik Juriga teško je napustio Suboticu, ali kada je došao u Sombor kao župnik, učinio je neobično mnogo za vjernike ovog grada i za sve one na salašima. Vjernici na Bezdanskom putu bili su voljeni od svojih župnika, ali i oni su voljeli i vole svoje svećenike. Gospodin Beretić istakao je kako je sv. Nikola Tavelić svjedočki zaštitnik jer je pokazao kako više voli ljude i Isusa od svog vlastitog života.

Na kraju misnog slavlja svima se zahvalio načelnik Pastoralnog vijeća župe g. **Sima Budimčević**.

U ovom svečanom slavlju sudjelovalo je nekoliko stotina vjernika sa okolnih salaša i iz grada Sombora. Među njima su bili pjevači iz obiju Somborskih župa.

Poslije misnog slavlja zajedništvo je nastavljeno ispred crkve gdje su svi prisutni bili počašćeni onim što su pripremili domaći vjernici.

Završni dio proslave bio je za obiteljskim stolom koji su nam priredili ljubazni domaćini Petar i Aranka Gromilović. Oni su darovali zemlju za gradnju nove crkve, a i redovito brinu oko unutrašnjeg i vanjskog izgleda crkve. U njihovoj obiteljskoj kući priređen je svečani objed i prije 25 godina, kada je crkva bila blagoslovljena. Uz ugodno prijateljevanje riječi čestitke i zahvale izrekli su: dr. Ivo Kujundžić i Aleksandar Skednerović, konzularni savjetnici pri veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu, g. Milan Vojnović, sekretar općinske Komisije za odnose s vjerskim zajednicama i domaći župnik. Uz nekoliko prigodnih pjesama, koje nam je odsvirao na tamburi unuk domaćina, završeno je zajedničko prijateljevanje. Svima nam je bilo teško napustiti ovo tako lijepo društvo.

Na kraju se domaći župnik zahvalio domaćinima i svim uzvanicima na sudioništvu u ovoj lijepoj i skromnoj proslavi srebrnog jubileja postojanja crkve sv. Nikole Tavelića.

Franjo Ivanković

MAJKO DRAGA

*Zdravo sine,
moj jedini,
za tebe još
majka živi.*

*Darujem te
sretnim mirom,
plavetnilom
kao svilom.*

*Moj golube,
širi krila,
u visini
mira živi.*

Jakov Kopilović

ČESTIT I BOŽIĆ PORODENJE ISUSOVO

SVIJETA RAZVESELITELJ

Čestit svijetu

*Čestit svijetu danak svemu,
Jer ogranu sunce njemu.
Tužni mrak je prošao,
Sunce - Isus došao.*

*Zapjevajmo Malenomu
Kralju danas rođenomu:
"Slava Bogu višnjemu,
A mir ljudima po njemu!"*

*Došao je Uzdisani
I odavna Obećani,
Željni sviju Spasitelj,
Svijeta Razveselitelj.*

Što znači - čestitati?

Zastanimo na toj samoj prvoj riječi čestit. Pridjev čestit nije sasvim istoznačan s imenicom čestitost ni s glagolom čestitati. Od riječi do riječi sazvučja se pomiču. Rječnici nam neće riješiti pitanje oko korjenitog značenja ove riječi. Da li je u odnosu s pridjevom čest ili s imenicom čast ili s drugim pridjevom čist? Ili se sve te tri riječi vriježe u nekom prakorijenu, pa sve to pomalo igra u uzajamnom njigovu

suzvučju? Najstariji hrvatski rječnik, Vrančićev, povezuje pridjev čestit s latinskim, celeber, što znači čest i slavan, a Akademijin rječnik upućuje na riječi slavan i sretan. Božić je stoga "čestit dan", u isto vrijeme i sretan i slavan, a stoga i "čest", pa se godimice, učestalo obnavlja i slavi. O tom si danu ljudi čestitaju sa željom uzajamne sreće i slave, i tu si sreću uzajamno žele. A sreća naša, a slava naša jest što "Bog pohodi narod svoj" (Lk 1,68): što nas Bog toliko ljubi da nam je poslao, da nam je darovao i za nas predao Sina svoga (Iv 3,16).

No, ne zanemarimo ni one veze između riječi čestit i častan. Počasćeni smo što je On - Sin Božji - postao od roda našega. Čestitajte si, smrtnici! Na to podsjeća drugi papa, sv. Leon Veliki koji u svojoj božićnoj homiliji kliče: "Kršćanine, upoznaj svoje dostojanstvo! Postao si dionik božanske naravi, nemoj se dakle grešnim životom vraćati u prijašnju kukavnost. Imaj na pameti koje li si Glave i kojega li Tijela ud! Ne zaboravi da si izbavljen od vlasti tmina i prenesen u divno Božje kraljevstvo!"

Isus-Sunce

No, neka nas pjesma ponese dalje! "Jer ogranu sunce." To "Sunce" je Isus. Božić kao blagdan Isusa Krista-Sunca uveden je u Rimu, negdje početkom IV. stoljeća kao ustuk rimskim poganskim svečanostima. Pogani su, o zimskom suncostaju, slavili "Nepobjedivo Sunce" ili "Sunce koje se rada". No, kršćanski je prijenos slavlja bio moguć na temelju sretnih vjerničkih uvida u opravdanost takva nadomjestka i zamjene. Sunce je u Starom zavjetu simbol budućeg Mesije. Prorok Malahija ga naviješta kao "Sunce pravde" (Mal 3,20). Na pragu Novog zavjeta Zaharija proriče svome sinu Ivanu Krstitelju da će biti "prorok Svevišnjega" i svemu Božjem narodu oglašavati Božje spasenje kada će nas pohoditi "Mlado sunce s visine" (Lk 1,76-78). A Ivanov proslov utje-

lovljenu Riječ, Krista Isusa, naziva Svjetlom (Iv 1,9). I sam se Isus proglašuje "Svjetlom svijeta" (Iv 8,12). Stoga se u prvoj kršćanskoj zajednici krštenici zovu "prosvjetljenici". Prastari krsni himan kliče: "Probudi se, ti što spavaš, ustani od mrtvih, i zasvijetlit će ti Krist" (Ef 5,14).

"Tužni mrak je prošao." Mislim da se pjesnik nadahnuo Izaijinim čitanjem s božićne polnočke: "Narod koji je u tmini hodio - svjetlost vidje veliku - one što mrklu zemlju obitavahu - svjetlost jarka obasja" (Iz 9,1). Simbolika svjetla vrlo je česta u Svetom pismu. Ona označuje Božju nazočnost. Čovjek, Božjim svjetlom obasjan, prenesen je u božansku sferu postojanja, on je pobožanstvenjen ili obogotvoren. Theosis - obožanstvenjenje bila je riječ draga istočnim ocima za ono što mi zapadnjaci zovemo milost posvetna. I kao što sunce raspršuje tamu te sve obasjava i ispunja jarkim žarkim svjetlom, tako Isus - sam božanski - sve ljude pobožanstvenjuje.

Hrvatski Isusovi naslovi

U drugoj kitici imamo vrlo lijepe Mesijine naslove i sve ih možemo pisati - kao vlastita imena Isusova - velikim slovom: Uzdisani - Obećani - Željni - Spasitelj - Razveselitelj... Svijet je doista uzdisao i čeznuo za Spasiteljem. Već ga je patrijarh Jakov u svečanom blagoslovu dvanaest sinova nazvao: "Želja bregova vječnih" (Post 49,26). Tako stoji u onom pretposljednem Jakovljevu blagoslovu kojim blagoslivlje Josipa blagoslovom najsvečanijim, punim zagonetnosti i nagovještaja. Tu se budući Mesija naviješta kao izdanak nebesa odozgor i zemlje odozdol, kao cvijet svih prethodnih rađanja, kao plod zemlje i dar bregova, bregova drevnih i najviših ("vječan" u takvu kontekstu u hebrejskoj poetici znači najviši, najveći). Jakov blagoslivljaše Josipa: "...Bogom, Ocem tvojim, koji ti pomaže, Svesilnim koji te blagoslivlje - blagoslovom ozgo sa nebesa - blagoslovom ozdo iz dubina - blagoslovom iz svih prsa, iz svih utroba - blagoslovom klasja i cvjetova - blagoslovom drevnih brda - želja vječnih brežuljaka..." (Post 49,25-26).

Na taj se blagoslov nadovezuje vapaj i uzdisaj što se izvija iz Knjige proroka Izaije, a ponavlja se u liturgiji

Došašća: "Rosite, nebesa, odozgo - i oblaci, daždite pravednošću - neka se rastvori zemlja - da procvjeta spasenje - da proklija izbavljenje" (Iz 45,8). A toga istoga, Uzdisanoga i Obećanoga, prorok Hagaj po Vulgati nazivlje: "Desideratus cunctis gentibus - Željkovani od svih naroda" (2,7).

Izvršno se ovdje spajaju dvije posljednje riječi, dva posljednja Isusova naslova u ovoj pjesmi: Spasitelj - svijeta Razveselitelj.

"Mirbožati se"

Na obje se kitice spontano nadovezuje poticajni pjev: "Zapjevajmo malenomu!" Iz svijesti da nam je granulo Sunce, Isus naš Rasvjetlitelj; iz vjere da je on naš Spasitelj-Razveselitelj sama se od sebe izvija pjesma, pjesma pohvalnica Bogu i pjesma zahvalnica, pjesma Božjih sretnika. Zapjevajmo! Jedni druge na to pozivamo, jedni druge na to potičemo. Zapravo, preuzimljemo i prisvajamo si andeoski slavopoj nad Betlehemom koji u jedno spaja Boga i ljude, nebo i zemlju s predivnom željom: "Slava Bogu - mir ljudima." Ista će andeoska pjesma nadahnuti i prvi stih popijevke "Svim na zemlji mir, veselje".

Mir! Mir svim ljudima! Kolika zbilja, kolika vrednota i - kolika želja! I još se nije ostvarila posve - o ne, ni izdaleka - ta andeoska pjesma. Ona je još uvijek samo čeznja čovječanstva. I danas, danas pogotovo. Koliko se smrtonosnog oružja nagomilalo u pričuvama velikih sila? I ono što - kao neko proketo blago - čuvaju za svaki slučaj i "male sile" dosta bi bilo da nudi svemu svijetu! Kako nam je stoga potrebna ova pjesma - molbenica za mir.

U nekim našim krajevima postoji za božićno čestitanje prekrasan izraz **mirbožati se**; ljudi si o Božiću žele Božji mir.

Neka nam ovaj Božić bude svima čestit dan, čestit svijetu svemu! Mirbožajmo se i danas i uvijek, želeći jedni drugima, noseći jedni drugima Božji mir!

/Usp. BONAVENTURA DUDA,
"Svijeta Razveselitelj", KS, Zagreb 1990, str. 23-29/

BETLEMAŠI U BAČU

Među narodnim običajima u Baču, kojih je nekada bilo veoma mnogo, većini ljudi su najdraži bili božićni običaji. Među njima najmnogobrojniji su oni iz predvečerja uoči Božića, odnosno večeri na Badnjak. Sudionici tih običaja većinom su bila djeca, obično od 6-12 godina. Gotovo sva djeca Bača su te večeri išla selom, neka uz diskretnu pratnju starijih, i pjevala po kućama.

Mogu se podijeliti u tri grupe, prema tome kako su išla:

1. Sam ili manja grupa djece. Oni su pjevali jednu pjesmu (najčešće "Divica Marija sinka porodila").

2. Dvije djevojčice koje su nosile kolijevku u kojoj je ležao Isus. Po kućama su zajedno pjevale jednu pjesmu ("Veselje ti najvešćujem").

3. Četiri dječaka - nosili su "betlem". Oni su pjevali po kućama, a narod ih je zvao "betlemaši". O njima ću napisati ovih nekoliko redaka.

Izvjesno vrijeme prije Božića četiri dječaka bi se dogovorila da će ići zajedno na Badnjak "pivati" i nositi "betlem". Obično su dječaci imali između deset i dvanaest godina. Sastajali su se u kući bilo koga od njih i uvježbavali "nastup", a i dogovarali su se tko će od njih ili njihovih prijatelja, možda i roditelja, a koji put i neki majstor, napraviti "betlem". On je obično bio od kartona, učvršćen nekom daskom i nije bilo pravila kako će izgledati. U njemu je bila mala kolijevka u kojoj je na sijenu ležao Isus. Pored kolijevke su stajali ili sjedili Marija i Josip, "letio" je anđeo, klečao pastir s torbom, nalazile se životinje: ovca, golub, magarac, krava, a gorjela je i lampica. Sve je to moglo biti u nekoj špilji, među planinama, a zavisilo je od mogućnosti betlemaša i umješnosti majstora. Od ta četiri dječaka, trojica su bila pastiri, a jedan anđeo. Anđeo je imao na sebi dugu, bijelu košulju, ministrantsku ili njoj sličnu. Na glavi je imao visoku kapu od tvrdog papira omotanu bijelim krep papirom, a na krep papiru je bio nalijepljen križ, obično od papira i ofarban zlatom. Anđeo je u ruci nosio drvenu sablju, a oko vrata mu je visila kutija u koju se stavljao dobijen novac. Pastiri su imali na sebi kraće čobanske kabanice ili naopako okrenute pršnjake, a na glavi šubare.

"Betlem" su nosila dva pastira; treći je nosio torbu u koju su se stavljali darovi. Kad bi betlemaši došli pred vrata kuće, jedan bi od njih upitao: "Oćete puštiti betlem" (ili "Je l' slobodno betlem?"). Ako je odgovor bio potvrđan, a on je gotovo uvijek takav bio, "pastiri" i "anđeo" bi ulazeći u kuću zapjevali:

**"Ajmo, braćo, da idemo,
da darove poneseemo,
malenom kraljiću,
našem dragom Božiću".**

(ili umjesto "našem dragom Božiću" - "božanstvenom ditiću").

Kad su unišli u sobu, "betlem" su stavili na "astal", pastiri su legli na slamu ispod stola: s lijeve strane Jakob, u sredini Mata, s desne strane Ivan, a anđeo je stao pored njih i sam zapjevao:

**Oj, Betleme, grade slavni od Boga,
najveći si ti od grada svakoga.
Jer iz tebe nam izađe vojvoda,
Isus dragi Davidova poroda.
Marija ga čista Diva porodi,
i u jasle ona njega položi.
Dostojno se ona njemu poklanja,
i s veseljem srca svoga pozdravlja.
Zdrav mi bio sinak mali i mili,
premda majka od uboštva sva cvili.
Ti si nada i ufanje sveg svita,
ti si sinak Oca Višnjeg od vika.**

Tada anđeo zapita: "Brate Jakobe, šta si sanjo?" Mata odgovori: "Ja sam sanjo, slatko spavo, da mi domaćica dala jedan dukat, da ga nisam mogo u džep strpat".

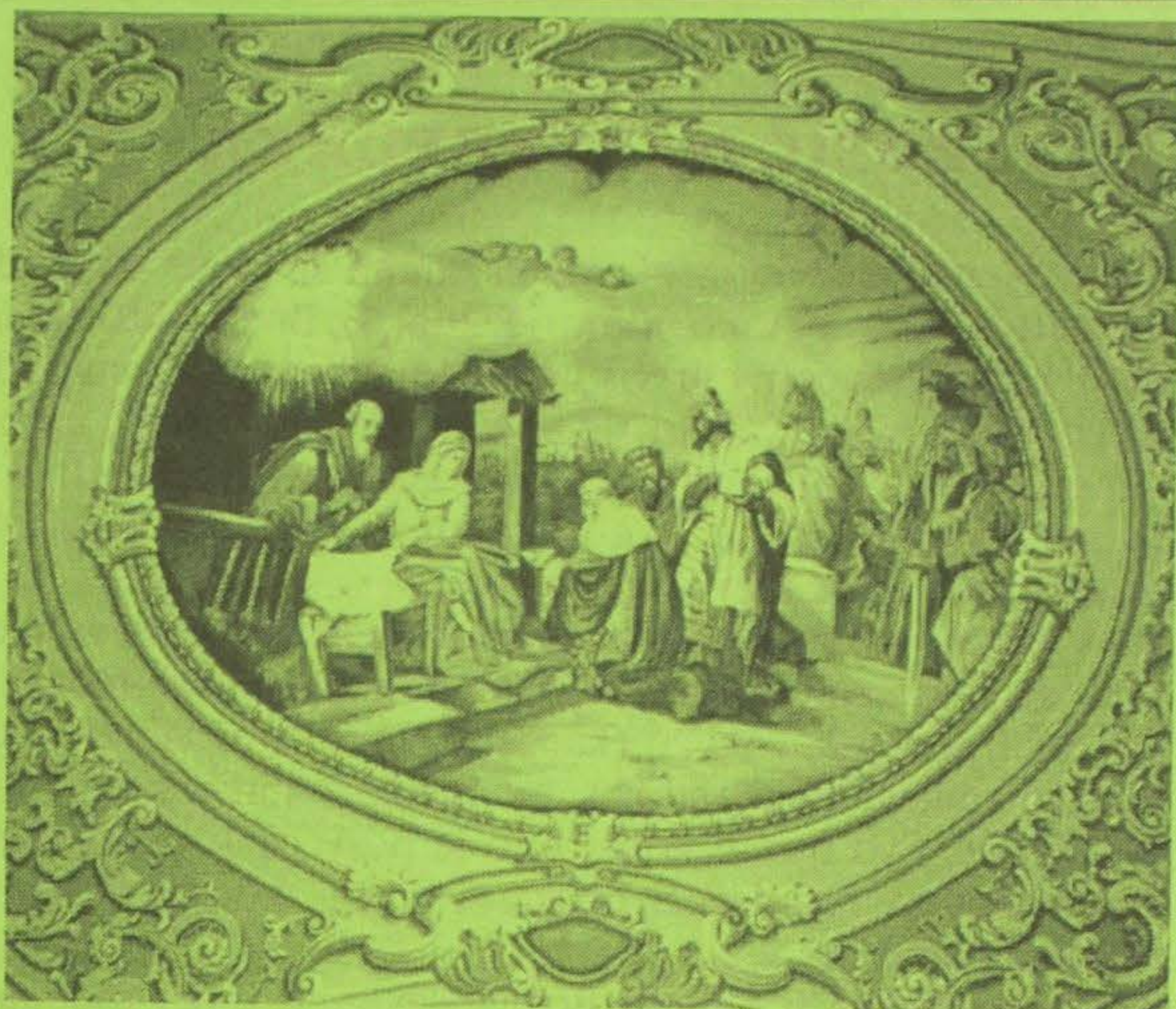
Tada anđeo upita Ivana: "Brate Ivane, šta si sanjo?" Ivan odgovori: "Ja sam sanjo, slatko spavo, da su tice kukavice u Betlemu pivale: kukuk, kukuk, kukuk".

Anđeo tada zapjeva: "Ustajte pastiri Jakobe, Mato, Ivane!", a pastiri bi ustali ispod stola i pjevali (bez anđela): "Šta vičeš na nas, spavat nam ne daš, Stipane, Stipane!".

Tada sva četvorica zajedno zapjevaju:

**"Jošte zora nije, puštat ovce vrime još nije, još nije.
De pogledaj, Marko, na sunašce jarko kako sja, kako sja.
Kako lipo sjaju, zvizdice igraju po svu noć, po svu noć.
Pitajte Petra di mu je sestra Marija, Marija.
Nek donese gljiva i suvi' šljiva Isusu, Isusu".**

Zatim Jakob pristupi "betlemu", pokloni se Isusu i rekne: "Klanjam ti se, o Isuse, evo sam ti dono dar, u ćupici mlika, u rešetku sira, da to primiš na dar, amen".

Zidna freska u crkvi sv. Lovre u Sontu

Poslije Jakoba pristupi "betlemu" Mata. Pokloni se Isusu i kaže: "Klanjam ti se, o Isuse, evo sam ti dono jedno jagnje, da to primiš na dar, amen".

Poslije Mate ode do "betlema" Ivan. Pokloni se i kaže: "Klanjam ti se, o Isuse, evo sam ti dono dar - u košnici meda - da to primiš na dar, amen".

Onda svi zapjevaju:

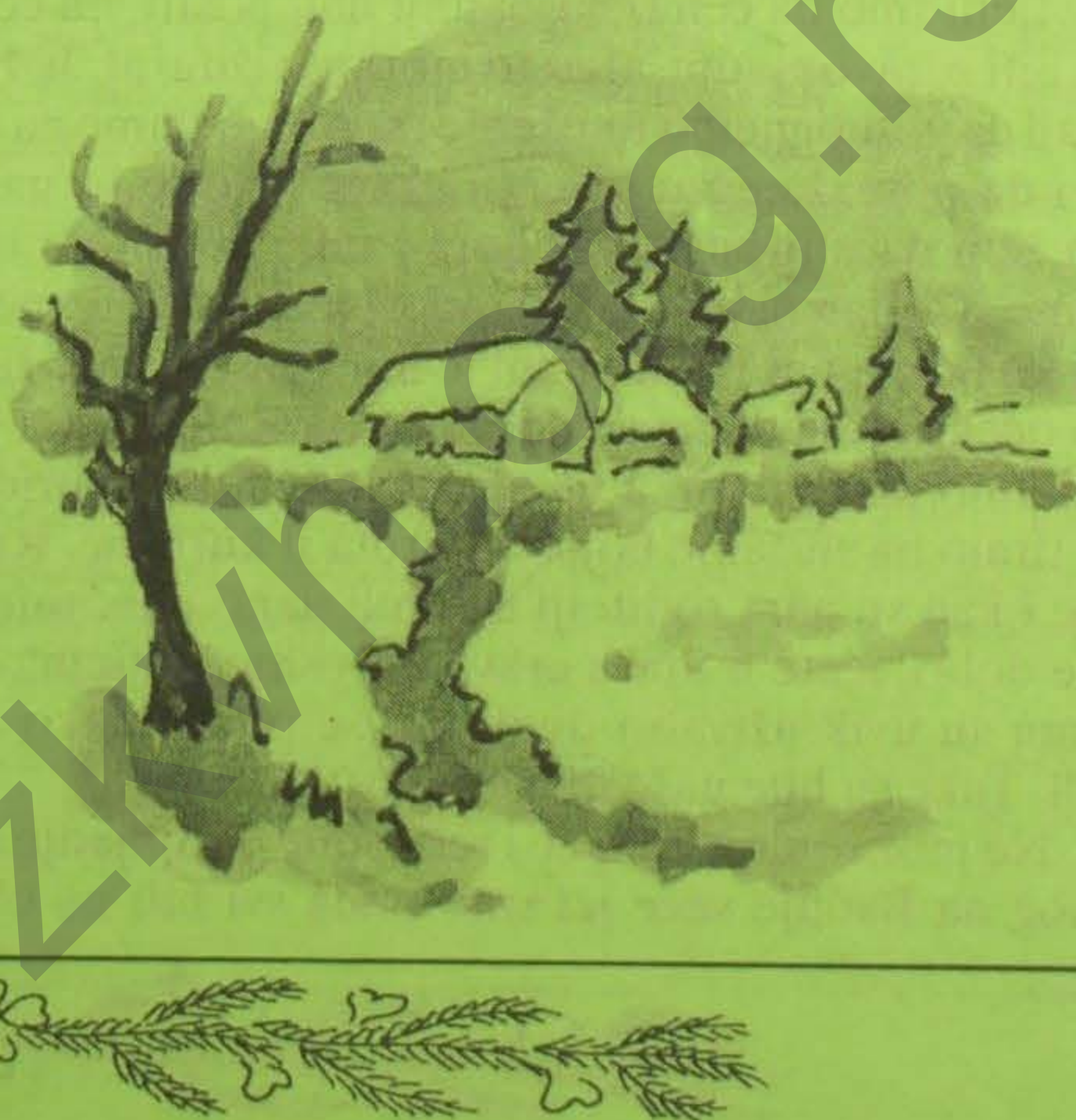
**"Kad se digo i otide viditi ko to govori,
Kad ja vidim sjajno nebo kano da gori,
Kod Betlema jošte mnoge od anđela tu naloge,
Pivaše, klečашe, i mir puku svemu navišćivaše".**

Tada bi betlemaši čestitali ukućanima: "Sritan Badnjak, Adam i Eva"! Ukućani bi razgledali "betlem", dali betlemašima darove (jabuke, oraške, smokve, novac, bombona i sl.), a poslije toga bi betlemaši uzeli "betlem" i odlazeći zapjevali:

**Fala vami, vami, koji ste nam dali,
sad vami, sad vami.
I za onu pelenicu daćemo vam kabanicu,
Isusu, Isusu.**

Kada završe obilazak kuća, u kojima su željeli pjevati, betlemaši odu kući jednog od njih, podijele na iste dijelove darove i odu na ponoćku.

Zapisao Antun Kesejić /Kazivao Pava Bartolović, Bač/

BOŽIĆ NAŠI PREDAKA

Nema ni jednog blagdana kojem se ljudi unaprid toliko raduju, kojeg tako željno očekuju, ko Božić. Naši preci su u promišljenosti bili vrlo temeljni, pa su se unaprid spremali za svaki važniji događaj, tako i za Božić kroz Advent. Dospiveni, i oni kojima je crkva bila nadovat, išli su na roratu (misa zornica), a drugi su se nediljom slušajući pridiku spremali za taj blagdan.

U ovo vrime u prosincu na salašu nismo radili velike poslove, a od materica na dalje samo one koje smo morali. Spremali smo ranu i piću (kabasta stočna hrana), jel se u božićnim blagdanima radilo samo nužno: namirivanje josa-ga i živine. Svo ostalo vrime bilo je posvećeno duševnom spremanju da nadolazeći blagdani prođu što lipče i taki ostanu upamćeni.

Virnicima u obitelji Božić, slavljenje dana rođenja Isusova, donosi radost i veselje, a ljudi su se oduvik radovali rođenju diteta. Božić nije slavlje rođenja običnog diteta, već je slavlje rođenja diteta za sve nas, ono je Sin Božji. To saznanje unosi radost i veselje u čovika, u obitelj, a kad je ono u obitelji, onda je u njoj duševni mir, to je srića, najveće bogatstvo koje čovik mož imat. Za tu radost i veselje su se spremali i prvo u srcu za nju napravili mista, iz njeg istisli: mržnju, srdžbu, pakost, brigu, nevolju - sve ono šta smeta radosti. Jedared sam čuo od majke: "Ja sam iz mog srca istirala mržnju i odonda živim mirno." Kad nema mržnje u srcu, radost će takim uč unjeg. Zato se lipo doživljen Božić pamti i očekuje se da će se ta lipota ponovit.

Naši preci su u tim danima bili toliko duboko smireni da su se kanili divana dignutim glasom; niko nikog nije ružio, a kamol da je koga udario, Kako su kazali: "Oko Božića ne valja nikog udarit, jel će ti se osušit ruka!" Tog su se držali pa niko čak ni živinče nije udario! Ljudi su sa mirom u srcu lako gospodarili sa sobom, svi su se tog pridržavali. Ja se sa žaljenjem sićam nestanka oni odnosa koji su bili med ljudima u našem šoru. Naš šor u tom cigurno nije bio usamljen.

Ovom blagdanu se niko nije toliko radovo i željno ga očekivo ko mi dica. Isprija smo se više puta raspitivali kod roditelja koliko puta tribamo spavat do Badnjeg dana, a kad smo dočekali da nam kažu da će taj dan bit sutra, nikad nismo srićnije usnuli i jedva čekali da se probudimo. Na spavanje smo odlazili ponavljajući uzrečice: "Danas dan, sutra dan, prikosutra Badnji dan" ili "Danas dan, sutra Badnji dan". Pripravljeni smo da ćemo na Badnji dan postit, da ćemo do večere biti zdravo gladni, al da to moramo izdurat. Jedva smo dočekali da pomognemo unošenje i steranje slame na zemlju (pod) i da pomažemo u kićenju grane. Bio je to naš dićiji udio u želji da ulipčamo naš dom i tako doživimo božićne blagdane. Taj dan nam je dono radost jel nam je u kuću došo kogod ko liči na nas i dono nam je mir i veselje. Mi dica smo željno očekivali kad će već doć večer da vidimo i šta nam je Isus metnio pod granu, a to očekivanje dobrim prid Božić naš je tiralo na slušanje bolje od pruta il kuružne. Radovali smo se i kad su nam roditelji ispunili dano obećanje: "Ako budete dobri, ićete u Staru crkvu da vidite Betlem". U tom Betlemu su uvik uživali i divili mu se podjednako i dica i odrasli. Take su bile naše dićije radosti.

Ne mož se smislit lipče i radosnije okupljanje obitelji od onog na Badnje večer jel smo onda svi bili na okupu u

srcima napunjenom radošću. Posli večere svud su se pivale božićne pisme do duboko u noć, dok nije tribalo ić na ponoćnicu. Te večeri je jedino ponike roditelje obuzela tuga ako njim je koje dite bilo digod daleko il ako je kogod bolestan pa se nemož radovat ko da je zdrav. To je obiteljsko al i slavlje svi ljudi dobre volje, pa su ga zato podilili sa drugima, sa komšijama i rodbinom. Te noći su se komšije obalazile čestitajući Božić, a poniko je veselje uveličo kad se dopratio sa svirkom.

Tu nezaboravnu noć skoro niko nije tio prispavat. Želja nam je bila da ona potraje što duže. Kreveti se nisu raspremali, a ako se kome prispavalo, taj je malo odrimo na klupi nuz peć il doli na slami.

Jedna od kriposti naši predaka bila je i da su se znali radovat onom šta njim je u srcu. To se dešavalo s vrime na vrime, al nikad toliko radosno ko za vrime božićni blagdana. I kripost božićne radosti duševno je jaćala naše pretke, jaćala je obiteljski život, jaćala je temelj zajednice.

Tako sam kadgod počo doživljavat slavljenje božićni blagdana. Naućio sam da mi to bude sastavni dio života i zato uvik iznova očekujem da će mi nadolazeći blagdani biti još lipći il bar drugaćije lipći.

Alojzije Stantić

BLAGA VIJEST

Na visini mir je. U širokom krugu
u zvjezdano srebro slivene su stvari.
Uz prigušen oganj drijemaju pastiri,
samo su još budni vjerni psi ovčari.

Onda neko lupi kolibi na vrata
i uđe, a sve se pokrene u sjaju.
Ustadoše naglo buntovni pastiri
čudeći se zašto noćas psi ne laju.

- Ne bojte se! Noćas Mesija se rodi!
I radost, i nadu donosi vam novu!
Pogledaše. Grad je Davidov u tami,
samo čudna svjetlost na jednom je krovu.

I dok ona plamti i biva sve jaća,
i radosne vijesti sve ih redom sjeti.
vidješe, gdje vjesnik raširenih krila
prema novoj zvijezdi sav ozaren leti.

Ante Jakšić

Apatin

POSVETA CRKVE I NOVOG OLTARA

Ove godine je crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Apatinu doživjela dva značajna zahvata. Posljednjih godina crkveni toranj je bio znatno oštećen. Unutrašnjost crkve dugo godina nije bila preuređivana. U proteklih nekoliko mjeseci župnik Vendelin Schmidt poduzeo je značajne zahvate na preuređenju crkve izvana i iznutra. Tako je prvo temeljito pretrešen i pokriven crkveni zvonik. U crkvi do sada nije postojao novi oltar okrenut prema narodu. Sredstva za preuređenje svetišta i podizanje novog oltara darovala je gospoda Katarina Kuntić. Radovi oko zvonika i novog oltara bili su povjereni domaćim majstorima koji su se pokazali izvrsnim stručnjacima. Sve je izvedeno u veoma kratkom roku i vrlo kvalitetno.

U subotu, 9. studenog bila je svečanost posvete novog oltara i crkve. Na ovoj svečanosti, koju je predvodio biskup Ivan Pénzes, bilo je desetak svećenika i lijepi broj vjernika. Prigodnu propovijed na njemačkom, mađarskom i hrvatskom jeziku izrekao je domaći sin, svećenik g. Imre Ehman.

Ovu lijepu svečanost uveličali su gosti iz okolnih župa i stariji vjernici koji su podrijetlom iz Apatina.

F.I.

Bač

GOSPODINE, HVALA TI NA PLODOVIMA BAČKE ZEMLJE

I danas, kada zatvorim oči, u mislima se vratim danu 27.10.96. Kao na filmu smjenjuju se prizori: svečano opremljena crkva, šarenilo narodnih nošnji, ozarena dječja lica, cvijeće, zreli plodovi, glavni oltar... A onda zvona, pjesma, osjećaj zajedništva i Božje prisutnosti. Vjernici oduševljeno žele Stvoritelju molitvom i pjesmom reći: Hvala!

Dan zahvalnosti u našoj župi obilježen je svečano i dostojanstveno. Za taj dan smo se posebno pripremali: sastavili smo

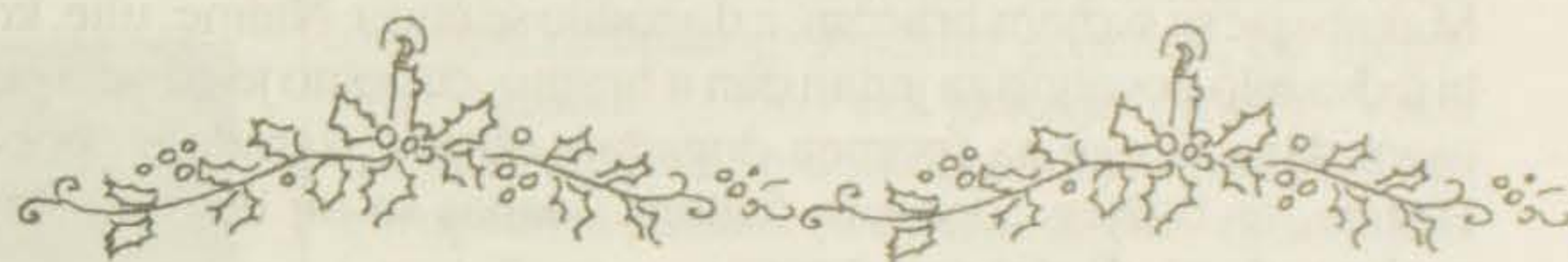
odgovarajući tekst molitve i zahvale za svaki "Dar neba" koji će biti prinešen pred oltar. Članovi Pastoralnog vijeća nosili su simbole naše vjere: križ, uskršnju svijeću i Bibliju i po malo od svih plodova tako drage nam zemlje. Djeca, njih 32, nosili su plodove. Bilo je tu djece od predškolskog uzrasta pa sve do osmaša. Njihovi roditelji, bake i deke su se angažirali i svako je dijete donijelo lijep aranžman plodova na tacni ili u košarici. Plodovima smo ukrasili i sporedne oltare u crkvi, kao i same zidove. Gotovo sva djeca došla su u našim prekrasnim šokačkim narodnim nošnjama. Toliko šarenila, ljepote i mladosti na jednom mjestu - za tebe, Gospodine! U Tvoju čast, Gospodine! Na Tvoju slavu, Gospodine! Hvala Ti, Gospodine. Bila sam oduševljena. Kratku, neizrečenu molitvu u momentu upućujem Bogu. Od radosti zaigralo je moje srce i učinilo mi se da je veliko kao... kao... kao lubenica koja je našla svoje mjesto među žutim kukuruzima na stoliću pokraj nas...

Zvona su se svečano oglasila i označila početak sv. mise zahvalnice. Mladi su pročitali prvo i drugo čitanje, a naš župnik vlč. Željko Augustinov, je nakon evanđelja održao prigodnu propovijed. Uz pjesmu "Darove prinesite", uslijedila je svečana procesija od ulaza crkve na čelu s križem, i zaustavila se pred oltarom. Djeca u narodnim nošnjama, ti mali anđeli, niz bisera, duž cijele crkve, strpljivo i ponosno su čekali svoj red. "Pustite malene k meni ...". Evo ih Gospodine, dolaze! Jedan po jedan predaju Ti darove kojima si nas obilno obdario! Uz svaki dar pročitana je odgovarajuća molitva zahvale, a svi vjernici su odgovarali "Hvala Ti, Gospodine!" Župnik je sve darove primio i složio ih oko glavnog oltara.

"Gospodine! Hvala Ti na obilju plodova naše bačke zemlje."

Zato, hvala svima, a osobito djeci i mladima, koji su na bilo koji način pomogli da Dan zahvalnosti u našoj župi bude tako svečano proslavljen.

Elizabeta Desler

Subotica - katedrala

145. DUHOVNA OBNOVA

U ČAST PREČISTOM SRCU MARIJINU

U subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije je od 29. XI. do 8. XII. 1996. godine održana tradicionalna duhovna obnova u čast Prečistom Sreću Marijinu. Katedralni župnik preč. Stjepan Beretić htio je ovom duhovnom obnovom započeti zajedno s općom Crkvom i bližu pripremu za veliki jubilej 2000 godina kršćanstva. Stoga je okvirna tema ove duhovne obnove bila: **UPOZNAJMO GOSPODINA ISUSA KRISTA!**

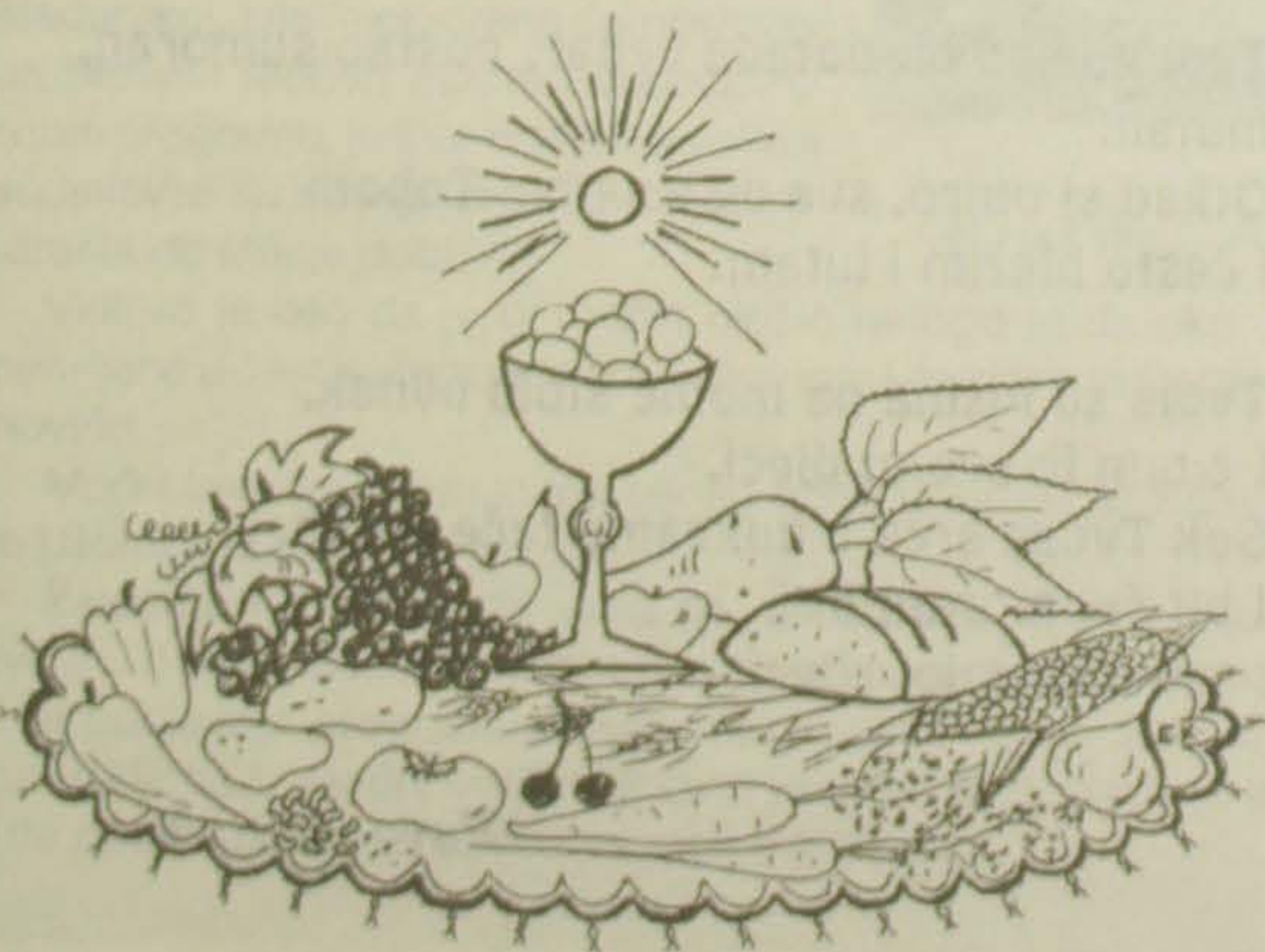
Svake večeri u 17 sati vjernici su zajedno molili Kronicu, a poslije toga bila je sv. misa i propovijed o temi: **PRESVETA BOGORODICA U OTAJSTVU ISUSA KRISTA.** Propovjednici su bili svećenici subotičke biskupije: Andrija Anišić, Lazar Novaković, Andrija Kopilović, Franjo Ivanković, Željko Augustinov, o. Mato Miloš, karmelićanin, Jakob Pfeifer, Josip Pekanović i Stjepan Beretić.

Poslije svete mise bila je zavjetna pobožnost Prečistom Sreću Marijinu.

Na svetkovinu Bezgrešnog začecja Blažene Djevice Marije svečanu koncelebriranu sv. misu predvodio je subotički biskup mons. Ivan Pénzes, koji je održao i prigodnu homiliju. Biskup je na kraju mise pred Gospinim likom posvetio grad Suboticu i cijelu Subotičku biskupiju njezinom Prečistom Sreću.

Svaku večer na ovu duhovnu obnovu okupljalo se oko tristo vjernika, a na završetku duhovne obnove katedrala je bila puna Marijinih štovatelja.

A.

"HANUKA" U SUBOTICI

Subotička židovska općina je nekoć bila jedna od najvećih u ovim našim prostorima. Brojila je preko deset tisuća članova. Subotička sinagoga podignuta je u najljepšoj verziji panonske secesije, spada u kulturne spomenike nulte kategorije. Nažalost, ona je sada samo djelomice zaštićena i izvan upotrebe je. Međutim, ove godine je za židovski blagdan HANUKE obradovala Subotičane obnova nekadašnje "školske sinagoge", koja je u prostorijama sadašnje Židovske crkvene općine i u redovitoj je molitvenoj upotrebi. Ona je isto tako biser secesije i stručno je restaurirana - vraćen joj je izgled kakav je imala otprilike i početkom ovoga stoljeća.

Svečanost je započela 6.12. 1996. godine u 16 sati posebnim bogoslužjem u obnovljenoj sinagogi. U 19 sati je za mnoge uzvanike priređen svečani program - akademija i druženje sa zakuskom nakon programa. Na ovom slavlju sudjelovali su i predstavnici Katoličke, Pravoslavne i Reformirane Crkve. Subotičkoj židovskoj općini za ovaj blagdan čestitke je uputio i subotički biskup mons. Ivan Péntzes. Na prijemu su bili mnogi uglednici, kulturni i javni radnici, na čelu s gradonačelnikom g. Józsefom Kaszom, za čijeg mandata se puno učinilo i na sanaciji velike sinagoge, a obnovljena je i mala sinagoga, te mrtvačnica na židovskom groblju.

Program je bio na zavidnoj visini, uz gostovanje zbora mladih iz Novoga Sada, tenora g. Saše Štulića i mnogih drugih.

Sve prisutne je, u ime Židovske općine, dirljivim riječima pozdravila g-đa Mira Poljaković.

HANUKA je jedan od najvećih židovskih blagdana koji se slavi osam dana na spomen obnove i gradnje jeruzalemskog hrama, koje je u revnoj obrani židovstva, izvršio glasoviti biblijski junak Juda Makabejac sa svojom braćom, a dogodilo se čudo. Naime, ulje, kojeg bi jedva bilo dovoljno za jedan dan u hramu, čudesno je gorjelo punih osam dana. Stoga na spomen događaja obrane izgradnje i posvete Hrama, te Božjeg odgovora čudom i danas se taj blagdan slavi u znaku radosti i Božje prisutnosti.

A.K.

Bač

NOVI ŽIVOT ŽUPSKE ZAJEDNICE

Početak ovoga ljeta mlađi članovi župske zajednice sv. Pavla u Baču poželjeli su da se na neki način aktiviraju. Zamislili smo da početak nove vjeronaučne i školske godine obilježimo svečanom sv. misom na kojoj bi djeca i mladi predvodili pjevanje i molitvu. Uz malo truda, zalaganja i odricanja, 8.09. u 10,30 sati svečano smo i ponosno nastupili i imali smo što pokazati. Skupilo se šezdesetak djece i mladih. Pjesma je bila živa, vesela i zanosna, baš kao i naše molitve. Na koncu su stariji članovi pjesmom zezvali Duha Svetoga nakon čega nam je podijeljen blagoslov. Oduševljenje poslije sv. mise bilo je veliko, kako onih koji su se trudili da što savršenije i srdačnije sudjeluju na ovom susretu s našim Gospodinom, tako i onih koji su sve to pažljivo promatrali, slušali i pomalo sudjelovali. Na rastanku sudionici su pozdravili gromoglasno prijedlog da svaka prva nedjelja u mjesecu bude dječja.

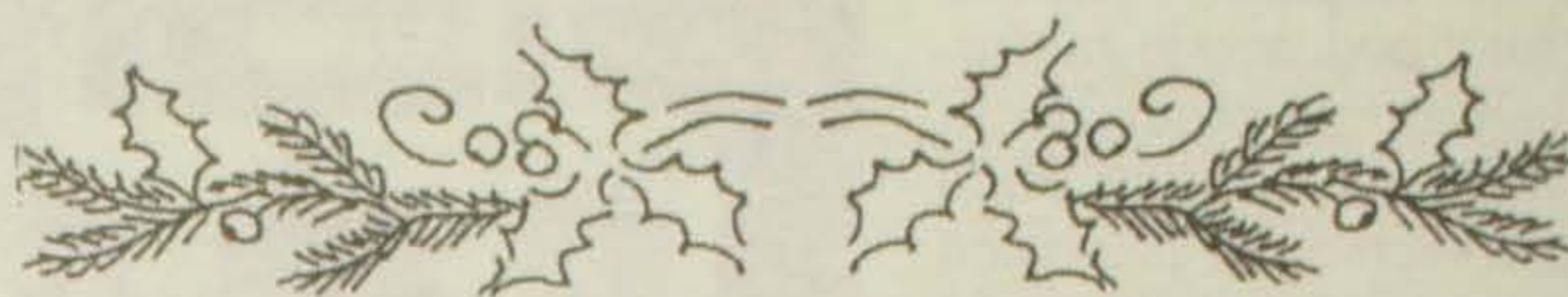
No, mi se nismo zaustavili. Ubrzo smo počeli praviti planove za listopadske pobožnosti i zamisao je urodila plodom. Sada se možemo pohvaliti da smo ustrajali cijeli mjesec u pobožnom moljenju sv. krunice. Kada smo primili Vaš i naš Zvonik i na dječjoj strani vidjeli prijedlog za moljenje krunice, bili smo zaista vrlo ponosni jer smo mi to već počeli prakticirati i to ne samo jednom u tjednu već četiri puta. Petoro djece bilo je ispred svih, pobožno klečalo s krunicom u ruci, a pred svakim djetetom jedno otajstvo. Tijekom cijelog listopada sv. krunicu je predmolilo 19 dječaka i djevojčica, a još 12 od njih je sudjelovalo.

Četvoro najaktivnijih imat će čast u vrijeme Adventa na adventskom vijencu zapaliti po jednu svijeću.

U obilju događanja tijekom desetog mjeseca u našoj župi, o čemu ste i sami izvještavali, mi smo stigli i do prve nedjelje jedanaestog mjeseca. Ovog puta bilo nas je manje ali kvaliteta nije izostala. Djeca su se angažirala u pjevanju, čitanju Božje riječi i sudjelovanju u molitvi pod sv. misom.

Rad s djecom zahtijeva puno strpljivosti i ljubavi, no sreća na njihovim licima i u njihovim očima najveća je plaća za uloženi trud.

Marija Vuković, Bač

Bogaraš

KAMEN TEMELJAC ZA NOVU CRKVU

U Bogarašu, seocetu kraj Sente, biskup mons. Ivan Péntzes, 10. studenog 1996. godine blagoslovio je poslije svečane sv. mise, koja je bila na otvorenom, kamen temeljac za novu crkvu koja će biti posvećena sv. Ani. Zemljište za ovu crkvu darovalo je Poljoprivredno dobro "Bogaraš". Ovom radosnom događaju prisustvovalo je oko 1000 vjernika, a nazočni su bili i gradonačelnici Subotice i Sente.

A.

SVOM OCU

Učio si me da praštam i ljubim.
Čuvao me i bdio nada mnom u mojim prvim zorama.
Ako bih pao, najmanja rana na mome tijelu
Ispunjala ti je lice dubokim borama.

O, gdje su oni dani kad s tobom sam šetao,
Trčao proplancima Tvog rodnog sela?
A što da kažem o našim susretima sa čovjekom
Koji je tako često tukao svog konja sivkastobijela...

Tvoj pogled bi, dotada vedar, postao sumoran,
mutan.

Otkad si umro, sve više sam s Tobom
i često bježim i lutam.

Tvoja su pisma na mome stolu uvijek.
I čitam ih svojoj djeci.
Sok Tvoga srca u bujicama teče u njih.
I bit će, moraju biti,
pratiodci Tvojoj riječi.

Pavao Despot

Sombor

DIJAMANTNI JUBILEJ KUD-a "VLADIMIR NAZOR"

Somborsko Kulturno-umjetničko društvo "Miroljub" utemeljeno je davne 1936. godine. Kroz svoju povijest ovo Društvo mijenjalo je svoj naziv. Prvotni naziv je dobilo po velikom našem pjesniku i rodoljubu, svećeniku Anti Evetoviću Miroljubu. Nažalost, ovo ime Društvo je nosilo samo nekoliko godina. U poslijeratnim godinama Društvo uzima u svoj naziv ime poznatog hrvatskog pjesnika Vladimira Nazora.

U svojoj dosadašnjoj povijesti u KUD-u "Vladimir Nazor" priređivane su mnoge Dužijance, Prela, balovi, predavanja, skupovi, smotre. U svojoj novijoj povijesti Društvo ima ograničeno djelovanje. Posljednjih godina broj članova je umanjnjen, ali u njima ima mnogo oduševljenja i zanosa.

Značajan jubilej svog postojanja Društvo je do sada obilježilo na razne načine: objelodanjena je nova knjiga o Dužijancama u Somboru; priređeno je nekoliko likovnih izložbi; izvedeno je nekoliko predstava; održano više predavanja... Vrhunac proslave jubileja bio je u petak 06. prosinca ove godine. U svečanoj sali Županije u Somboru održana je svečana spomen-sjednica. Uvodne riječi pozdrava uputio je predsjednik KUD-a g. **Alojzije Firanj**. Poslije njega je g. **Franjo Krajniger**, potpredsjednik KUD-a, pročitao sažeti referat o dosadašnjoj povijesti Društva. U završnom dijelu programa dodijeljeno je 15 plaketa Društva najzaslužnijim članovima. U prostorijama Društva priređen je svečani ručak, a u večernjim satima bio je kulturni program koji je priredila Folklorna sekcija Društva.

Rad ovog Društva bio je u svojoj povijesti redovito vezan uz Crkvu jer su se mnoge proslave slavile povodom crkvenih blagdana.

Franjo Ivanković

Nova knjiga

PRVO HRVATSKO SVEUČILIŠTE

• /Prikaz/

Tomo Vereš, Dominikansko opće učilište u Zadru (1396-1807) prvo hrvatsko sveučilište, Nakladni zavod Globus, Zagreb 1996, 101 str.

Prof. dr. Tomo Vereš, dominikanac, rođeni Subotičanin, ove je godine u Zagrebu objavio novu knjigu kojom obogaćuje hrvatsku znanost i kulturu.

Riječ je o Dominikanskom općem učilištu u Zadru (1396-1807), s kojim Vereš pobija nekoliko posljednjih desetljeća držani primat Zagrebačkog sveučilišta kao prvog hrvatskog sveučilišta (dodjela privilegija cara Leopolda zagrebačkoj isusovačkoj Akademiji 1699. godine).

Knjiga se temelji na ponovnom pomnom čitanju i ispravnom razumijevanju glavnih publiciranih povijesnih vrela, što Vereš uspješno kombinira s najnovijim znanstvenim saznanjima (posebno dominikanca prof. dr. Stjepana Krasića) prema kojima je prvo hrvatsko sveučilište utemeljeno u zadarskom dominikanskom samostanu, gdje je, s manjim prekidom, radilo bezmalo 400 godina!

Nakon uvoda u kome je dat pregled do sada iznijetih podataka o Općem učilištu u Zadru, autor je u tri naredna poglavlja pristupačno iznio povijest zadarskog Studium generale, od njegovog osnutka (1396) do gašenja (1807). Valja naglasiti da je već u doba osnutka to bilo klasično europsko sveučilište, s dva fakulteta - filozofskim i teološkim, a od početka je ono imalo međunarodno obilježje jer je prve godine imalo i jednog stranog studenta - Talijana. Status je privilegiranog europskog sveučilišta dobilo 1553. godine (poput onih u Parizu, Bologni, Firenzi, Beču...) skupa s pravom dodjeljivanja akademskih titula, te je do kraja svoga postojanja ono dodijelilo 105 doktorata iz teologije i 96 magistarskih naslova. Na zadarskom sveučilištu su dva hrvatska velika studirala, odnosno predavala - Grgur Natalix Budislavić, filozof, teolog i prirodnoznanstvenik i Luka Bračanin - Polovinić, jedan od začetnika biblijskih znanosti u Hrvatskoj. U zaglavku Vereš posebno naglašava da utemeljenje prvoga hrvatskoga sveučilišta 1396. godine ima ozbiljnu povijesnu težinu ne samo za Dominikanski red i grad Zadar (koji je i danas također sveučilišni grad), već i osobitu važnost za hrvatsku povijest, pri čemu ne treba gubiti iz vida da je sveučilište po svojoj prirodi opće dobro svih naroda!

Posredna potvrda autorovih stavova je došla i nedugo nakon objavljivanja knjige, od kada se dominikansko opće učilište u Zadru i službeno smatra najstarijim hrvatskim sveučilištem. Brojni su prilozima na radiju i u tisku o tome, a čak su i oni koji se dopisuju s osobama iz Hrvatske mogli vidjeti isto na poštanskim markicama.

Knjiga je lijepo grafički opremljena, a jedan je primjerak, kao i uvijek, Vereš darovao subotičkoj Gradskoj biblioteci.

Nije zanemarljiva činjenica da su, zahvaljujući trudu patra Tome, i Subotičani dali doprinos obilježavanju 600 godina osnutka prvoga hrvatskoga sveučilišta!

S.B.

Bačaljmaš

DAN IVANA ANTUNOVIĆA

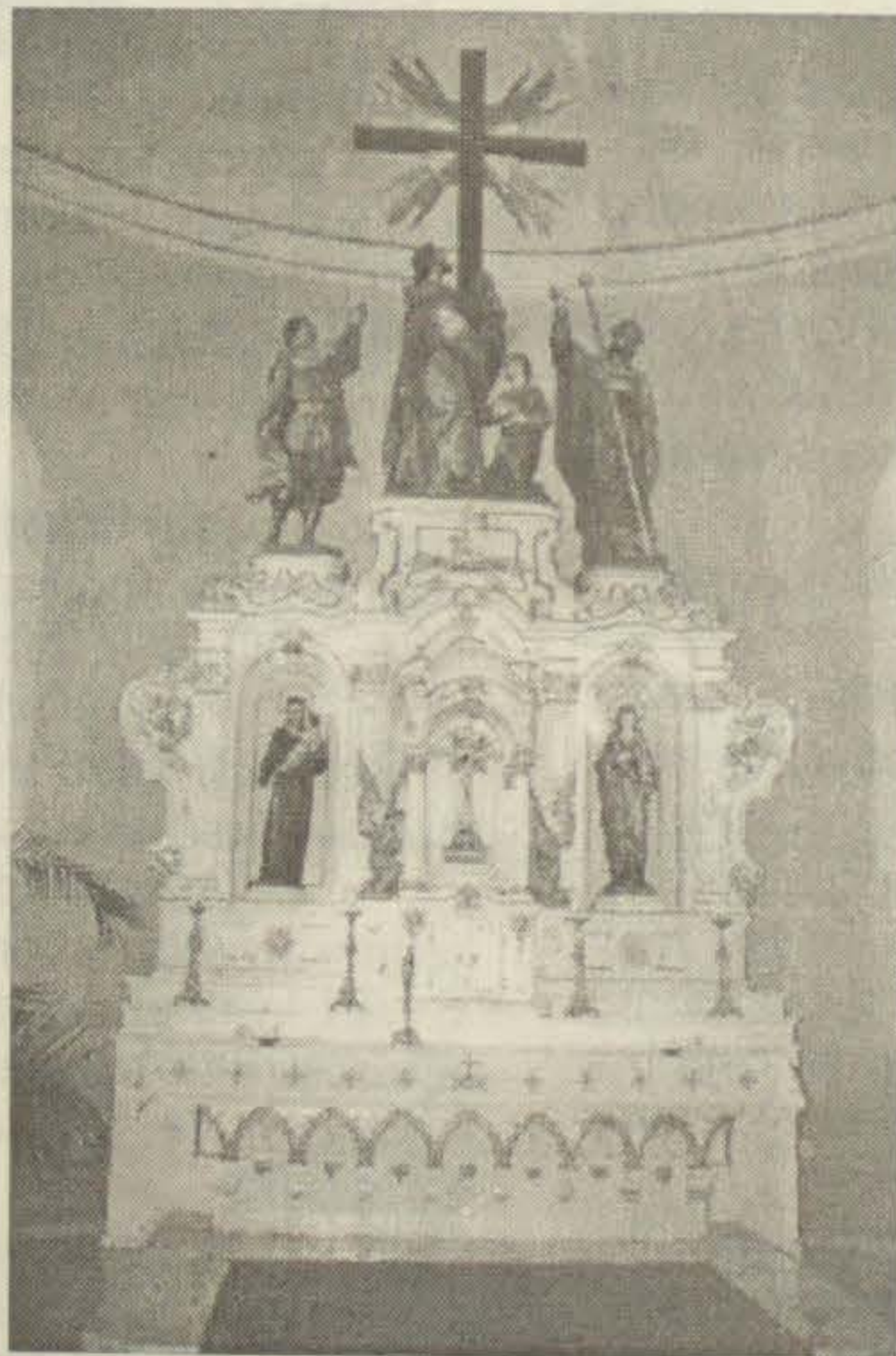
U organizaciji Kulturnog centra i Bunjevačkog "Divan" kluba u Bačaljmašu je 1. prosinca ove godine po peti put održan Dan Ivana Antunovića. Program obilježavanja Dana Ivana Antunovića bio je sljedeći: sv. misa u župnoj crkvi koju je predvodio o. Ivica Alilović u koncelebraciji još četvorice svećenika. Prigodnu propovijed i kasnije referat o narodnim običajima bunjevačkih Hrvata prema Antunovićevoj knjizi "Slavjan" održao je Lazar Ivan Krmpotić. Za vrijeme sv. mise sve pjevane dijelove pratio je tamburaški orkestar pod ravnanjem mjesnog kantora.

Poslije spomen-zasjedanja, na kojem su bila nazočna mnoga uvažena gospoda predstavnici raznih kulturnih ustanova u Mađarskoj, bila je otvorena samostalna izložba likovnih radova Estere Pijuković. U kulturnom programu, koji se odvijao u velikoj sali, sudjelovali su mnogi izvođači od najnižeg uzrasta do starije dobi.

Vidljivo je bilo da je domaćin uložio mnogo truda oko organizacije ovog spomen-dana u čast našem velikom kulturnom i narodnom djelatniku biskupu Ivanu Antunoviću.

Među brojnim uzvanicima bili su gosti iz Bizovca, Baje, Budimpešte, Subotice i Sombora.

Žalosna je činjenica da se sa crkvene strane ne pokazuje dovoljno interesa za Hrvate u Bačaljmašu. Sveta misa na hrvatskom služi se samo dva puta godišnje kada se održavaju programi u čast Antunovića i "Miroljuba". Mjesni Hrvati ulažu mnogo truda da bi se udovoljilo njihovoj potrebi, ali do sada je sve bilo uzaludno. Tako će polako nestati poznavanje maternjeg jezika.

Oltar u župnoj crkvi u Bačaljmašu

F.I.

PRILIKA JE DA RAZMISLIMO PRIJE NEGO ŠTO GODINA PROĐE!

Nalazimo se u godini... Kojoj? Proglašenje 1996. godine za Međunarodnu godinu iskorjenjivanja siromaštva može izgledati za mnoge kao novost jer nisu ni čuli ništa o toj godini a kamoli da imaju pojma o programima koji otuda proizlaze.

Mogli bismo zaboraviti na ovu značajnu međunarodnu godinu koja se tiče i nas vjernika i misliti da je u 1996. godini bio najznačajniji događaj - olimpijske igre! Dobro bi stoga bilo da u našim sredinama proglasimo bar "Nedjelju borbe protiv siromaštva!" To bi bila barem mala prilika da razmislimo o siromaštvu prije nego li ova godina prođe!

Siromaštvo znači različitu stvar za različite ljude. Neki bi od nas vjerojatno sebe smatrali siromašnim jer nisu mogli svoj godišnji odmor provesti na moru ili ne mogu kupiti novi automobil (a ovaj je već 3 godine star!).

Za druge je siromaštvo mnogo ozbiljnija stvar nego ne-moći na more ili kupiti novi auto. Ovi drugi nemaju djeci dati ni kruha, a sami ne dobivaju plaću već nekoliko mjeseci! Nemaju dinara za ogrjev, a meso nisu vidjeli već mjesecima. Ima ih koji po kontenjerima traže nešto čime bi utažili glad, a da i ne govorimo o milijunima gladnih diljem svijeta!

Ljude se može etiketirati kao neradnike ili lijenčine ili kao loše gospodare s novcem i okrivljavati ih zbog njihove teške situacije. Iako u mnogim slučajevima to može biti istina, većina su radije slučajevi koje je društvo, ekonomski sistem, odnosno pitanje društvenog prioriteta, učinilo takvima. Te prilike ili neprilike su razlog zašto ima kod nas i u svijetu toliko siromašnih i bijednih. Oni bi željeli raditi i primati bar pristojnu plaću, ali...

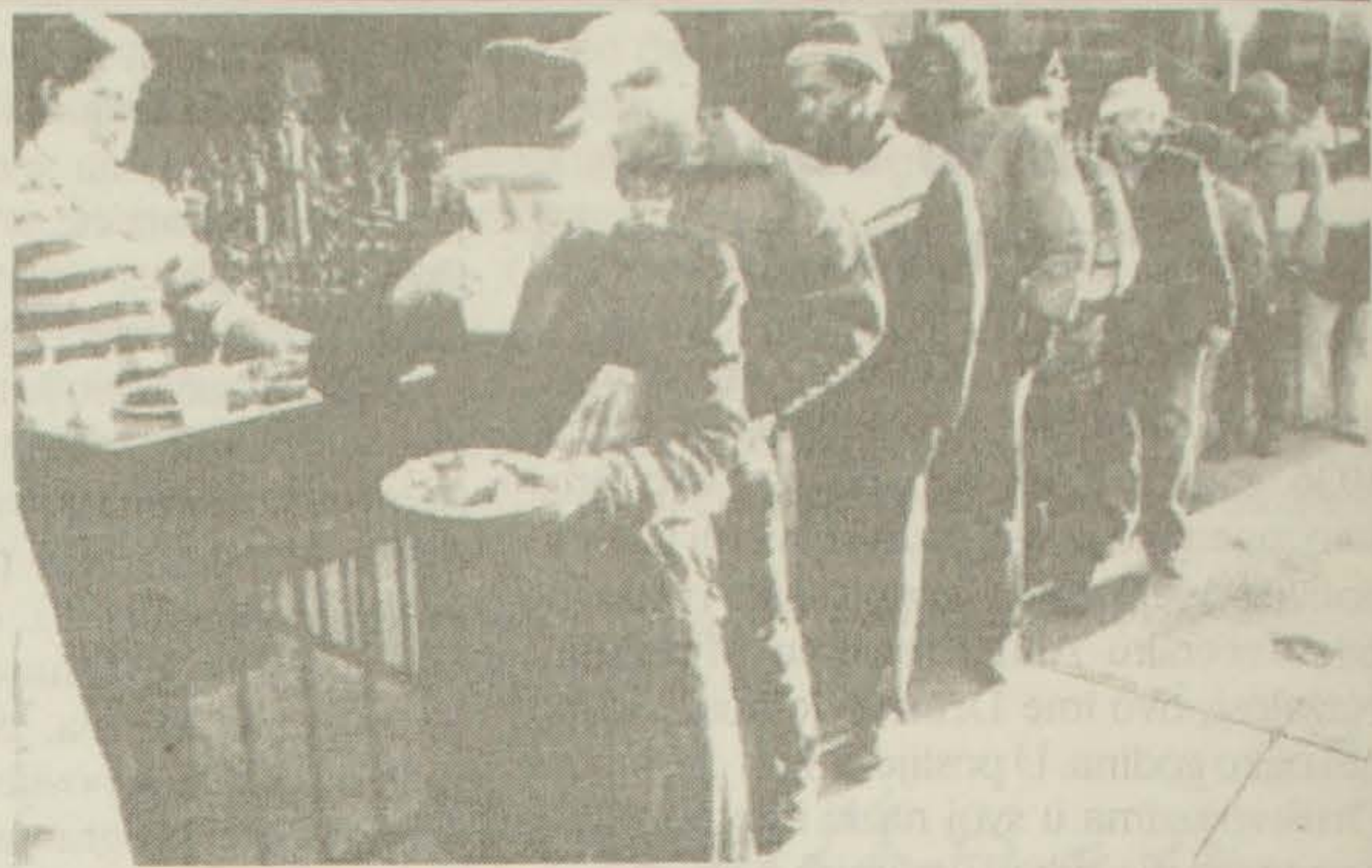
Mi obično gledamo što partija na vlasti radi za život nekoga društva, a zaboravljamo naš udio koji možemo i moramo dati da se vlast poboljša i rekonstruira tako da se na minimum svede siromaštvo. Za sve nas, svijet bi bio normalan kad bi imali neposredno iskustvo rješavanja zaposlenja i plaća, stana i školovanja, te neke lokalne samouprave. Radi se o tome da mi ne živimo dobro i o tome da mi možemo pozitivno utjecati na poboljšanje života ako mi to želimo i izaberemo takve predstavnike koji će ići ususret težnjama naroda.

Siromaštvo se rješava ovdje i sada. Pravda počinje ovdje - zajedno!

Postoje mnoge stvari koje možemo učiniti da bismo i sebi i drugima pružili nadu u naizgled bespomoćnim situacijama; način na koji bi obični ljudi pomogli pozitivno utjecati na rješavanje siromaštva tu i u svijetu i otkloniti osjećaj bespomoćnosti - očekujući da nam netko drugi riješi naše probleme. Ne ulazeći na čisto političku arenu borbe za pravdu i borbu protiv siromaštva, iako je i to veoma potrebno, kao vjernici idemo indirektnim putem da bi tom cilju bili bliži. Evo nekih praktičnih savjeta u borbi za iskorjenjivanje siromaštva:

* Potičite vašu djecu da izraze svoje poglede i perspektive rješavanja pitanja siromaštva na različit način, a i vi izrazite svoje. Tako ćete ih naučiti da misle svojom glavom i da brinu o samima sebi, te da budu manje oslonjeni na milost i nemilost moćnih sila koje nas prisiljavaju da im se tek prilagođavamo i odobravamo njihovo mišljenje. To ih ujedno učvršćuje u zdravom poštovanju vlastitih sposobnosti: formirati vlastito i ocijeniti tuđe mišljenje!

* Redovito razgovarajte s vašom djecom o TV programu koji oni gledaju i o propagandi koja tim putem ide. Razgovarajte o vrednotama koje im se nude u pogledu na život koji im se predlaže, te o tehnikama manipuliranja koje se na TV koriste. Na taj način prenosit ćete im ujedno i svoje vlastite vrednote.

* Potičite djecu da stvari gledaju i s druge strane medalje; samo tako će oni rasti u širem shvaćanju stvari i prihvatiti istinsko suosjećanje s drugima.

* U obitelji zajedno molite za pravdu i mir. Vrijeme zajedničkog blagovanja, kao i druge zgone života, mogu biti vrlo prikladno vrijeme da se sjetimo onih koji nemaju kruha, ni najnužnijeg za život. U tu svrhu su prikladna i posebna vremena kao što je Uskrs, rođendan ili neka godišnjica - kao što je ova. Molitva nek je jednostavna i kratka.

* Ne metite pod tepih obiteljske nesporazume i razlike! Prihvatite ih kao normalni dio života te ih pokušajte riješiti na način koji respektira sve uvučene u to. Strategija razrješavanja konfliktnih situacija je također put rješavanja siromaštva i bijede u svijetu! Ono što roditeljski odgoj daje djetetu to će vjerojatno biti prihvaćeno i u njihovom kasnijem životu. Naime, ako im pružimo primjer agresivnosti, nasilja i zlopamćenja, onda će i djeca kad odrastu slično raditi.

* Razvijajte redovite programe doprinošenja za karitas ili za organizacije koje se bore za pravdu i mir u svijetu. Na primjer - za župni karitas i razne humanitarne akcije. Ako dajete neki doprinos u te svrhe, pa makar mali, nek to učini svaki član obitelji. Možete se latiti i volonterskog angažiranja na polju karitasa i u sličnim organizacijama. Čak i mala djeca mogu sudjelovati u prikupljanju novca ili stvari. Sjetimo se samo kako djeca sudjeluju u akcijama Crvenog križa.

* Prakticirajte gostoljubivost. Osobito prema osamljenima, odbačenima i bolesnima. Posvojiti dijete ili pomagati jednom šticeniku - najbolji je način i primjer da će i vaša djeca jednom tako činiti.

* Naučite pažljivo saslušati drugoga! Naročito one koji trpe. I za to valja imati uvijek vremena. Tako čineći, često puta više ćete dobra učiniti nego li da ste mu dali kruha!

* Razmislite o mogućnosti da bi vaša obitelj mogla živjeti jednostavnijim stilom života. Mislim na kalorije koje dnevno trošite, o vrsti, kvalitetu i kvantitetu hrane koju svakodnevno uzimate. I post je višestruko koristan! Nadalje, razmislite o tome što dajete u otpad i kako bi se to moglo iskoristiti u programima vašeg lokalnog karitasa!?

* Bolje se informirajte o uzrocima siromaštva u vašoj sredini i pošto stvarno saznate i razmislite na koji način biste mogli - od onoga što imate i onoga što jedete - utjecati na kvalitet života onih oko vas i onih siromaha u dalekom svijetu. Sve nas to može pokrenuti da promjenimo svoje dosadašnje mišljenje i aktivno se uključimo u veliko polje rada u iskorjenjivanju siromaštva u svijetu.

Priredio: Antun Miloš, Žednik

BOŽIĆU

Dok po nebu zvizda hodi
u Betlemu Sin se božanski rodi.
To ditešce maleno spas donosi svitu;
raduje se svako živ rođenom ditetu.
U jaslicam podrtime On toplinu nađe,
iznad zemlje usnile Zvizdica izade.
U štalici ubogoj tihi sanak spiš
i sve ljude dobre volje ti sad veseliš.

Cecilija Miler

"TKO SVOJE RUKU NE PRUŽA SIROMASIMA
DA IM POMOGNE,
UZALUD IH PRUŽA PREMA BOGU
DA DOBIJE OPROŠTENJE"

(B. Sienski)

IZLOŽBA ERŽIKE MILJAČKI CVIJIN

Blagdan sv. Kate, 25. 11., među Bunjevcima je veoma poznat, jer mnoge naše starije žene nose ime ove svetice. Zato je Eržika Miljački izabrala upravo taj dan za svečano otvaranje svoje izložbe u subotičkom Gerontološkom klubu u Ulici Braće Radića 59.

Eržika već preko 30 godina skuplja i čuva "starinske" predmete iz nekadašnjeg bunjevačkog života, a osobito narodne rukotvorine. Naše "nane" i "divojke" ukrašavale su šlingom svoju nošnju i sve drugo u kući. Bile su to šlingovane "bile suknje", košulje, keceljci, mideri, "uzgljance" i "čaršapi za astal" i "velenc" za krevet, šlingovane "virange" i drugo.

Sve to vidjeli smo na Eržikinoj izložbi, a uz to je prikazana ženska i muška svečana bunjevačka narodna nošnja.

Najvažniji dio izložbe bila je "nana u svagdašnjem ruvu" a oko nje "njezina dica" - lutke u šlingovanoj "dičijoj košulji s kapicom" na glavi, a bili su ondje i "dubak" i "kolivka". Dakle, sve što je nekada bilo u bunjevačkoj sobi.

Zahvaljujemo Eržiki jer nas je podsjetila na dane koji su prošli i oživjela u nama drage uspomene. Eržika je pokazala kako "triba voliti i čuvati naše narodne vrijednosti" da se ne zaborave i ne propadnu.

Bela Gabrić

Eržika Miljački Cvijin u svom "kućnom muzeju"

RADOST STVARANJA

Na kraju moje ulice nalazio se jedan salaš s ribnjakom okružen vrbama. Te vrbe su uvijek u meni budile želju da ih naslikam. U početku je to izgledalo vrlo nevješto, ali vrbe su ostale oslikavajući se u vodi ribnjaka kao dalji izazov. U mom vidokrugu sam često zapažala što u drugima nije budilo znatiželju. Često sam promatrala oblake u svim mogućim oblicima i oni su u meni budili želju za slikanjem. Svaki moj susret s papirom bio je veliki izazov. Prve bojice i papir koje sam dobila za Božić bili su pravi doživljaj. I tako je to počelo.

Bog nas je okružio ogromnom galerijom pejzaža i bogatstvom kolorita. Mnogi sve to ne zapažaju prolazeći pokraj te galerije, zaokupljeni monotonom svakidašnjicom, a ona radi non-stop.

Život me vodi stazama na kojima nije bilo mogućnosti da se školujem za slikara. Ali u duši čuči mali slikar, koji me podstiče "uzmi kist i počni". I ja počeh, davne 1968. godine. U bujnom žitu koje se talasa stajala sam kao nevješti slikar i slika se rodi. Moj

prvi salaš. Nadahnuće su bački pejzaži, paperjasti oblaci; duša mi je puna kad je suncokret u cvatu. Nema ljeta a da se buket istog ne nađe na platnu. Šarolike poljane, salaši ušuškani u bagreme, pa veličanstveni zalasci sunca motivi su koje rado prenosim na platno.

Ja sam slikar bez ateljea, tek amater koji druguje s bojama, platnom i širokom dušom, s ljubavlju za galeriju koja radi non-stop.

AMATER

Uređuje: Jasna Crnković

OPRAŠTAJUĆI, ČOVJEK NAJVIŠE POMAŽE SEBI

Promatrajući ljude oko sebe shvatila sam neke bitne stvari u životu. Iako smo veoma različiti i svatko živi svojim životom, ipak postoji nešto u nama što nas nuka na zajedništvo, nešto po čemu smo jednaki. Jedna od vrlina koju bi svatko morao imati jest PRAŠTANJE.

Kako nam je samo teško čuti: "Oprosti svojim neprijateljima!" Ali kada malo dublje prodremo u smisao te riječi, moramo shvatiti njezinu preveliku važnost u našoj svakidašnjici. Bez opraštanja u sadašnjim okolnostima ljudskog življenja gotovo je nemoguće živjeti. Čitajući Sveto pismo, ali i iz osobnog iskustva, otkrila sam važnost opraštanja. I stoga mogu reći da mi je to u mnogome pomoglo u životu. Pronašla sam ono bitno što me spaja s ljudima. Oprostiti po svaku cijenu i svaki put. Oprostiti ali stvarno, u srcu, osjetiti to i doživjeti i živjeti s tim osjećajem... Svi bismo o opraštanju trebali malo više razmišljati. Opraštajući, čovjek zapravo pomaže najviše sam sebi: oslobađa se ogorčenosti, tjeskobe, mržnje, ali i čini nešto pozitivno: ljubi onoga kome oprašta! Tako pomaže i bližnjemu.

Oprostiti moramo uvijek, svakoj osobi koja nam nešto našao učini. Čak, ako nama netko i ne oprost, mi moramo opraštati uvijek. Mi moramo pokazati da je ljubav jača od mržnje, da je zaborav jači od zlodjela.

Bezuvjetno opraštati drugima - uvjet je da bismo svi smjeli Gospodina moliti da nam oprost. U Očenašu molimo: Otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima svojim!

Adventsko i božićno vrijeme lijepa je prilika da svima, ako je to potrebno, od srca oprostimo i tako otklonimo sve prepreke Gospodinovom dolasku u naš život. A radost opraštanja podijelimo s drugima.

Evo što su o ovoj temi rekli još neki:

"Svaki put kada hoćeš da zaboraviš na zlo koje ti je učinjeno, još jedno zlo je umrlo u svijetu!"
(Buddha)

Neka brzo oprost onaj kome je potreban oprostaj!
(Seneca)

Opraštajući, dižemo se iznad onih koji su nas ponizili.
(Napoleon)

Prvo: Svojim prijateljima opraštaj sve i imaj razumijevanja prema njihovim manama! **Drugo:** Postupaj uvijek tako da nikada ne moraš nikoga moliti za opraštaj! (Džami)

Željka Zelić

ČITAJTE ONO ŠTO ŽELITE!

Pišite nam kako vam se dopada struktura ove stranice i šaljite konkretne prijedloge. Predložite teme o kojima biste željeli čitati ili ih (još bolje!) sami napišite. Ovo nije samo naša stranica, već prvenstveno Vaša i zato će nam svi prijedlozi puno koristiti. Hvala!

PROMICANJE DOSTOJANSTVA BRAKA I OBITELJI

Subotička Tribina mladih održana 17. studenog 1996. godine okupila je veliki broj mladih na predavanje s veoma zanimljivom temom: "Promicanje braka i obitelji". Ovu temu je izvrsno obradio i mladima na zanimljiv način prikazao o. Tadej Vojnović, franjevac iz Novog Sada. On je između ostalog govorio o degradaciji braka i obitelji u našem vremenu i našoj sredini i ukazao je na neke bitne momente koji mogu promicati brak i obitelj u suvremenom društvu. Naglasio je da se mladi moraju dobro pripremiti za brak, jer će oni sutra biti odgovorni za ove tako značajne institucije društva i Crkve.

Prisutni mladi su burnim pljeskom očitovali da se slažu s njegovim izlaganjem i ujedno mu zahvalili što se odazvao pozivu, a on je obećao da će se opet odazvati na naš poziv.

I ovog puta poslije predavanja bilo je druženje uz glazbu i zabavu. Raspoloženju mladih pridonijeli su svojim muziciranjem Bratimir - na klaviru, te Zvonimir i Branimir na gitarama.

S.

NATJEČAJ ZA ZAŠTITNI ZNAK STRANICE MLADIH I TRIBINE MLADIH

Pošaljite svoje radove na adresu Uredništva do sljedećeg broja "Zvonika", t.j. do 10.01. 1996. godine (raspust je pred Vama, možete posvetiti malo vremena i ovome!). Komisija će odabrati najbolje, a napraviti ćemo, po mogućnosti, i amblem i bedževe! Baš bi bilo lijepo da na Tribinu mladih svi dolazimo s našim zaštitnim znakom!

HOROSKOP

U mjesečniku "Crkva na Kamenu", koji se izdaje u Mostaru, u mjesecu svibnju '96. objavljen je zanimljiv HOROSKOP. Mi ćemo ga na ovoj Vašoj stranici, dragi mladi, objavljevati u nastavcima, budući da i Vas, naše mlade čitatelje, kao i druge mlade, sigurno zanima horoskopsko predviđanje budućnosti.

Horoskop je napisao don Ivo Šutalo, rođen u znaku Krista. Evo što on piše.

Vjerojatno si primijetio da ni u jednim crkvenim novinama nema rubrike horoskopa kao što to imaju mnoge naše novine. Zar ti to ništa ne govori? Baš ništa? Ili bi ti volio da i Crkva "ide u korak s vremenom" pa da konačno i ona u svojim listovima i časopisima počne objavljevati ono što mlade ljude privlači i oduševljava. E, pa neka ti bude. "Crkva na Kamenu" odlučila je u svoj List ubaciti i horoskop, ali zapamti: taj ti horoskop vrijedi jednako za sve crkvene novine i za sva vremena. Zašto? Zato što su zvijezde u ovim novinama progovorile same i to žive istinu o sebi, o tebi. Dozlogrdilo im da ih po različitim časopisima svatko opisuje i oblajava na svoju ruku i piše laži na njihov i tvoj račun samo zato da poveća nakladu

svojih novina i zgrne što veći novac. I prihvatili smo rizik: objaviti pravu istinu pa makar se ne prodao ni jedan jedini komad ovoga broja "Crkve na Kamenu". Koji bi, molim vas, urednik jednog lista na to pristao? Zahvaljujući uredniku ovog Lista, mi to možemo učiniti. Što su nam to rekle zvijezde? Evo poslušajte.

JARAC (22. prosinca - 20. siječnja):

Mene su prozvali jarcem a sami mekeću, bleje i propinju se ne bi li odgonetnuli tvoju sudbinu. Ne dopusti da ti probadaju budućnost kojekakvi jarci lažnim obećanjima. Pokaži im roge!

SRETAN BOŽIĆ SVIMA!

KUDA ĆETE ZA NOVU GODINU?

Pozivamo Vas na DOČEK
u župu sv. Roka u Subotici!
Doček počinje u 20 sati,
a u 15 minuta

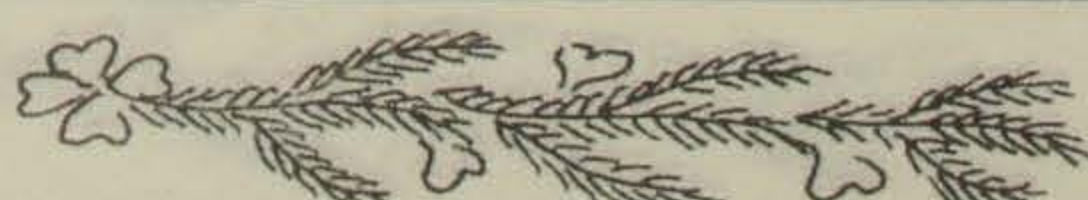
PRIJE PONOĆI - MISA U CRKVI.

Jedinstveno i divno! Dođite!

Javiti se možete - do 26.12.

- župniku na tel. 024/24-740

ili Jasni: tel. 024/39-680.

ŠTO PRUŽAMO SVOJOJ DJECI?

Približava se vrijeme blagdana, vrijeme slavlja i darivanja. Vrijeme je i da promislamo više o nama samima, o obitelji i bližnjima. Umjesto da se samo trudimo kako što bolje počastiti mnoštvo gostiju što raznovrsnijim jelima, bolje bi bilo sjetiti se svojih starih roditelja, okružiti ljubavlju i pažnjom svoje bližnje koji svaki dan prolaze kraj nas... A kako bi bilo pozvati u kuću nekog siromaha?! Neće se od njegova prisustva olinjati perzijski sagovi niti će nam pojesti sve...

Sjetim se svoje prijateljice. Došla je jednog dana s vrećicom graha: "Kupila sam ga od jedne bake koja bi, umjesto što stoji na tržnici, trebala kraj peći pričati priče unucima". Moja prijateljica nema gdje skuhati grah. Nije li to znak kod koga treba kupovati dok lutamo kroz mnoštvo ljudi i ponuda na tržnici? Kupiti od takvih osoba možda i ono što nam nije neophodno?!

Pa, to se podrazumijeva! Možda će netko reći.

Zašto onda često slušam zabrinute roditelje i primjedbe kao što je: "Ovo društvo ne pruža djeci ništa". Sve bi bilo mnogo jednostavnije i lišeno bezrazložne brige kada bismo svemu dali pravo ime i mjesto. Ubrzo bismo shvatili da ni jedno ni drugo nije u redu. Pitanje treba glasiti: "Što mi pružamo svojoj djeci?"

Opterećeni emocionalnim i intelektualnim razvojem svoje djece, u želji da stvorimo od njih "Wunderkinde" i buduće velike inovatore, liječnike... u svakom slučaju da stvorimo od njih nekoga tko će mijenjati svijet, riječito se pitamo što je s duhovnim razvojem djeteta. Iskoristimo ovo vrijeme priprema za veliki blagdan, probudimo u djeci osjećaje ljubavi i sućuti za bližnje i njegujmo ih, dakako, i tijekom godine. Ne smijemo se izgovarati vremenom. Uvijek je bilo vrijeme za nasilje i grubost, vrijeme za izopačenost i duhovni kal. Vrijeme ne možemo mijenjati. Mijenjati možemo jedino ljude u vremenu ili još bolje: mijenjati možemo jedino sebe!

• Djeca rade ono što vide da roditelji rade

Vratimo djecu Crkvi!

Teško je učiti dijete da vjeruje u nešto u što sami ne vjerujemo. Djeca su vrlo pozorni promatrači i rade ono što mi radimo a ne ono što im govorimo da urade. Djeca nam pružaju priliku da preispitamo prošlost i učinimo novi izbor za budućnost.

Za malu djecu religija je duhovnost koju ona doživljavaju u vlastitoj obitelji. To su odlasci u crkvu, slavljenje blagdana, narodni običaji... Učeći ih da sačuvaju novčić koji će priložiti za pomoć bližnjemu, razvijamo kod njih osjećaj milosrđa i svijest da vode brigu i o potrebama drugih. Umjesto kojekakvih priča o zlim maćehama i proždrljivim vukovima, pričajmo im priče o djevojčici Mariji iz Nazareta i dječaku Isusu i njegovu praprapra djedu Davidu. Iznenadit ćete se koliko to djeca shvaćaju i pamte. Umjesto skupih buketa i lampiona neka zapali samo svijeću na grobu i mahne zvijezdi na nebu, pozdravljajući tako svog pokojnog djeda.

Ne plašite se da će se vaš autoritet srozati kada djeca shvate da darove kupujete Vi a ne sv. Nikola sa nepoznate adrese. Tada je već shvatilo duhovnu poruku, ljubav i želju roditelja da im se snovi ostvare.

• Bez kičastih nakita na boru

Odložite beskorisne i najčešće kičaste ukrase za bor. Pomozite djeci da sama naprave ukrase, premještaju ih igrajući se i pripremajući tako mjesto za radost Božića. Zaboravimo na potrebu da zadivljujemo prijatelje i susjede vlastitom kreativnošću, pustimo djecu da zadivljuju nas. Otkrit ćete koliko ljepote i razdraganosti u vaš dom može unijeti plastić slame, žita ili kukuru-zovine. Više nego ijedna igračka, ma koliko skupa i zanimljiva bila. Ono što se pravi srcem, najviše veseli djecu i sve... S takvom igrom i zauzetošću ulazi mir u kuću, s mirom ljubav, a u ljubavi se rađa Isus.

• Vjerujte djeci, ona gledaju srcem

Vjerujte djeci. Ona umiju bolje od nas gledati srcem. Ona vjeruju da postoji i ono što ne mogu očima vidjeti. Ne sputavajmo ih da **GLEDAJU SRCEM**. Dapače, potičimo ih na to. To je najbolji put da svijet koji nas okružuje učinimo boljim.

Razmislite i vi o svemu ovom. Sigurno ćete poželjati da Vam se dijete vrati kući s vrećicom graha...

Antonija Čeh, Sombor

MIRNA PRIPRAVA ZA BOŽIĆ

Ne znam da li ste već čuli za izraz "Festum diaboli"?! To znači "blagdanski đavao". Dogada se, naime, često da se u pripremu za neke radosne događaje našega života, kao što je i priprema za Božić, uvuče neki đavao: đavao nervoze, srdžbe, prkosa, umora, neraspoloženja... Velika je mudrost prepoznati tog napasnika uoči blagdana i oduprijeti mu se. Kako? Evo nekoliko prijedloga.

1. DUHOVNA PRIPRAVA JE VAŽNIJA OD SVAKE DRUGE

Sveta ispovijed je važnija od prevelikog spremanja u kući. Važnije je duhovno jelo - sv. pričest od svakog, pa i najomiljenijeg jela... Zajednička molitva je najbolji način mirne pripreme za Božić u obitelji. Molitva je najbolja zaštita od neuroze i napetosti.

2. DATI PREDNOST LJUDIMA

Dogodi se da u pripravi za Božić zbog briga za jelku, objed, poklone, novu odjeću i obuću, ni ne primjećujemo osobe pored nas. Osobito budu zapostavljeni stari, bolesni i djeca. Dok pripremate sve potrebno za Božić, nemojte zaboraviti da sve to činite radi ljudi. I zato sve činite s ljubavlju, što savršenije, što smirenije i što veselije...

3. O TEBI OVISI HOĆEŠ LI DOŽIVJETI RADOST

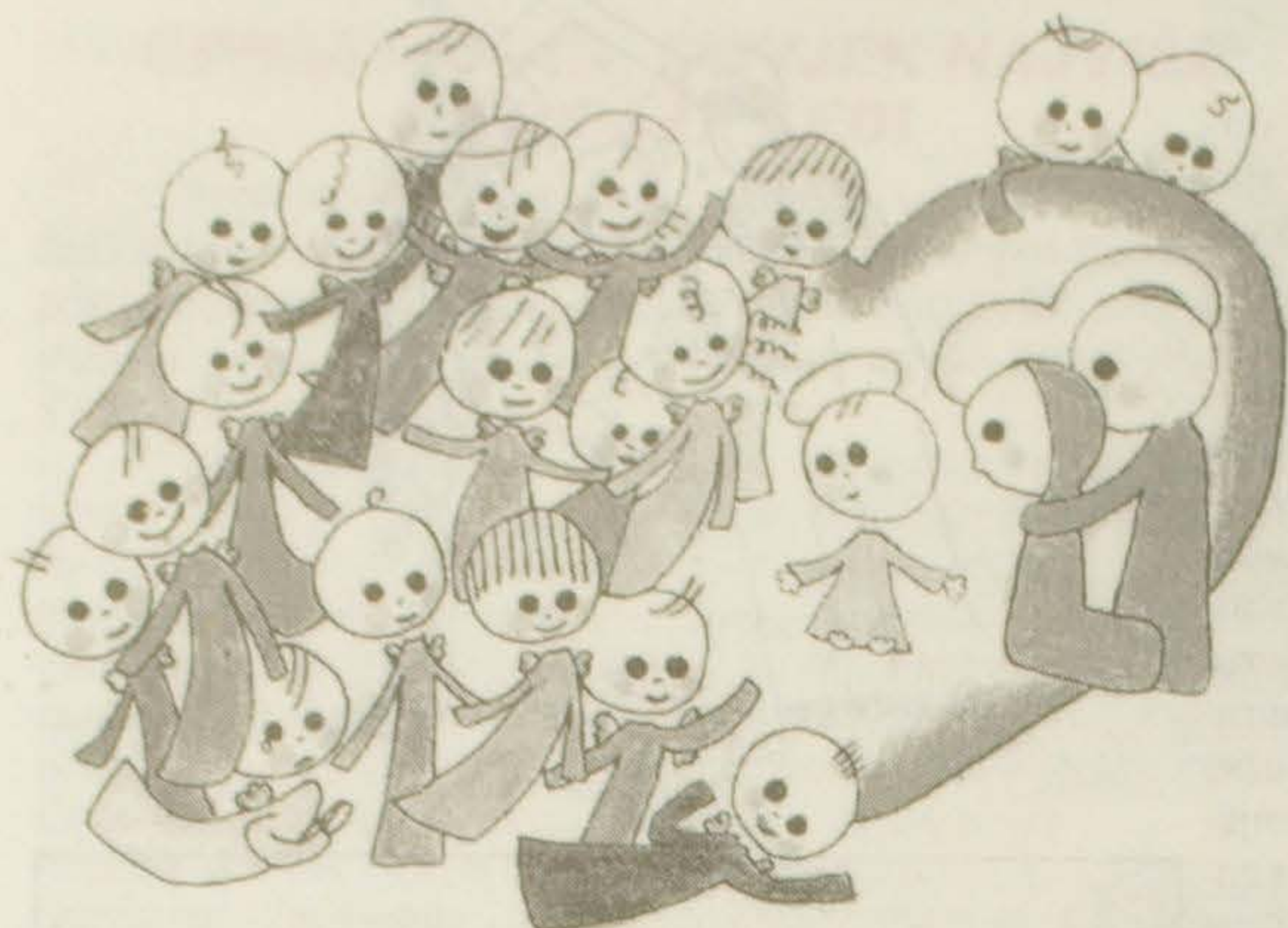
Ako uneseš ozračje radosti u ono što radiš u pripravi za Božić, na Božić ćeš brati samo plodove radosti. Odluči da te nitko i ništa neće moći iznervirati ni naljutiti. Neka nitko ne poremeti tvoju vedrinu i tvoje duševno raspoloženje. Stoga zahvaljaj Bogu za predbožićnu gužvu. Zahvali mu što se i ove godine možeš pripremati za taj najveći i najradosniji kršćanski obiteljski blagdan.

4. U PRIPRAVI ZA BOŽIĆ NEMA MJESTA UMORU I DEPRESIJI

Nitko ne želi slaviti Božić s osobama koje su tužne, neraspoložene, srdite... Ni ti ne budi takav. Smješak i ljubazna riječ je najdjelotvornija tableta protiv depresije i umora. Budi ljubazan i s onima koji su te možda naljutili. Izmiri se sa svima. Ti ljubi prvi i nećeš biti na gubitku.

A.A.

Uređuje: Katarina Čeliković

*Za najbolji list "Zvonik"!
Dragi Zvončići i Zvončice, svi čitatelji
i cijelo uredništvo "Zvonika"!*

*U ime svih župljana naše Bačke župe i u svoje ime
želim Vam sretno i blagoslovljene Božićne i novogodišnje
blagdane!*

*Želim Vam da u novoj godini
budete isto ovako dobri i još bolji!
Vaša Zvončica Marizela Sič iz Bača*

VRIJEME DOŠAŠĆA

Još smo u vremenu iščekivanja; još imamo vremena "dobro se spremiti" za veliki blagdan. U ovom vremenu imamo priliku sve svoje grijehе ostaviti iza sebe - u ispovijedi, pokajati se i potruditi se dobrim djelima opravdati Isusovo povjerenje. Vi znate da Isus ima veliko povjerenje u nas. On nas uvijek iznova zove, ljubi nas onako kako to samo Bog radi - bezgranično, bez rezerve.

Dragi moji Zvončići! U našim se krajevima upravo ove nedjelje (15. XII), kad vam u ruke stiže ovaj broj Zvonika, slave MATERICE. Vi ćete svojim mamama, bakama čestitati na starinski način, a ja vas želim podsjetiti kako su to radili naši "stari". One će vas darivati, a vi ih nemojte zaboraviti ni preko godine!

Onda dolaze naši OCI. I tada treba pokazati svoju LJUBAV prema tatama i dekama. Kad se ta dva blagdana zbroje, matematika postaje zanimljiva:

MAMA + TATA + DJECA = OBITELJ

a može i ovako:

MARIJA + JOSIP + ISUS = SVETA OBITELJ

U Došašću OBITELJ zajedno moli. Ako tvoji roditelji zaborave, podsjeti ih!

Pišite mi kako ste molili u očekivanju Božića!

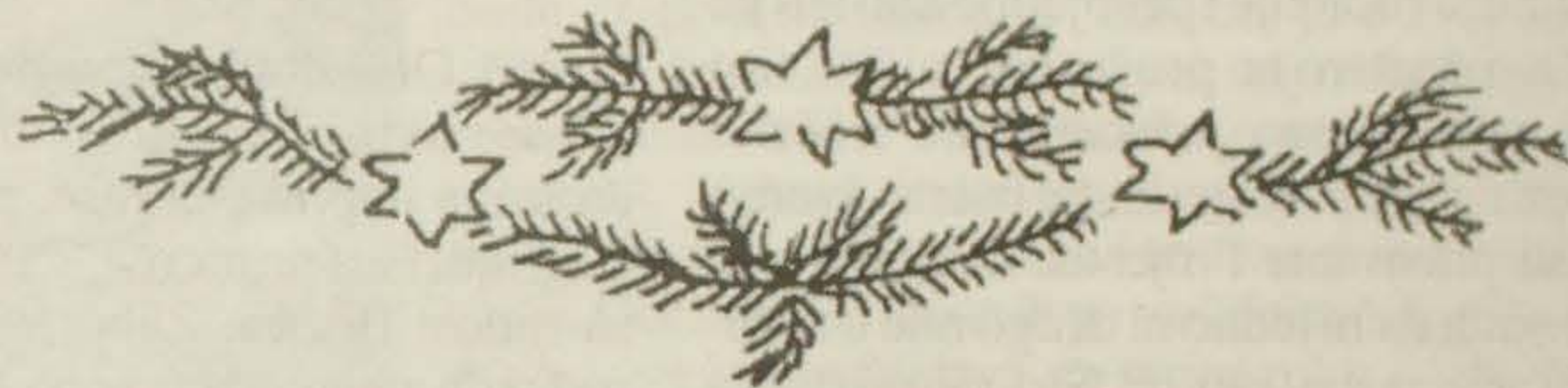
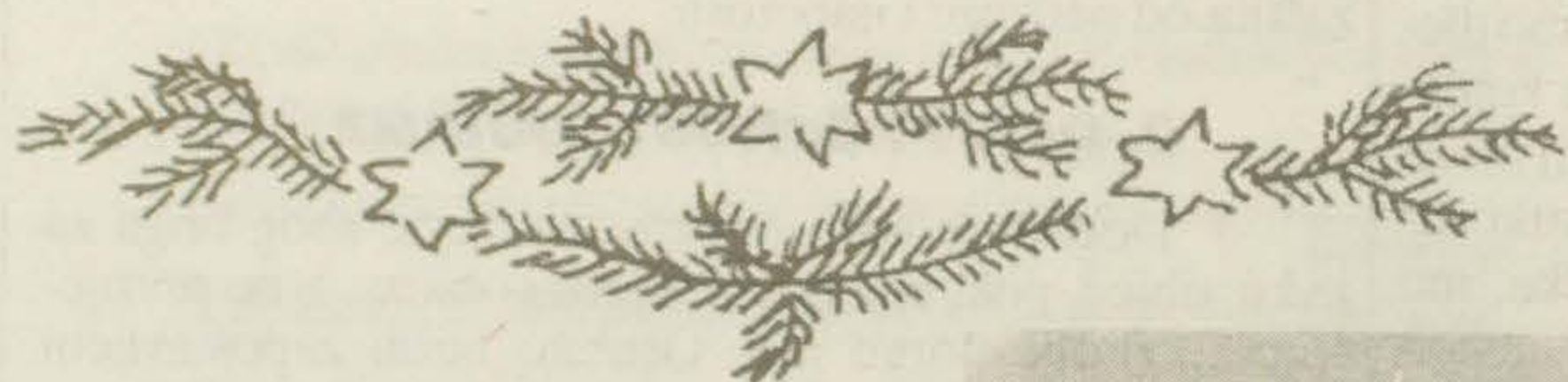
Neki su Zvončići išli na ZORNICE svako jutro u 6 ili 6,30. To je bila prava mala žrtvica koja je njihova srca posebno pripremila za Isusovo rođenje!

I o tome bih rado čitala u vašim pismima!

U očekivanju vaših pisama,

vaša Zvončica!

SVIM ZVONČIĆIMA I ZVONČICAMA

ČESTIT BOŽIĆ I SRETNNA NOVA GODINA!

MATERICE

Faljen Isus, gazdarice!
Čestite vam Materice;
Ja sam doš'o priko mora
Da mi date malo ora':
Snašla me je strašna muka,
Da mi date i jabuka;
Vidijo sam i ovaca,
Da mi date i novaca.
Napolju je zdravo zima
Molim jednu čašu vina!

TATA

Zašto je sve potreban jedan tata?

*Prije svega zato da ga se zagrlji oko vrata
i da mu se tepa: Tata, moj tata!*

*A osim toga zato da mu se razveže kravata
i da ga se vuče za hlače dok se brije
i da ga se tako dugo, dugo škaklja -
dok se ne nasmije!*

*Ali prije svega zato da ga se zagrlji oko
vrata
i da mu se dugo, dugo tepa:
Tata, moj tata!*

Legenda o božićnom drvcu

I o božićnom drvcu postoje mnoge legende koje ga zaodijevaju poezijom i ljubavlju.

U božićnoj noći, kad se rodio Isus, anđeli sidoše da navijeste ljudima radosnu vijest. Jedan od njih u svom letu spazi u šumi kućerak u kojem je ležalo i plakalo bolesno dijete. Anđeo pomisli da u toj svečanoj noći ni jedan ljudski stvor ne bi smio plakati. Zato se spusti pokraj kućice na bor koji je rastao upravo pred prozorom. I odmah naredi tisućama svijetlećih kriješnica da se pojave među borovim granama. A jedna se zvijezda spustila s neba na sam vrh bora. Dijete je kroz prozor opazilo božićno drveće osvijetljeno i sjajno, upravo kao da je procvatilo plamićima, nasmiješilo se i zasvalo, snivajući o Djetecu Isusu.

Obojite sliku!

Mali adresar

- **JOSIP KATAČIĆ**, 12 godina
Idem redovito na sv. misu i vjeronauk.
Volim se dopisivati i čitati Zvonik. Pišite, godine nisu važne.
Braće Radića 53, 25275 Bački Breg
- **KRISTINA RUDIĆ VRANIĆ**, V. razred
Odlična sam učenica. Učim engleski jezik i sviram klavir 4 godine. Željela bih se dopisivati s djecom od 10 do 12 godina. Zato, pišite!
Sutjeska 47, 24413 Palić
- **IGOR KATAČIĆ**, 12 godina
Želim se dopisivati s dječacima i djevojčicama. Redovito idem na sv. misu i vjeronauk.
Jugoslovenska 53, 25275 Bački Breg

DRAGI ZVONČIĆI - IGRAČI!

Oni najvjerniji, koji su skupili tri kupona (br. 24, 25 i 26) sa slikama triju crkava, mogu sudjelovati u **VELIKOM BOŽIĆNOM IZVLAČENJU NAGRADA!** Stavite tri kupona u kuvertu i pošaljite na našu adresu najkasnije do 4. siječnja (januara) 1997. godine.

Adresu znate:
Uredništvo "Zvonika", I. Milutinovića 52,
24000 Subotica.

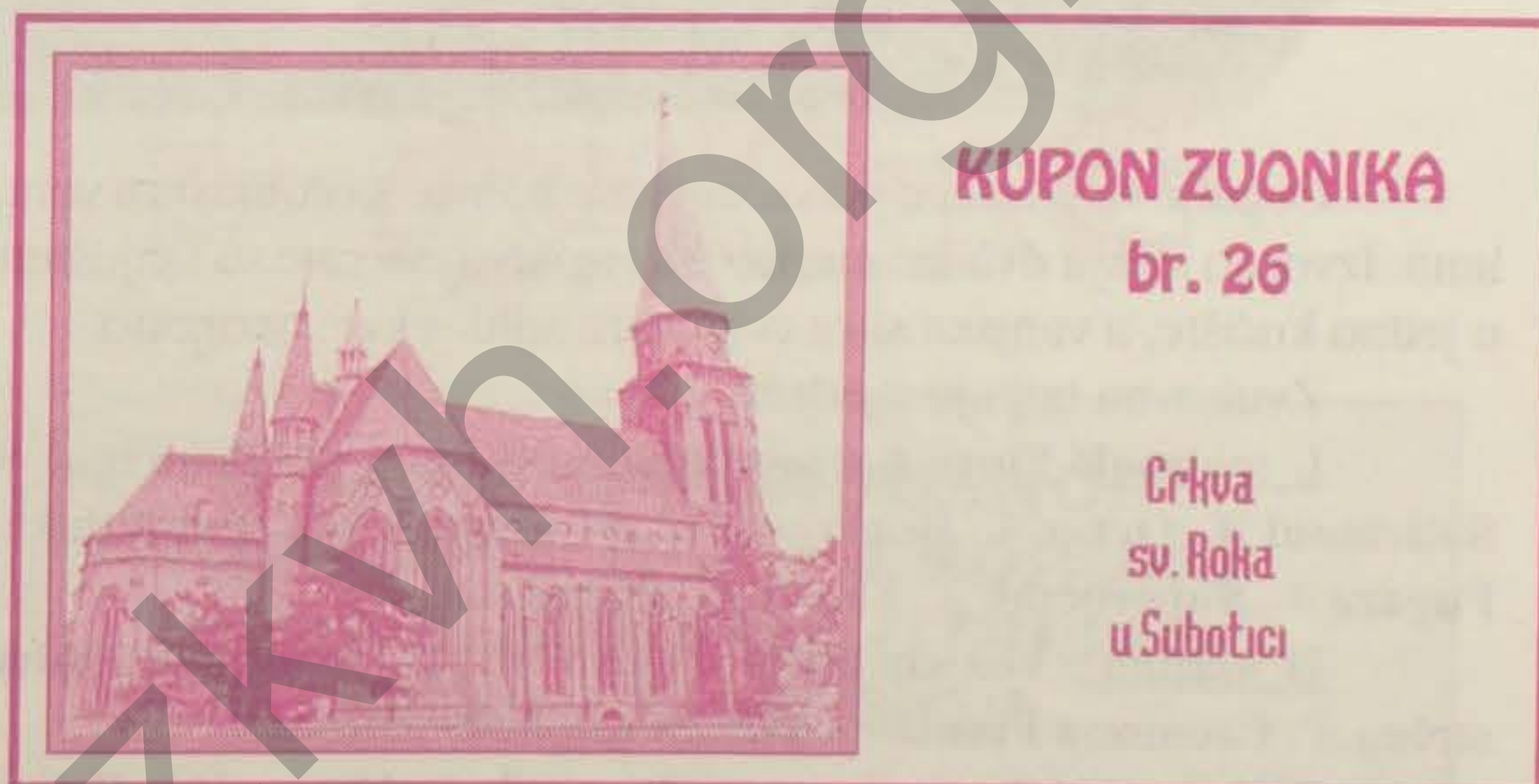
Izvlačenje će ovog puta biti u subotičkoj katedrali, u nedjelju **5. 01. iza sv. mise u 9 sati.**

Naš sponzor je odao **TAJNU** - glavna nagrada je

TAPACIRANA STOLICA!

Igrajmo se i učimo zajedno o našoj vjeri!

Vaša Zvončica!

STOGODIŠNJE ORGULJE U STOGODIŠNJOJ CRKVI

Subotička jubilarna crkva sv. Roka tokom cijele godine je priređivala priredbe i slavlja u povodu 100. obljetnice izgradnje crkve. Kompletnost crkve sačinjavaju i predmeti koji se u njoj nalaze pa ih je sigurno vrijedno spomenuti.

Ulazeći u crkvu obično prvo zapažamo oltare, slike, klupe, propovjedaonicu itd. a najmanje orgulje, jer se nalaze u pozadini crkve, na koru. Međutim, orgulje su jedan od najvažnijih predmeta u crkvi i najskuplji namještaj u crkvi. Najvažnije zato jer su povezane sa samom liturgijom - crkva je bogoslužni hram, a najskuplji namještaj jer su orgulje najveći i najsloženiji instrument na svijetu.

Jubilarna crkva sv. Roka posjeduje upravo takav instrument za koji se može kazati da je uistinu najvrijedniji predmet, jer osim svoje svrhe da služi bogoslužju, orgulje te crkve su 100-godišnje, dakle kulturno-povijesni spomenik.

Prema arhivskim podacima i novinama od prije sto godina, potvrđeno je da su orgulje crkve sv. Roka stogodišnje. Još tokom gradnje crkve, tadašnja crkvena općina na čelu sa svojim župnikom Matyasom Mokossayjem (Mačaš Mokošai), predala je Gradskoj upravi molbu za izgradnju jednih orgulja. Crkvena općina i Gradska uprava, gradonačelnik je bio Lazar Mamužić, među ostalima, prihvatili su ponudu graditelja orgulja Országh Sándora (Orsag Šandor). Tvrtka "Országh" se nalazila u Rakošpaloti, pokraj Pešte i nosila naziv: "Országh Sándor és Fia Orgonagyár" Budapest.

Tvrtka Országh od osnutka (1861) do prestanka rada (1936) izgradila je oko 600 orgulja. Točne podatke o broju orgulja ne znamo, jer tvrtka nije naznačila opuse, tj. nije numerirala svoje orgulje. Među opuse Országh spadaju i orgulje crkve sv. Roka u Subotici. Orgulje su građene 1896. a gradio ih je osnivač te tvrtke, dakle sam Országh Sándor.

Orgulje su građene po sistemu mehanike sa čunjastim ventilima. Izvorno imaju **dva manuala** i **22 registra**. Svirale su smještene u jedno kućište, a vanjska slika odgovara stilu crkve, neogotici.

Zvukovna boja je sljedeća:

I manual: Flute harmonique 8', Gamba 8', Principal 8', Salicional 8', Octav 4', Bourdon 16', Mixtura 2 2/3' (pet redaka), Fugara 4', Superoctav 2', Flauta 8', Piccolo 2'.

II manual: Vox coelestis 8' (dva retka), Aeoline 8', Silvestrina 8', Cremona Flauta 8', Flauta major 8' i Dolce 4'.

Pedal: Cellobass 8', Octavbass 8', Subbass 16', Principal-bass 16' i Violinbass 16'.

Od pomagala: jedna stupaljka za Forte registre i jedan kopel za spajanje I. manuala s pedalom.

Onodobno, orgulje crkve sv. Roka su bile najveće orgulje koje je tvrtka Országh gradila. Prije gradnje ovih orgulja, veće orgulje su izgrađene za crkvu u Ferencvárosi (Bpest) i u Csorni (Čorni), ali te su orgulje imale samo 18 registara. Prema spisima, orgulje crkve sv. Roka su naručene godinu dana prije njihovog postavljanja u toj crkvi, tj. g. 1895. Orgulje su dogotovljene 26. 11. 1896. a potpuno su isplaćene tek g. 1897. Za sve radove oko orgulja plaćeno je 6.000 forinti.

Orgulje u crkvi sv. Roka u Subotici

Prilikom kolaudacije orgulja koncertirao je na orguljama Kersch Mihály (Kerš Mihalj) iz Nagyvárada (Velikog Varadina). Komisiju, koja je preuzela orgulje, sačinjavali su: župnik Mokossay Mátyás, kapelan Ivan Barić, kantor Stjepan Vujović te crkveni staratelji Antun Temunović i Toma Bajić, a kao stručnjaci Kersch Mihály i Petar Völgyi (Veldi).

Nakon predaje orgulje su upotrebljavane za sve liturgijske čine i za koncerte, odnosno za posebne glazbene nastupe. Funkcionirale su godinama bez popravki. Međutim, od 1905. godine zabilježene su popravke koje je u kasnijim godinama izveo majstor iz Segedina Soukenik János.

Za orgulje crkve sv. Roka možemo kazati da su dobro urađene - tvrtka "Országh Sándor és Fia" izvela je solidan rad i upotrijebila najbolji materijal. To svjedoče i same orgulje koje su i nakon sto godina u uporabi. No, ove orgulje, kao i druge tog doba, nose značajke svoga vremena. Te orgulje su pretamne, zvukovna kombinacija se sastoji od puno 8' registara. Zatim, manuali idu od C-f3, tj. imaju samo 54 tipke, a pedal ide od C-d1, tj. ima samo 27 tipki. No, za tadašnje potrebe i zahtjeve, bile su sasvim dovoljne i spadale su među najveće i najbolje orgulje.

Josip MIOČ

ISUS IZMEĐU VOLA I MAGARCA

Približava se Božić pa bih Vas nešto pitao. Kad našeg župnika prodaju se božićne čestitke, raznih oblika i sadržaja, koje žele prikazati mjesto i prilike u kojima se Isus rodio, u gradu Betlehemu. Ja često čitam Sveto pismo, osobito evanđelja - sva četiri sam pročitao - ali nigdje nisam našao ono što te božićne čestitke prikazuju. Otkud, na primjer, vol i magarac kod Isusova rođenja u štalici?

(M.V. Subotica)

Zaista nigdje nema u evanđeljima sve što vidite na božićnim čestitkama. Sveto pismo napose ne govori o volu i magarcu. Zato je Vaše pitanje potpuno na mjestu. Naime, otkud vol i magarac kod Isusovog rođenja?

Evanđelje sv. Luke spominje jaslje u koje je dijete Isus bilo položeno (Lk 2,7). I anđeli, koji su pastirima objavili radosnu vijest rođenja Spasiteljeva, rekoše: "Evo vam znaka: Naći ćete novorođenče povijeno, gdje leži u jaslama" (Lk 2,12). Pastiri pak stadoše poticati jedni druge: "Hajdemo do Betlehema i pogledajmo što se to dogodilo... I pohitješe te pronađoše Mariju, Josipa i novorođenče gdje leži u jaslama" (Lk, isto).

Lukino evanđelje spominje da prilikom popisa stanovništva, kamo su išli Josip i Marija, u gradu Betlehemu nije bilo mjesta u svratištu za majku koja je imala roditi Isusa, pa su se po svoj prilici sklonili u špilju podno gradskih zidina. Tu su špilju kršćani kasnije uresili srebrom i mramornim pločama, a još kasnije iznad špilje su izgradili veliku crkvu Rođenja Isusova, koja i danas postoji u Betlehemu (Izrael).

U bazilici Santa Mari Maggiore (Santa Maria Maggiore) u Rimu, ispod papinskog oltara, čuvalo se pet malih daščica koje su se častile kao relikvije jaslala iz Betlehema. Smatra se da je tu bio početak nastanka "jaslica" kao slikovitog prikazivanja božićnog događaja - rođenja Isusova. Usred te scene uvijek je (ležalo) dijete Isus. Drugih osoba i predmeta u početku nije bilo.

No, budući da je papa običavao svečano slaviti ponoćnu svetu misu nad tim relikvijama, nastao je u Srednjem vijeku običaj da se na Božić postavljaju jaslalice od drveta - na ili pokraj oltara. U te su jaslalice ili kolijevku postavljali kip djeteta Isusa. Taj običaj je sigurno datiran oko 1600-te godine.

U daljnjim nastojanjima oko što većeg populariziranja Božića, prikazivani su božićni scenariji. Među ova nastojanja spada i dramatski prizor koji je sv. Franjo Asiški u šumi pokraj grada Greccio (Grečo) u Italiji izvodio u božićno vrijeme (1223. godine).

U daljnjem slijedu razvijanja betlehemske štalice pojavljivali su se i drugi likovi: Marija i Josip, anđeli i pastiri. Tako slikovito prikazivanje božićnog događaja poznato je iz godine 1478. u jednoj crkvi u Napulju.

U našim krajevima, pod utjecajem franjevačkog reda, pravljenje jaslalice u božićno vrijeme proširilo se kao dražesni običaj koji je puk rado prihvaćao osobito poslije 1600-te godine. Jaslalice su pravili i vjernici po svojim kućama.

Kasnije se razvila čitava pobožna teologija u prikazivanju božićne scene: u štalicu se postavljaju već i vol i

magarac, ne samo u obliku figura, nego još mnogo ranije u djelima slikarskih majstora.

Velim pobožna teologija, jer nije se radilo tek o narodnim običajima da se u štalicu postavljaju vol i magarac, već je ova teologija imala i svoj temelj na koji želim ovdje ukazati. Naime, ova teologija se oslanja na izvještaj jednog apokrifnog pisma, takozvanog pseudo-Matejeva evanđelja, o legendi napisanoj u 6. stoljeću iz Marijina života. Tu piše i ovo: "Trećeg dana nakon rođenja našega Gospodina Isusa Kri-

sta, Marija je napustila špilju i otišla u jednu štalu. Povila je dijete i stavila u jaslje, a vol i magarac poklonili su se Djetetu. Tako se ispuni riječ proroka Izaije: 'Vol je upoznao svoga gospodara i magarac jaslje svoga Stvoritelja, a Izrail ne raspoznaje, moj narod ne razumije!' (Iz 1,3). Vol s jedne a magarac s druge strane ustrajno su se klanjali Djetetu. Tako su se ispunile riječi proroka Habakuka: 'Između dvije životinje Ti ćeš se objaviti!'" (Citat Latinskog prijevoda Svetoga pisma, zvanog Vulgata).

Apokrifna pisma, unatoč tvrdnji da imaju apostolsko autorstvo i unatoč svog religioznog sadržaja, Crkva nije nikad prihvatila za knjige Svetoga pisma jer su puna fabula i ljudske mašte. Ipak ta apokrifna pisma su se u Srednjem vijeku jako raširila i ponekad imala veliki utjecaj na pobožnost kao i kanonske knjige Svetoga pisma (tj. one koje su od Crkve priznate kao kanonske knjige Novoga zavjeta). Tako je, naprimjer, glasovito bilo protoevanđelje sv. Jakova koje se pojavilo već oko 150-te godine poslije Krista.

Naročito su se umjetnici, a posebno slikari, oduševljavali apokrifima i svojim radom proizveli niz sjajnih djela, osobito slika, kao na primjer Giotto (Đoto) u Italiji (napr. kapela Arena u Padovi).

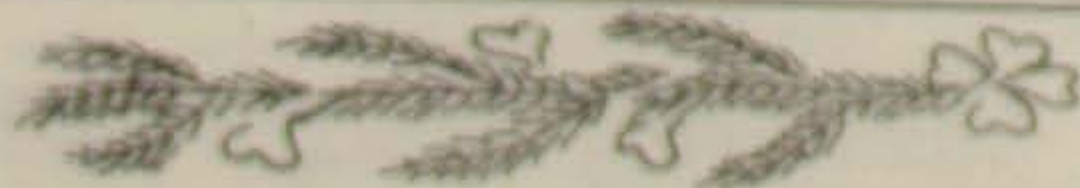
Jasno je da su božićne razglednice zapravo preslikane slike tih umjetnika. I mi se zaista divimo tim umjetničkim djelima punim ljepote i fantazije. Sve je drugo - i vol i magarac - pučko kazivanje ili asocijacije na neka proročka kazivanja. Sigurno je, pak, da nam Isus Krist svojim rođenjem u štali zorno i upečatljivo govori da nije najvažnije imati, nego BITI - jednostavan, ponizan i mudar!

Antun Miloš, Žednik

**"SVAKO NOVOROĐENČE
DONOSI SA SOBOM PORUKU
DA BOG JOŠ NIJE OTPISAO
ČOVJEČANSTVO!"**

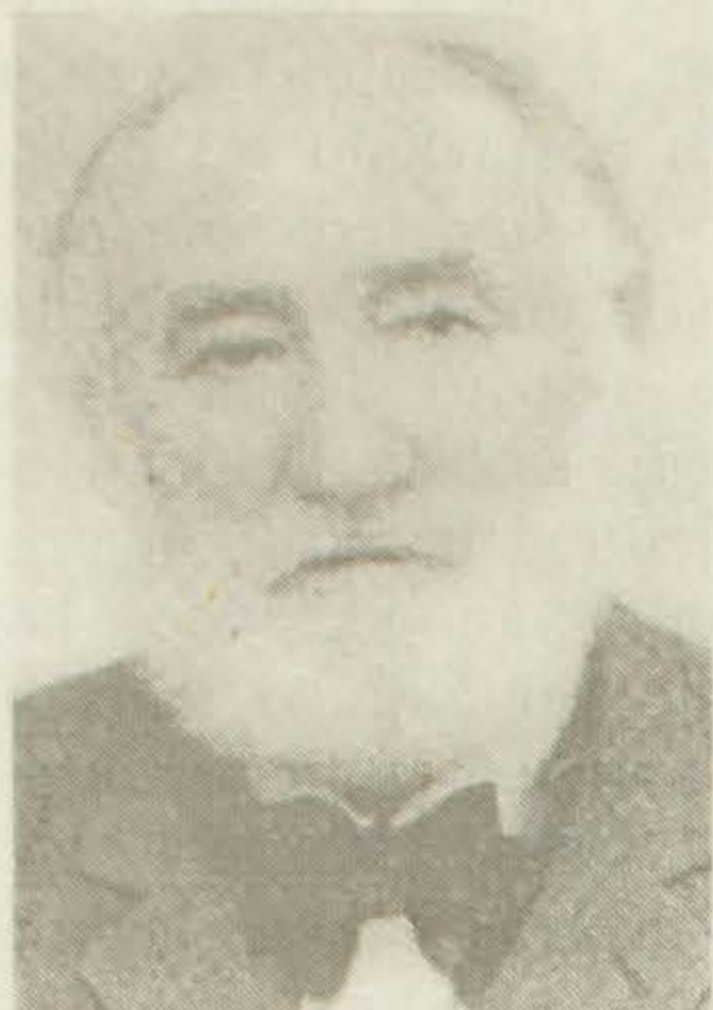
(TAGORE)

In memoriam

prof. JAKOV KOPILOVIĆ, PJESNIK

(9. VII. 1918 - 18. XI. 1996)

Poslije duge bolesti pjesnik **Jakov Kopilović** je preminuo **18. XI. 1996. godine u Subotici**.

Sahranjen je 21. XI. 1996. u 15 sati iz kapelice u obiteljsku grobnicu u subotičkom groblju u Keru.

Sprovod je vodio njegov župnik vlč. Stjepan Beretić uz prisustvo vlč. Andrije Kopilovića, vlč. Andrije Anišića i vlč. Antuna Gabrića i fra Andrije Matića, gvardijana subotičkog samostana.

Jakov Kopilović je ispraćen vijencima i oproštajnim govorima predstavnika kulturnih ustanova i političkih organizacija. Na posljedni oproštaj je došla rodbina i mnogi prijatelji i poznanici.

Na sahrani pokojnog J. Kopilovića pjevao je katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić i tamburaški orkestar "Hajo" koji je svirao kod groba posljednji po-zdrav.

Djetinjstvo i mladost proveo je u Subotici, u Keru. U svom rodnom gradu završio je osnovnu školu i četiri razreda niže gimnazije s malom maturom (1933). Zbog siromašnog materijalnog stanja u obitelji nije nastavio školovanje, nego je počeo raditi. Nakon niza drugih poslova, 1937. godine je postao kondukter na subotičkom tramvaju. To ga nije spriječilo da nastavi učenje pa je privatno završio gimnaziju.

Pjesnička nadarenost Jaše Kopilovića dolazi do izražaja već u najranijoj mladosti. Pjesme piše uz svoj posao - na sreću, bio je zapažen i prihvaćen u krugu subotičkih hrvatskih pisaca i pjesnika koji su se okupljali oko književnog časopisa "Klasje naših ravni". U tom je časopisu objavio svoju prvu pjesmu "San" (1938, br. 5, str. 8). Na taj način je stupio u književnu javnost u kojoj njegovo pjesničko stvaralaštvo traje sve do naših dana.

Za vrijeme rata odlazi u Zagreb gdje se upisao na Filozofski fakultet. U to vrijeme nastala je njegova zbirka pjesama "Daleko od zavičaja" (1944) u kojoj je opisao svoju ljubav i čežnju za rodnim gradom i dragom ravnicom.

Nakon rata vratio se u Suboticu i uključio u prosvjetni i pedagoški rad. Bio je profesor srpskohrvatskog jezika, a vršio je i neke druge dužnosti u srednjoškolskim centrima. Zatim je 17. XI. 1968. g. postao upravnik subotičke Gradske biblioteke, ali je iz zdravstvenih razloga otišao u invalidsku mirovinu (13. VII. 1971).

Uprkost bolesti Jakov Kopilović je nastavio svoj pjesnički rad. Svoje pjesme je objavljivao u časopisu "Rukovet", kasnije i u kalendaru "Subotička Danica" u kojoj je bio redoviti suradnik. Objavio je 18 manjih ili većih zbirki pjesama. Većinu zbirki je objavio u vlasitoj nakladi iz poznatih problema u izdavaštvu.

Zbirke J. Kopilovića su veoma bogate pjesničkim motivima i slikama. Bačka ravnica i rodni grad Subotica su stalni motivi u njegovim pjesmama. Ispjevao je mnogo rodoljubnih pjesama u kojima je izrazio neizmjernu ljubav prema bačkoj ravnici, ali i blagdanu žetve - dužijanci.

Drugi motiv u pjesmama J. Kopilovića je duboko doživljavanje prirode i njenih pojava.

Ono što je objavljeno jeste samo neznatni dio od brojnih ciklusa pjesama, koji čekaju hoće li ikada doći do čitatelja kome su namijenjene.

Na kraju valja istaći da je J. Kopilović bio član književnog kluba "Miroljub" pri Institutu "Ivan Antunović" u Subotici, suradnik lista "Bačko klasje" i kalendara "Subotička Danica". Cjelokupnim svojim radom u proteklih 55 godina stalno je prisutan u kulturnom životu Subotice. Svojim radom doprinio je kulturnom bogatstvu svog zavičaja i tako ostao trajno zabilježen u povijesti.

J. Kopilović je u životu mnogo toga pretrpio i izgubio, ali svoje pjesme je čuvao i sačuvao. Poezija je njegov smisao života i bez nje sve bi bilo bez smisla i cilja.

Bela Gabrić

+ LEONA BERETIĆ

(*4. 04. 1924. + 22. 10. 1996.)

Obitelj Josipa Beretića iz Augsburga, obitelj Ivana Beretića, obitelj Josipa Benje iz Sombora i Stjepan Beretić iz Subotice od srca zahvaljuju svima koji su u petak, 25. listopada suosjećajući s nama bili na sahrani naše mame, majke i sestre u somborskom groblju svetoga Roka. Hvala i brojnim prijateljima koji su nam brzojavom i osobno izrazili sućut.

Hvala Gospodinu što nam je dao roditelje čvrste vjere. Hvala mu za lijepe godine koje smo proveli u sjeni naše pokojne mame Leone i oca Josipa. Dao nam je dobre roditelje. S njima puno lijepih dana u životu ali i nepokolebljivu nadu vječne radosti.

Hvala msgr. Jánosu Péntzesu, subotičkom biskupu, koji nam je sa službenog puta poslao brzojav sućuti. Hvala msgr. Beli Stantiću, generalnom vikaru Subotičke biskupije, koji je vodio sprovodne obrede i za njegove utješne i lijepe riječi vjere i nade. Hvala somborskim župnicima Pekanoviću i Ivankoviću za njihovu susretljivost i svim svećenicima koji su mogli doći sprovod. Hvala Pastoralnom vijeću subotičke katedralne župe i članovima Katedralnog zbora "Albe Vidaković", časnoj sestri Mirjam Pandžić, i svima koji su iz Subotice i Bača došli na sprovod naše mame, majke i sestre.

Tješi nas vaša ljubav, sućut i saznanje da u svojoj tuzi nismo sami. Ponosni smo na svoje pokojne roditelje. Krijepi nas nada u uskrsnuće i vječni život.

UMRLA S. BEATA MILAŠIN

U utorak, 3. prosinca 1996. godine u samostanu sestara "Naše Gospe" u Zagrebu, u Remetama blago je u Gospodinu preminula s. Beata (Veronika) Milašin. S. Beata rođena je u Subotici, 6.02. 1916. godine od oca Brune i Lize r. Davčik.

Misu zadušnicu u remetskoj crkvi, kao i pogrebne obrede na groblju u Remetama, predvodio je subotički biskup mons. Ivan Péntzes.

/Opširnije o dragoj nam i zaslužnoj Pokojnici pisat ćemo u sljedećem broju./

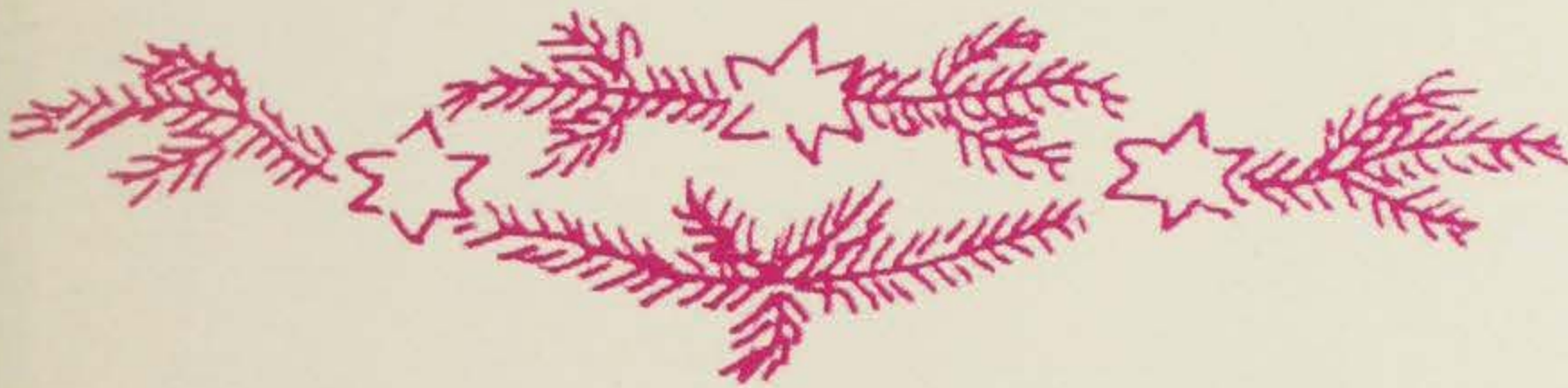
U Isusu - oprostite

Evo nova vijest. Oprostite. Ne kupujte skupi cvijet. No, tko može neka kupi. Ali onaj tko ne može, za taj novac nek radije plati za pokojne misu svetu. Ili, kupite knjigu svetu - molitvenik "Slava Božja", koje još dosta na policama ima.

Oprostite, cvijeće vene, a knjiga "Slava Božja" ostaje. Oprostite, cvjećari cvijeće prodaju, a naše knjige ostaju.

Otiđite na grob svojih dragih i milih. Odnosite vode svete. Odnosite jedan cvijet... Hladni kamen, cvijeće vene, sve umire. Nek molitvenik "Slava Božja" u vašoj kući ostane za pokoljenja! Bog s vama,

Stantić L. Manda

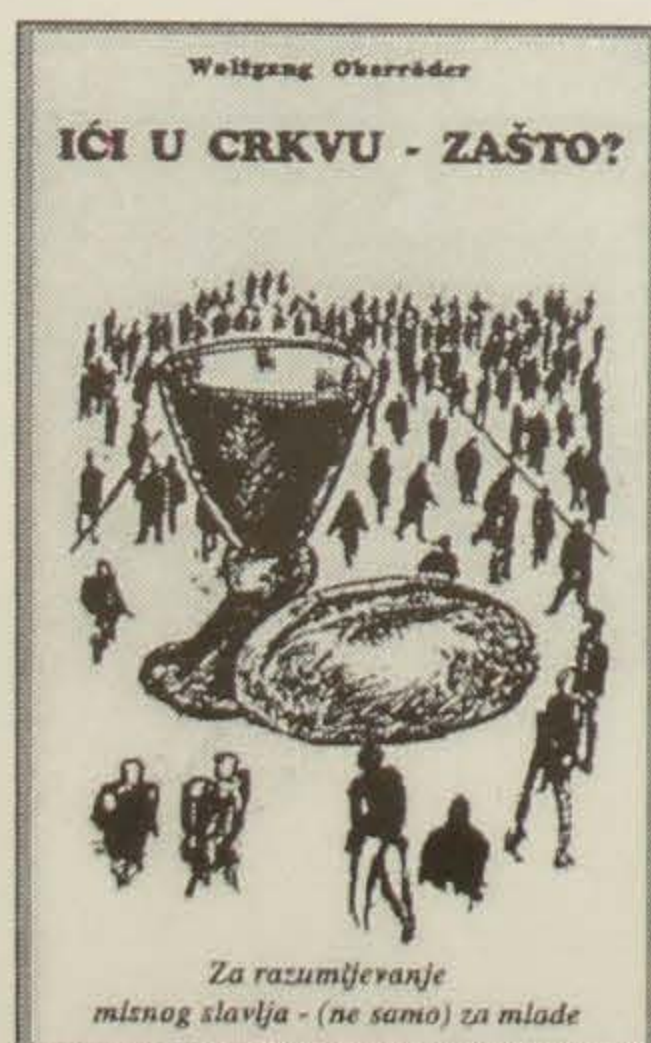
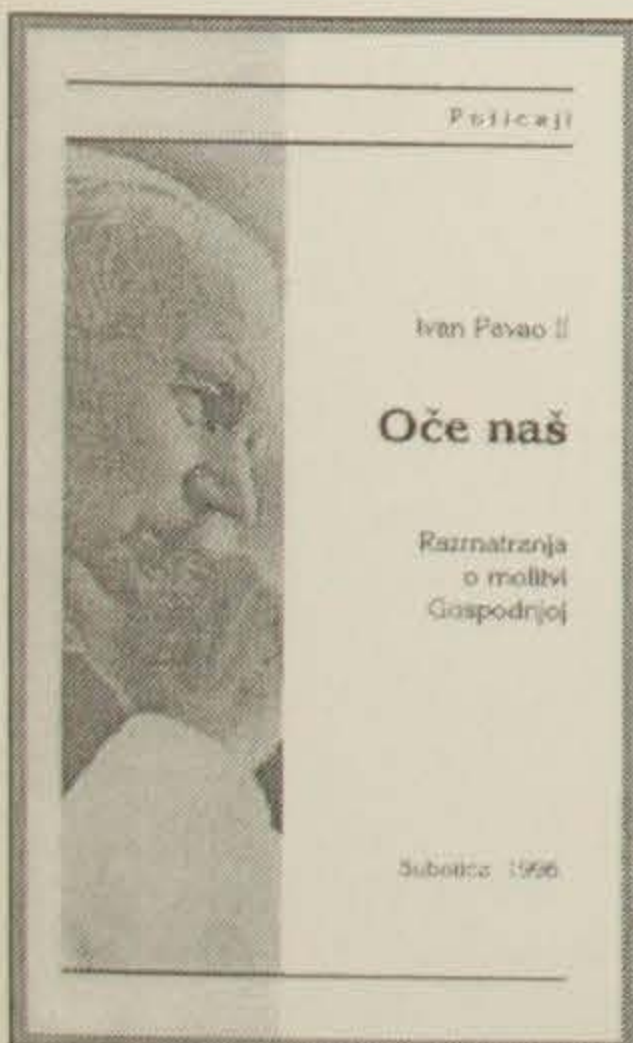
**PLAKETA ADVOKATSKE KOMORE
RUŽI DULIĆ**

U povodi 75. obljetnice Advokatske komore Vojvodine za svoj rad dobila je plaketu i zahvalnicu ove komore, gospođa Ruža Dulić. Zanimljivo je da je ona jedina žena koja je dobila ovo priznanje.

Čestitamo!

NOVO NOVO NOVO

U izdanju
Instituta "Ivan Antunović" u Subotici
iz tiska su izašle dvije nove knjige
u prijevodu Jakoba Pfeifera

Knjige se mogu naručiti
na adresi:

Ivana Milutinovića 52, 24000 Subotica
Tel./fax.: (024) 24 - 740

Našim biskupima, svećenicima, redovnicima,
redovnicama, redovnim, dopisnim i
počasnim članovima, dobročiniteljima
i svim ljudima dobre volje

želimo

**BLAGOSLOVLJEN BOŽIĆ
i
SRETNU NOVU 1997. GODINU**

Institut "Ivan Antunović" - Subotica

Subotica
Susreti bračnih parova

20. 12. 1996. u 20 sati
u prostorijama župe sv. Roka
Tema: *Pripremati se za Božić bez nervoze*

Subotica
TRIBINA MLADIH

22. 12. 1996.
u 19 sati
u Katoličkom krugu
Tema: *Tajna Kristovog utjelovljenja
na pragu trećeg milenija kršćanstva.*
Poslije Tribine druženje i božićna tombola.

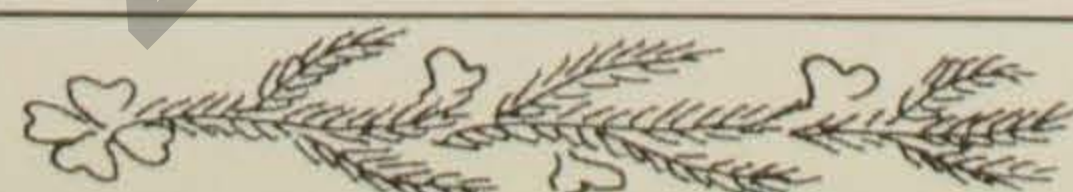
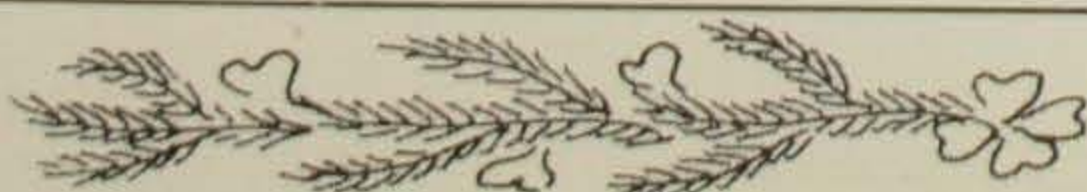
MISA ZA + BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA
u subotičkoj katedrali - bazilici sv. Terezije
12. 01. 1997. u 18 sati.

SLUŠAJTE RADIO SUBOTICU
svakog četvrtka u 19 sati
emisija za katolike na hrvatskom jeziku

SLUŠAJTE RADIO VATIKAN
svakog dana emisija na hrvatskom jeziku u 19 s.
i ponavljanje iste sljedećeg dana ujutro u 5 sati.

PREPORUČAMO NAŠA IZDANJA

- MOLITVENIK "Slava Božja" - 40,00 N. din.
- IVAN PAVAO II.: "Oče naš" - 15,00 N. din.
- WOLFGANG O.: "Ići u crkvu - zašto" - 10,00 N. din.
- ZIDNI KATOLIČKI KALENDAR - 2,00 N. din.
- DŽEPNI KATOLIČKI KALENDAR - 4,00 N. din.
- SUBOTIČKA DANICA (knjiga - 264 str.)
- kalendar za 1997. - 20,00 N. din.
- MARKO VUKOV: "Ja, buntovnik s razlogom"
pjesme - 30,00 N. din.
- KATOLIČKI KALENDAR (12 listova)
s motivima bunjevačkih i šokačkih salaša - 15,00 din.
- U PRIPREMI: TEREZIJA DAVIDOVIĆ - PJESME

MARIČIN BOŽIĆ

Bilo je uoči Badnjeg dana. U vrlo maloj i siromašnoj sobici leži žena, tako 35 do 40 godina. Uz nju djevojčica od 5 do 6 godina.

"Marice" - oslovi je žena i pogladi po raščupanoj kosi - "sutra doveće će doći mali Isus. I donet će dobroj dci mnogo koječega. Šta bi ti volila?"

"Ja bi volila da vi ozdravite, nane."

"To ne znam, oće li dati Isus. Kad, rano moja, ni kruva nemamo. Samo još, eto, malo: to ćeš ti sad pojisti za ručak, p' onda više nema."

"A vi bi ozdravili, da ima kruva?"

"Bi, Marice, bi. Nana nije toliko bolesna, koliko je gladna" - reče žena više sama sebi nego djetetu. Ali Marica je dobro čula te riči.

Na pijaci med zeljom stoji pored piljarica mala Marica. Taka raščupana, gologlava, raspojasana. Digla pregačicu i u njoj nešto drži. A dršće u svemu tilu.

"Šta ti tu mala radiš?" - zapita je starija, dobro opravljena žena.

"Prodajem".

"Pa što prodaješ? De, da vidim."

Marica raskrili pregačicu i izvadi iz nje bebu, lutku. Marica je digne i suznim očima i drhtavom usnom reče:

"Dajte mi za ovu bebu deset kruna, da kupim mojoj nani kruva. Ona kaže da će ozdraviti ako dobije kruva."

Žena se otkrene, obriše suze, onda pogladi malu po glavi pa kaže:

"Ajde, dušice, sa mnom vašoj kući. Ja oću da vidim tvoju nanu."

Odu. Vidi bedu, siromaštvo. Dice četvero. Dvoje služe, pa nešto privrde. Marica i manja joj sestra troše, a mati, kad može, radi, kad ne može, leži pa boluje. I gladuje.

Stara gošća je bila trećoretkinja. Javi stvar upraviteljstvu i Maričina nana dobije ne samo kruva, već i kolača. I Marica dobije suknjicu, leveš, maramu na glavu, pa još i dobre tople čarape.

Badnje več. Marica i manja joj sestra obisile se laktom o astal, pa gledaju sve dobro i lipo, što im je Isus poslao. I nana tamo stoji. Najila se, pa ozdravila, barem se digla.

"Isus je zapovidio da oni koji imaju mnogo, dadu onima, koji nemaju. Zato smo mi sad dobili sve ovo od onih koji imaju, pa slušaju šta Isus dragi zapovida."

Marica otvorila velike oči na mater pa čuti.

Otvore se vrata. Ude Vita, Maričina drugarica. Bosa i gologlava.

"Odi, Vito, vidi, šta mi imamo. Ovo je nama mali Isus poslo po dobrim ljudima. Je li tebi Isus štogod poslo?"

"Meni nije" - reče mala Vita. "Moj bačo je popio sve što je zaradio, pa sad nećemo imati ni kolača, ništa. Došla sam kod vas, da se malo ogrijem."

"Vito!" - vikne Marica. "Meni je Isus svašta poslo: i maramu i suknju i čorape. Ja imam stare čorape, te će meni dobre biti. Evo ove, što mi je Isus poslo, dat ću tebi. Ja imam, a ti nemaš."

Mati čuje pa čuti. Rastare šakom suzu iz očiju.

Vita primi i odmah navuče čarapice na gole nožice.

U taj čas kucne netko na vrati. Ude Bašo, Maričin otac!

"Hvaljen Isus, čestito vam Badnje več, Isusovo porođenje!"

Nitko nije odgovorio. Žena mu poleti u zagrljaj, a Marica, Vita i Jelka, manja kćerka, stale pa se zagledale. Kad je nana došla sebi, zovne dci:

"Marice, Jelko, evo vaš bačo. Evo došo je, hajte, ljubite ga u ruku."

Dica bojazno pridu, on ih diže na dvije ruke svoje i pritisne ih k sebi i stade krupno, muški jecati. S tima jecajima su izašli svi jadi patničkog srca jednog jadnika, što se za pet godina u njemu naslagalo u ratnom zarobljeništvu.

Marici je, dobroj, plemenitoj maloj dušici, Isus sve poslao za Božić...

/Blaško Rajić, BUNJEVČICE, crtice iz života bunjevačkih Hrvata, Matica Subotička, knjiga šesta, Subotica 1937, str. 16-18/